

بِالْحَمْدُ لِلّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

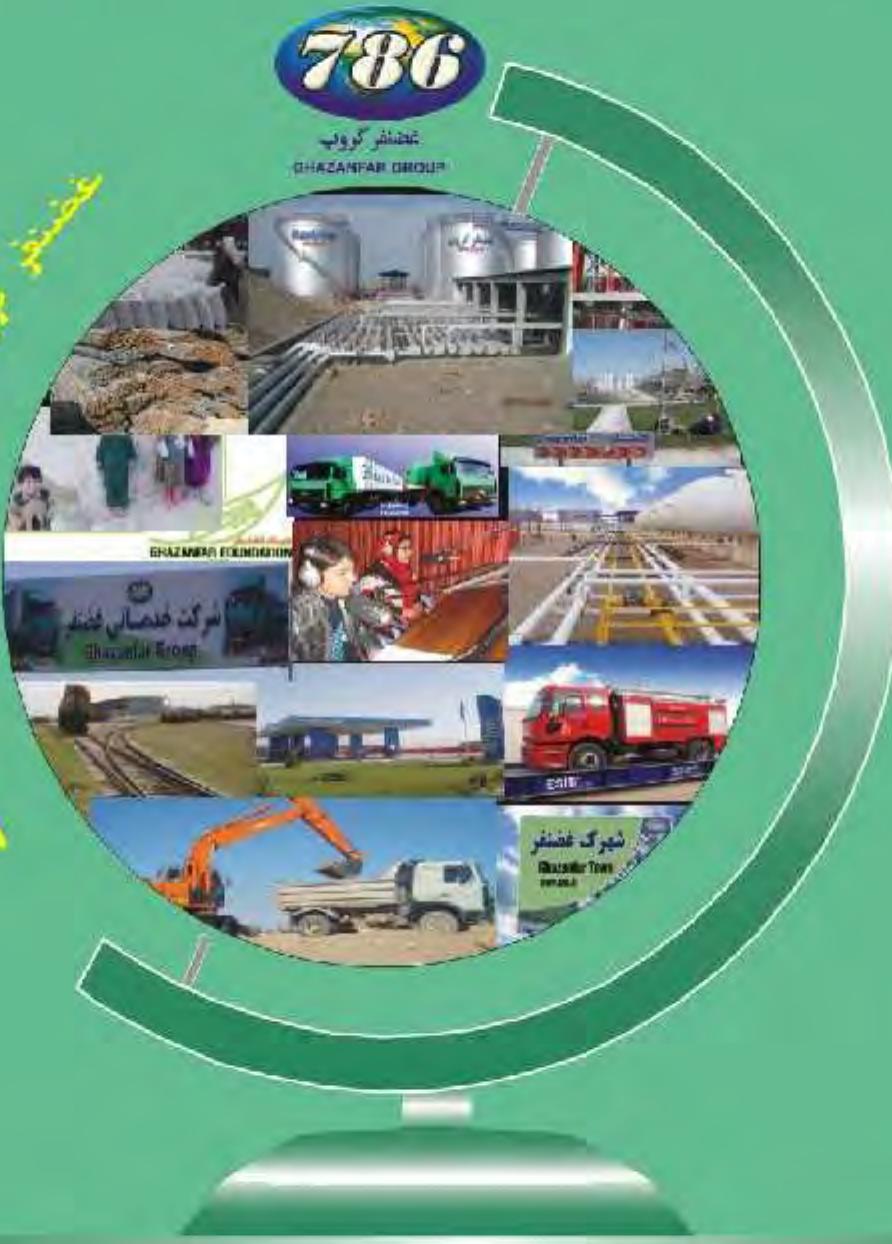
ماهنامه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی  
سال دوم شماره های هجدهم و نوزدهم - سنتی و میراث IPM9



- » بازدید سرپرست وزارت امور زنان لز محبس افغانیه کابل
  - » سرمایه و نقش آن در تولید
  - » دخستنفر بانک یه اسلامی بانکداری کی دوقف حساب
  - » مالکیت



عجلنخه  
گروپ راهی به سوی اینده روش

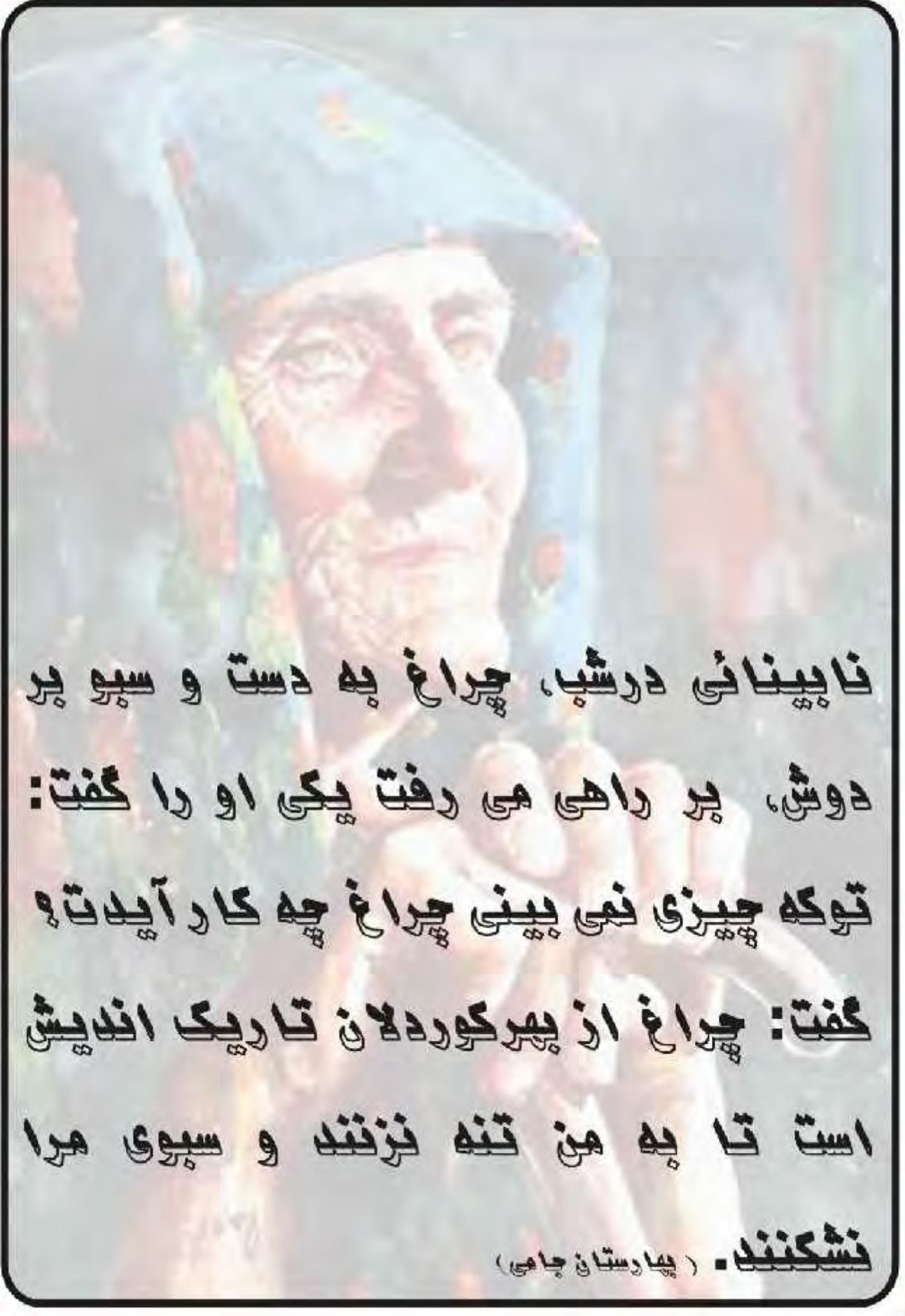


Address:  
866, Sher Pur Main Rd, Kabul- Afghanistan  
Mobile: +93)0( 797860088 / 799428366  
Phone: +93)0( 202101111  
P.O. Box: 5598  
E- Mail: magazine@ghazanfarbank.com  
Website: www. Ghazanfarbank.com

# عید سعید فطر مبارک باد!

هیأت رهبری غضنفر بانک ضمن تبریک این ایام فرخنده و آرزوی قبول طاعات و عبادات مسلمین به درگاه حق، از درگاه خداوند بزرگ مسئلت می‌نماید که به ملت مسلمان افغانستان سعادت هر دو جهان را نصیب گرداند.





ناییناتی در شب، چراغ په دست و سبو بی  
دوش، بی راهی هی رفت یکی او را گفت:  
توکه چیزی نهی بینی چراغ چه کار آیدت و  
گفت: چراغ اذ پیرکورد لان تاریک انداش  
است تا په هن تنه نزند و سبوی هرا

نشکنند. (پیامبرستان و چاهی)

# فهرست مطالب

۲.....	سخن ماہ....
اconomics	
۳.....	مالکیت .....
۵.....	سرمایه و نقش آن در تولید .....
۹.....	د امنیت لپاره های او اقتصادی مستلزمات پاملرن د یوی سکی دوه مخونه دی .....
۱۱.....	غضنفر بانک به اسلامی بانکداری کی د وقف حساب .....
۱۴.....	راهبرد های می باشد پولی و ثبات اقتصادی .....
۱۶.....	انگیزه پیشرفت و توسعه اقتصادی .....
۱۸.....	گفتگویی با نخبگان دانش.....
اخبار و گزارش	
۲۱.....	اخبار اقتصادی .....
۲۳.....	کنفرانس علمی - تحقیقی اعجاز تشریعی قرآن کریم در تحریم ربا .....
۲۴.....	اعلام متفاوت دور چهارم حساب مضارب میادی غضنفر بانک .....
۲۶.....	تدویر پیشمند جلسه کیسیون عالی منع خشونت علیه زنان .....
۲۷.....	بازدید سرپرست وزارت امور زنان از محبس انتقالی کابل .....
۲۸.....	حضور زنان در انتخابات شورای ملی .....
اجتماعی	
۳۱.....	لحظه بی با بنوی سخنور و نویسنده .....
۳۳.....	اعلیحضرت امان الله خان و نهضت زنان .....
۳۶.....	خیابان یا فرهنگستان عصر تیموریان هرات .....
۴۰.....	نگاهی به تاریخچه اعمار قصر دلگشا در شهر کابل .....
۴۲.....	صلاح بشریت گه سعادت کیلتیره دی .....
۴۴.....	گامهایی در جهت تکامل انسان .....
۴۵.....	آشنایی با بنیاد خیریه غضنفر .....
۴۷.....	ماساژ درمانی .....
۴۸.....	جایزة صلح نوبل .....
۵۰.....	انتقاد و انتقاد پذیری .....
۵۱.....	اسباب بازی و رشد شخصیت کودک .....
ادبی	
۵۴.....	نسبت عرفان و منطق .....
۵۷.....	طرح های ادبی .....
۵۸.....	نیستان ( ویژه شعر و ادب) .....
۶۱.....	بخوانیم تا بهتر شویم .....
۶۴.....	جمله های طلایی .....
۶۶.....	حکایت .....
۷۰ .	Suggestions regarding Islamic Banking Shariah Framework

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

صاحب امتیاز: غضنفر بانک  
مؤسس: محمد اسماعیل غضنفر

مدیر مسؤول: نوراحمد فهیم

## هیأت تحریر

معاون سرمهحقق عبدالباری راشد  
پوهنیار سیف الدین سیحون  
معاون سرمهحقق شیرعلی تزری  
معاون سرمهحقق عبدالحکیم رامیار

## اداره ماهنامه غضنفر بانک در ویرایش مقالات دست باز دارد

آدرس: ۸۶۶ سرک عمومی شیرپور - کابل - افغانستان  
شماره های تماس: +93(0)797860088  
+93(0)799428366

Email: [magazine@ghazanfarbank.com](mailto:magazine@ghazanfarbank.com)  
[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)

## سخن ماه

روز جهانی صلح

داد. جایزه صلح نوبل به اشخاص و یا گروهی تعلق می‌گیرد که تلاش‌های خود را وقف ایجاد صلح بین کشورها، کنترول تسليحات و خلع سلاح، تحقق دموکراسی و حقوق بشر و یا برگزاری کنفرانس‌ها و همایش‌های بین‌المللی صلح کنند.

در کشور عزیز ما بیش از سه دهه جنگ و تفرقه که بنا بر خواست و حفظ منافع دشمنان قسم خورده افغانستان بر ملت مظلوم این کشور تحمیل شد، خسارات مالی و ضایعات جانی هنگفتی را در پی داشت. ملت واحد و مسلمان افغانستان را به نام شمال و جنوب، شیعه و سنی و امثال آن به جان هم انداخته اند، در حالی که اکثریت مردم این کشور مسلمان اند و در اسلام ضمن آنکه جنگ و تفرقه جایگاهی ندارد، به صلح نیز تأکید شده است؛ زیرا جنگ نه تنها هیچ مشکلی را نمی‌تواند حل کند و هیچ دستاوردی را در قبال ندارد. بلکه موجب بروز مشکلاتی می‌گردد که زندگی انسانها را به خطر و تهدید مواجه می‌سازد. لهذا به این نتیجه می‌رسیم که جنگ موجب ویرانی‌ها، نفاق، تباہی و نابودی انسان‌ها گردیده و صلح صمیمیت و اخوت را به ارمغان می‌آورد. بناءً دستیابی به صلح یک امر ضروری است. این مسئله در دین مقدس اسلام نیز بسیار مورد توجه قرار گرفته و پیامون دوستی، انتخاب دوست شایسته و پرهیز از قهر با انسانها سفارش شده است.

حتی در راه ایجاد صلح و آشتی میان دو فرد یا گروه مسلمان گفتن دروغ مصلحت آمیز مجاز دانسته شده است که این مسئله به خوبی ارزش صلح در اسلام و جامعه را نشان می‌دهد.

پس بباید برای تحقق اهداف مقدس و صلح جویانه اسلام، حفظ وحدت ملی، حفظ تمامیت ارضی و استقلال کشور، رفاه جامعه و کشور و احیای اخوت و برادری دست به دست هم بدهیم و با ختنی کردن توطئه دشمنان قسم خورده افغانستان در راه تحکیم صلح صادقانه گام برداریم و کشور را از این بدبختی نجات بخشیم.

ان شاء الله

صلح یکی از نیازهای عمده و اساسی در زندگی انسان‌ها به شمار می‌رود، اگر در راستای حمایت از صلح و از بین بردن موانعی که بر سر راه آن قرار دارد، به صورت جدی تلاش صورت گیرد، مسلماً جامعه به پیشرفت‌ها و موفقیت‌های چشمگیری خواهد رسید. علاوه بر آن، در فضای صلح و آرامش تمامی شهروندان ضمن آنکه زندگی مسالمت آمیزی را تجربه خواهد کرد، به حقوق و آزادیهای اساسی شان نیز دست خواهد یافت.

صلح تنها راه برای بقای همزیستی مسالمت آمیز میان انسانها به شمار می‌رود، دلها را به هم نزدیک می‌کند و انسان‌ها را از فلاکت و نیستی نجات می‌بخشد.

به همین منظور است که سازمان ملل متحد ۲۱ سپتember برابر با ۳۰ سپتامبر را به عنوان روز بین‌المللی صلح در جهان اعلام کرده که این روز همه ساله به منظور آتش‌بس، رفع خشونت و ایجاد فضای صلح و امنیت در جهان تجلیل می‌شود.

احترام به دین، مذهب، حقوق، رنگ، نژاد، زبان، قوم، عقاید و باور‌های دیگران منجر به تحکیم صلح در جامعه می‌گردد. همچنان صداقت، فروتنی، وحدت، دوستی، شکیبایی، مسوولیت پذیری، تحمل، احترام، همکاری و ... ارزش‌هایی هستند که پایه‌های صلح را در جامعه استحکام می‌بخشند.

اهمیت معنوی کلمه صلح زمانی بهتر و بیشتر احساس می‌شود که تاریخ بشریت را ورق بزنیم و ببینیم که جنگ چه سرنوشت تلخی را برای انسان‌ها رقم زده است. از این روست که هیچ چیزی در جهان به اندازه صلح نمی‌تواند از بدبختی‌ها کاسته و به رفاه و آسایش جامعه بیفزاید.

بعد از جنگ جهانی دوم و خسارات ناشی از آن اهمیت صلح بیشتر احساس شد. چنانچه آلفرد برنارد نوبل که به عنوان مخترع دینامیت شهرت دارد، در وصیت نامه خود به منظور تحکیم صلح سرمایه هنگفتی را برای تامین هزینه‌های جایزه صلح نوبل اختصاص

# مالکیت

معاون سرمحقق عبدالباری راشد

دست بیاورند. به همین دلیل است که شریعت اسلامی جهت رسیدن به این هدف والا (حفظ اموال و تأمین امنیت) به قطع دست سارق تأکید می نماید.

هدف از این تشریع، جلوگیری از تجاوز به حریم آزادی مالکیت دیگران است. این آزادی مالکیت مطلق نیست بلکه مقید است. در نظام اقتصادی اسلام به دلیل ارزش و احترامی که فرد و جامعه دارند و تصویر خاصی که اسلام از آزادی ارایه می کند، انسان در بند یک نوع مالکیت خاص قرار دارد، نه مالکیت آنگونه که کاپیتالیسم معتقد است و یا مالکیت عمومی به گونه ایکه سوسیالیزم به آن تأکید می دارد، اسیر نمی شود.

یعنی اسلام با ارایه مالکیت مختلف یعنی گونه های مختلف مالکیت، حق فرد و جامعه را منظور می دارد و زمینه شگوفایی و رشد و خلاقیت ها را در مورد هر کدام فراهم می آورد.

فلسفه مالکیت در اسلام مشتمل بر اصولی از جهان بینی اسلام است که اقسام مالکیت، اسباب و حدود آنرا توجیه می کند. و به منزله زیر بنای حقوق مالکیت در اسلام است.

## این اصول عبارت اند از:

- خداوند (ج) مالک حقیقی آسمان و زمین و هر چه در آنها است شمرده می شود.

بر این اساس ثروت های طبیعی و انسان و فعل او همه و همه در مالکیت حقیقی خداوند است جل جلاله.

- غایت خلقت انسان رسیدن به مقام بندگی و قرب الهی است. و این امر تحقق نمی یابد مگر با بندگی برای الله جل جلاله. مقام عبودیت (بندگی)، مقام رضا و تسليیم در مقابل خواست خداوند (ج) است.

مالکیت، اختصاص قرار دادی یک شی به شخص، اشخاص، گروه، جامعه یا عموم مردم است که بر اساس ملاک های پذیرفته شده در یک نظام، بیانگر مشروعتی تصرفات مالک و یا مالکان در آن چیز و ممنوعیت دیگران از تصرف در آنست.

مالکیت امیریست اعتباری و ذهنی نه عینی و مستقل از ذهن، ولی می تواند از واقعیت های عینی و مستقل از ذهن مایه بگیرد.

همچنین می توان گفت: مالکیت رابطه ایست اعتباری بین مال و شخص (حقیقی و حقوقی) بگونه ای که حق تصرف وسلطه بر آنرا داشته باشد و از نظر حقوقی بتواند مانع تصرف دیگران شود.

مالکیت برای انسان یک امر غریزی و فطریست.

تفسیری که از مالکیت می کنیم این است که انسان هم حق تصرف داشته باشد و هم حق منع دیگران را در مالکیت خود دارا باشد.

در مورد انسان، هیچ مكتب و نظامی در دنیا پدید نیامده که بخواهد اصل مالکیت را سلب نماید. و همه به نحوی آن را قبول دارند. البته بعضی محدوده وسیع به آن قابل اند و برخی محدوده کم.

مثلاً در مورد یک شی خاص برخی مالکیت شخصی را قبول دارند و برخی مالکیت عمومی و برخی مالکیت دولتی را.

در اسلام آزادی مالکیت برای همه افراد امت تأمین شده است، به شرطیکه به قواعد شرع پابند باشند.

آزادی مالکیت در اسلام از جانب قانون مورد حمایت قرار می گیرد. زیرا یکی از موارد مهمی که نظام اسلامی بر حفظ و مراقبت آن توجه نموده است حفظ مال است. چه این مال مربوط فرد باشد و یا مربوط جامعه و یا دولت.

اسلام هرگز استفاده جویان، مفت خواران و یغمگران را اجازه نمی دهد تا بدون سعی و عمل، مال و ثروت را از راه های نامشروع به





اما قابل ذکر است که مالکیت خصوصی در اسلام حدود شرعی و حکومتی دارد.

حدود شرعی حدودی است که شارع مقدس اسلام بیان فرموده و از ثابتات اسلام به شمار می آید و به زمان و مکان اختصاص ندارد. حدود حکومتی حدودی است که حاکم و ولی الامر بر مالکیت خصوصی اعمال می کند و به زمان و مکان خاص اختصاص دارد. مالکیت در عرف و شرع رابطه اعتباری میان شخص (مالک) و شی (ملوک) است، که به وسیله مردم (عرفاً و عقلاً) یا شارع (قانون گذار) اعتبار می شود.

و به موجب آن مالک می تواند در چهار چوب قوانین حقوقی و شرعی در ملک خود تصرف کند.

دایره مالکیت خصوصی در اسلام بسیار وسیع است. و جز آنچه متعلق به مالکیت عمومی و دولتی است همه چیز می تواند تحت مالکیت خصوصی در آید، حتی برخی املاک عمومی و دولتی نیز در شرایط ویژه و با اسباب خاص به ملک اشخاص در می آید. اما مالکیت عمومی و مالکیت دولتی نقطه مقابل مالکیت شخصی است.

مدیر و صاحب اختیار در مالکیت دولتی و مالکیت عمومی دولت است. ولی یکرشته قوانین و قواعد آنها را از هم منفک می سازد. مثلاً در مالکیت عمومی، با وجود اینکه دولت در ملک تصرف می کند اما صاحب اصلی آن نیست! بلکه به عنوان نماینده مالک (مردم) در ملک دخل و تصرف می کند. لذا دولت حق خرید و فروش ملک را ندارد. زیرا متعلق به او نیست.

اما دولت می تواند اموال خود (ملکیت های دولتی) را در هر جا که مصلحت بینند خرج کند. و در هرگوشه ای از مملکت آنرا به مصرف قشری خاص از جامعه که لازم دید برساند. حالانکه اموال عمومی باید صرف کار های عام المنفعه گردد و مورد استفاده همگان قرار گیرد. به عباره دیگر دولت نمی تواند آنرا به مصرف بخش خاصی از مردم برساند. در اقتصاد اسلامی اموال ذیل در قلمرو مالکیت عمومی و دولتی شامل شده می توانند:

الف- متابع طبیعی مانند سوت، آب و مرتع، زمین ها، کوهها، آثارها و هر چیزی که به طور طبیعی در این جهان گذارده شده که همگی باید در خدمت انسان باشد.  
ب- اموال عمومی دیگر از قبیل مالیات ها و درآمدهای عمومی که دولت دارد، ارث بدون وارث، اموال مجھول المالک و سود واحدهای اقتصادی دولتی نیز متعلق عموم است و دولت آنها را در راه مصالح جامعه باید مصرف کند.

- هدف از خلقت منابع طبیعی و موجودات روی زمین رفع نیازهای بشر است.

بر این اساس تصرف انسان ها در طبیعت، اموال و حتی نفس های خود در حقیقت تصرف یک نماینده و امانت دار در اموال و اشیایی است که مالک حقیقی آنها خداوند (ج) شمرده می شود، بنا بر این مالکیت انسان محدود به حدودی است که خداوند (ج) ترسیم کرده است.

اصول فوق وجود مالکیت دولتی و عمومی در کنار مالکیت خصوصی و نیز حدود مالکیت خصوصی در اقتصاد اسلامی را توجیه می کند.

بر این مبنای انسان که خلیفه و امانت دار خداوند (ج) در اموال است باید در تصرفات خود رضایت خداوند (ج) را در نظر گرفته از آن سر پیچی نکند.

مالکیت از جهات مختلف قابل تقسیم است:  
برخی آنرا به مالکیت مادی و معنوی تقسیم کرده اند.  
مالکیت مادی عبارت از مالکیت بر اعیان منافع است.  
مالکیت معنوی عبارت از مالکیت بر حقوقی مانند اختراع و اکتشاف می باشد.

عده ای دیگر مالکیت را از جهت رابطه مال با مالک تقسیم کرده اند. و تقسیمات دیگری نیز از نظر عده دانشمندان وجود دارد.  
اما آنچه که در فقه اقتصاد اسلامی حائز اهمیت است تقسیم مالکیت از جهت رابطه مال با مالک است.

نظام های مختلف، بر اساس تأکیدی که بر قسمی خاص از مالکیت دارند از یکدیگر تمایز می شوند.  
به طور نمونه نظام سرمایه داری مالکیت خصوصی را اصل و مالکیت دولتی را استثناء به شمار می آرد.

نظام سویسیالیستی عکس این روش را پذیرفته است.  
اما نظام اسلامی راه دیگری برگزیده است که می توان آنرا راه میانه و نظام صالح و اساس رستگاری جوامع بشری نامید.  
لذا نظام اقتصادی اسلام مالکیت را از جهت رابطه مال با مالک به سه نوع تقسیم نموده است:

- مالکیت خصوصی
- مالکیت عمومی
- مالکیت دولتی

مالکیت خصوصی دارای خاستگاه فطری، عقلایی و اجتماعی است. یعنی میل فطری هر انسان آنست که حاصل کار و تلاشش از آن خودش باشد. این کشش فطری در کودکان و حتی حیوانات نیز به گونه ای وجود دارد. و چون فطرت انسان هرگز از وی جدا نمی شود، لذا اسلام با پذیرش اصل مالکیت خصوصی بدین گرایش فطری انسان پاسخ مثبت داده است.

## سرمایه و نقش آن در تولید

### معاون سرمهحق شیرعلی تزری

بهبود وضع تولید در کشورهای شان به فکر فراهم آوری سرمایه شوند که گاهی آنرا از عواید داخلی و زمانی هم از خارج تدارک، جذب و سرمایه گذاری می نمایند.

سرمایه هایی که در تولید استفاده می شوند عبارتند از: ماشین آلات صنعتی، وسایل حمل و نقل، تأسیسات زیر بنایی مانند ساختمانها، کار خانه ها و سایر اموال غیر منقول که به نام سرمایه تولیدی وبا سرمایه ثابت نیز یاد می شوند، زیرا مدت زیادی از آنها استفاده صورت می گیرد و ارزش آنها نیز به تدریج نظر به میعاد استهلاک آن به کالا های تولید شده انتقال می شود. و هر گاه سرمایه بعد از یک سال و یا یک دور تولیدی تعییر شکل داده و به مواد مصرفی تبدیل شود، به نام سرمایه متغیر یاد می شود مانند مواد خام و سایر مواد اولیه تولیدی که در تعیین قیمت تمام شد محصولات تولیدی تمام بھای آن قابل محاسبه می باشد (۳)، همانطوریکه گفته شد در جوامع اولیه سرمایه های مولد ثروت خیلی ابتدایی و محدود به آلات و وسایل ساده زراعتی و ماهیگیری بود و مردم مجبور بودند تا در قدم اول قسمتی از مواد تولید شده خود را ذخیره کرده و آنرا برای ساختن و تهیه وسایل زراعتی و ماهیگیری به کار اندازن. و در قدم دوم عده از افراد که به زراعت و یا شکار ماهی مشغول بودند با استفاده از مواد ذخیره شده به ساختن آلات و اسباب زراعتی و ماهیگیری مشغول می شدند (۴). در حال حاضر و جوامع معاصر امروزی هم تشکیل سرمایه وابسته به دو

سرمایه یکی از عوامل تولید بوده و از نظر اقتصادی، دارایی نقدی و یا جنسی است که همراه با دیگر عوامل مانند نیروی کار و منابع طبیعی برای تولید دارایی دیگر مورد استفاده قرار می گیرد. (۱) به عباره دیگر تمام مواد و اشیایی که انسان برای رفع نیازمندیهای فوری و ضروری خود مصرف نکرده، بلکه برای تولید ثروت های جدید به کار می برد، سرمایه گفته می شوند. (۲) در حقیقت ایجاد سرمایه مستلزم قربانی کردن و یا به تعویق انداختن مصرف جاری است، به امید اینکه در آینده زمینه بیشتر مصرف مهیا گردد. در حالیکه به تعویق انداختن مصرف اصلی به امید مصارف آینده خالی از خطر نبوده، لکن تحمل این خطر می تواند نقش مهمی را در رشد و ثبات اقتصاد ملی داشته باشد. لذا گفته می توانیم که بشر از روزی که خود را شناخت به سرمایه ضرورت داشته و روز به روز بر اهمیت و نقش سرمایه در امر تولید افزوده شده است. اگر انسان های اولیه فاقد سرمایه و وسایل تولید بودند حتی نمی توانستند در مقابل حیوانات وحشی از خود دفاع کنند، مگر نسل های بعدی از وسایل ابتدایی کار و تولید آغاز نموده و با گذشت هر روز آنرا تکمیل و اصلاح نمودند. طوریکه تبر سنگی عصر حجر، تدریجاً به کار خانه های بزرگ ذوب آهن و کار گاه های کشتی سازی، طیاره سازی و سایر کار خانه های عظیم و مدرن امروزی تبدیل شده است، لذا سرمایه مهمترین عامل تولید و وسیله رشد و انکشاف اقتصادی می باشد. همین امر سبب شده تا همه کشور ها به خاطر





خود به طور مستقیم به فعالیت اقتصادی در کشور میزبان دست میزند، در حالیکه در حالت غیر مستقیم سرمایه خارجی به صورت کمکهای مالی و یا قرض به دولت و یا موسسات خصوصی کشور میزبان داده می شود تا آنها خود دست به فعالیت اقتصادی بزنند. چنانچه بعد از جنگ دوم جهانی جریان سرمایه بیشتر به شکل وام و کمک بلاعوض بود و چون کشور هایی که این منابع به آنها انتقال می یافت با مشکل کمبود سرمایه روبرو بودند، لذا این انتقال سرمایه به صورت کمک بلاعوض به رشد اقتصادی چشمگیری در این کشور ها منجر شد. و این تجربه تا هنوز در کشور های بحران زده و جنگ دیده مانند افغانستان برای رشد و انکشاف اقتصادی آنها صورت گرفته می تواند. اما بعضی از آن کشور ها نمی توانند از این کمک ها استفاده مطلوب نمایند.

قابل ذکر است که بعد از روی کار آمدن حکومت انتخابی در افغانستان ۱۳۸۳ زمینه های مناسب برای سرمایه گذاری خارجی مساعد شده و کشور های خارجی نیز علاوه مند به سرمایه گذاری شدند. مگر متأسفانه که بعضی چالش ها و موانع مانند نبود امنیت کامل، شیوع فساد اداری و ... جریان سرمایه گذاری در افغانستان را بطي ساخته است. چنانچه طی حدود ده سال می شود که موضوع عبور پایپ لاین گاز از ترکمنستان تا پاکستان مطرح است ولی متأسفانه که تا هنوز شرایط مناسب سرمایه گذاری درین عرصه مساعد نگردیده است.

شرط فوق بوده و باید اولاً میزان تولید زیادتر از مصرف بوده و قسمتی از مواد تولید شده ذخیره گردد و بعداً مواد ذخیره شده به مصرف تهیه وسایل لازم برای تولید استعمال شود، منتها تفاوتی که بین سرمایه های مولد ثروت در دور حاضر و ادوار گذشته وجود دارد اینست که فعلاً برخلاف گذشته پس انداز به شکل نقد (پول) صورت می گیرد؛ دوم اینکه پس انداز کننده و کسیکه این پس انداز ها را در عرصه تولید به کار می برد، اکثراً از هم متفاوتند. شرط اساسی تشکیل سرمایه جدید اینست که مقداری از فعالیتهای اقتصادی در راه تهیه ثروتهای تولیدی مصرف شود. چنانچه اگر وضع موسسات مختلف را از این نقطه نظر مورد توجه قرار دهیم، خواهیم دید که بعضی آنها چون کارخانه ماشین سازی فقط آلات و وسایلی که به خاطر تولید مجدد مورد استفاده قرار می گیرند را تولید می کنند و برخی دیگر مختلط بوده گاهی مواد مصرفی و زمانی هم کالاهای سرمایوی را تولید نموده و تعدادی هم تنها مصروف تولید کالاهای مصرفی و مورد ضرورت جامعه می باشند، لذا دیده می شود که تولید ثروت و کالاهای مورد نیاز اولیه جامعه بدون سرمایه غیر ممکن می باشد. اگر سرمایه وجود نمی داشت بشر مجبور بود که نیازمندیهای اولیه خود را مانند دوره های ابتدایی زنده گی با چیدن میوه از جنگل ها و زنده گی در مغاره ها معرفون نماید و هیچگونه پیشرفت و ترقی وجود نمی داشت. حتی شکار ماهی که اولین پیشرفت بشر برای تهییه مواد غذایی محسوب می شود، احتیاج به سرمایه دارد و باید اسباب و آلات ماهیگیری را پیش از پیش تهییه نمود. (۵) برای این کار انسانها مجبور بودند تا قسمتی از فعالیت و در نتیجه عاید خود را به منظور تولید بعدی ذخیره و پس انداز نمایند، که در حقیقت دومین زمینه سرمایه گذاری با همین وسایل ابتدایی و ساده آغاز گردید و آهسته آهسته رشد و توسعه نمود و نشان داد که سرمایه گذاری منبع رشد و در عین حال مهمترین منشأ تغییر در سطح فعالیت اقتصادی است. پس انداز در حقیقت منبع اصلی و اولیه سرمایه گذاری را تشکیل می دهد. سرمایه همیشه در تلاش افزایش است و این کار از طریق سرمایه گذاری ممکن می شود و سرمایه گذاری زمانی ممکن است که شرایط سرمایه گذاری مهیا باشد. در واقع سرمایه مانند آب است به هر کجا که بتواند سود کسب کند سرازیر شده و نفوذ می کند و با کمترین انتظارات بدینسانه یا احساس عدم اطمینان از کسب سود و یا نبود امنیت به شدت کاهش یافته و متقابلاً باعث بد تر شدن وضع اقتصادی می گردد. چنانچه ما به وضوح علایم آنرا در کشور خود مشاهده می کنیم، آنکه که جنگ شدت می یابد سرمایه گذاری کاهش می یابد و حتی تا هنوز سرمایه گذاران خارجی به سرمایه گذاری های طویل المدت و دیر ثمر تولیدی دلخوش نمی کنند و بیشتر به تجارت و سرمایه گذاریها زود تمر و کم ارزشتر ولی سود آورتر می پردازند.

سرمایه گذاری به صورت مستقیم و غیر مستقیم در یک کشور صورت می گیرد، که در شکل مستقیم صاحبان سرمایه خارجی،

سیاستهای حمایوی کشور های گیرنده سرمایه خارجی مانند تخفیف های مالیاتی و گمرکی، وسعت بازار، در کشور مورد نظر و اصلاحات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی از جمله عوامل جذب سرمایه های خارجی در کشور پذیرنده سرمایه خارجی بوده است و بدین ترتیب اثر زیادی بر رشد اقتصادی حاصل از سرمایه های خارجی در کشور میزبان دارند. علاوه بر این عدم ثبات در ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در کشور میزبان نیز از جمله دلایل عدم جذب سرمایه های خارجی می باشد.

#### مأخذ:

- ۱ احمد ساعی، مسائل سیاسی - اقتصادی جهان سوم، تهران: سمت، ۱۳۸۰، ص ۱۳۳
- ۲ ابوالقاسم مهدوی، رشد اقتصادی و سرمایه گذاری، تهران: جنگل، ۱۳۸۴، ص ۱۷
- ۳ مرتضی قره باغیان، فرهنگ اقتصاد و بازرگانی، موسسه خدمات فرهنگ رسا، چاپ دوم، ۱۳۷۶، ص ۹۰
- ۴ احمد اخوی، اقتصاد کلان "کاربردی" تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، ۱۳۷۸، ص ۱۸۱

همچنان استخراج و بهره برداری از معادن نیز به موضوع داغ اقتصادی بدل شده است مگر بنا به دلایل مختلف پیوسته به چالش کشیده می شود. از طرف دیگر قوانین واضح و روشنی که جوابگوی همه جوانب موضوع باشد یا وجود ندارد و یا طور شاید و باید تعطیق نمی شوند که در زمینه ضرور است تا اصلاحات لازم آورده شده و زمینه تعییل و تحکیم آن مهیا گردد تا از مزایای سرمایه گذاریهای خارجی بهره برداری مطلوب صورت گیرد. امیدواریم که با اجرای قانون جدید سرمایه گذاری در افغانستان و اصلاح دیگر قوانین مرتبط با سرمایه گذاری خارجی قدمهای مثبتی در زمینه جذب بهتر و بیشتر سرمایه گذاری برداشته شود.

از آنچه گفته آمد میتوان چنین نتیجه گرفت که سرمایه گذاری اعم از داخلی و خارجی یکی از مناسبترین روش تامین مالی برای کشور های رو به اکشاف منجمله افغانستان می باشد. همچنان می توان گفت که سرمایه گذاری مستقیم خارجی تاثیر مثبتی بر اشتغال، بیانس تادیات، رشد اقتصادی و صادرات دارد و بر عکس تاثیر منفی بر واردات کشور میزبان سرمایه گذار خارجی دارد. در ضمن سرمایه گذاری مستقیم خارجی از بعضی عوامل اقتصادی کشور میزبان مانند نرخ اسعار، نرخ تورم، شاخص دستمزد، تولید نا خالص داخلی و ... تاثیر پذیر می باشد،



## حساب راحت زندگی

در این حساب، مشتری می‌تواند با حداقل ۵۰۰۰ افغانی یا یکصد دالر امریکایی حساب افتتاح نموده و ماهانه مبلغ ثابتی را برای مدت پنجاه ماه، یکصد ماه و یا یکصد و پنجاه ماه به حساب خود اضافه نماید. به این سپرده‌ها مطابق شرایط، سالانه از  $6\%$  الی  $8\%$  مفاد ثابت تعلق می‌گیرد. بعد از ختم مدت زمان انتخابی (پنجاه، یکصد و یا یکصد و پنجاه ماه) دارنده حساب راحت زندگی، برای قرارداد پنجاه ماهه، هر ماه نیم مبلغ پرداختی ماهانه؛ برای قرارداد یکصد ماهه، هر ماه معادل مبلغ پرداختی ماهانه و برای قرارداد یکصد و پنجاه ماهه، هر ماه دو برابر مبلغ پرداختی ماهانه، تا آخر عمر مفاد دریافت می‌نماید. مشتری همچنین می‌تواند مبلغ مشخصی را یکجا در اول قرارداد به حساب خود جمع نموده و متناسب با مبلغ پرداختی و مطابق شرایط از ختم ماه اول تا آخر عمر هر ماه مفاد تعیین شده را دریافت نماید.



## راحت زندگی آینده شما و فرزندان تان را تصمیم می‌کند

## د امنیت لپاره هڅې او اقتصادی مسئلو ته پاملرنه د یوې سکې دوه مخونه دی

خپرخوا عبدالحکیم رامیار

اټدادي

اتحاد او نورو کمونستۍ هیوادو په مقابل کې یې د پانګوال سیستم په رهبری کې خای و نیو. متحده ایالتونو د خپلوا داخلی او نړیوالو ګټور د خوندیتوب او لاسته روایونې په منظور د نظامی، سیاسی، اقتصادي، اطلاعاتی او تکنالوژیکی پالیسیو او هم ددغه ټاکلیو موخه د لاسته راوینې په منظور ده ګډو په یوه وخت او دیوې بل سره په تپاوا کې د طرحه کولو پروګرامونه ترلاس لاندې ونیول. په همدي منظور و چې په کال ۱۹۴۹م. کال کې د امریکا د ملي امنیت دستگاه جوړه او د جمهور رئیس تر سرپرستی لاندی یې په فعالیت پیل وکړ.

وروسته بیا دا مفهوم نورهیوادونو د هغې جملې نه وروسته پاتې هیوادونو ته وغزید او په سیاسی نظامی ادبیاتو کې یې خای ونیو. په هیوادونو کې د ملي امنیت حالت او مفهوم د هر ټاکلی هیواد دوضعيت او د هغو نظامی، سیاسی او اقتصادي تهدیدونو چې د ننه د هیواد خڅه او یا هم له بهرنه ورسره مخامنځ دی، سره فرق کوئی. پخوا وختونو کې دهیوادونو لخوا تر چېړه په وروسته پاتې هیوادونو کې ملي امنیت درلودل د نظامی خواک پیاوړیتوب په مفهوم وو او د خنو مورخینو په نظر چارواکو د خپلوا موخو او سلطی په خاطر د نورو عرصو په پرتله هغې ته ډیر پاملنې درلوده څکه چې ډیر کم لیدل شوی دی چې دورسته پاتې کوم هیواد عینی امکانات دا اجازه ورکړې وی او یا چارواکې په دا پروګرامونه درلودلی وی چې دهیواد دواکمنی د بشپړیا په خنګ کې په صادقانه او عمل کې دهیواد دوګرو د سوکالی او پرمختګ لپاره کار وکړی اما هیواد وده نه وی کړې. په پرمختګ هیوادونو کې یې له دی چې د ملي امنیت اصطلاح رسمي بنه خپله کړی ددی مفهوم موخې (نظامی، سیاسی، اقتصادي او تولیزی) د

امنیت یو لرغونې مقوله ده چې د انسان د شتون سره یې شیلیدونکې اړیکې درلودلې دي. د انسانی ژوند په بهير کې، تل امنیت یوه اړینه او د سر او مال د خوندیتوب نه، نه جلا کیدونکې مسئله وه اوده.

امنیت دیوې خاص او واحد مفهوم بنه نلري او یو ټاکلی بېرونې مصدق او یېلکه نشي ورته وړاندې کیدای. خودیوه کل به توګه، امنیت هغه ارزښت او موقعیت دی چې کیدای شي یو کس او یو هیواد په کمه یازیاته کچه د هغې نه برخمن شي، اما د انسانی ژوند داړ خونو د زیاتیدو او پراخیدو له امله هیشکله هم د مطلق امنیت خڅه خبری نشی کیدای، نو په دې توګه د امنیت د طرحې او خپرخونې په وخت کې تل بايد د هغې «نسبی والې» مطرح وي.

د امنیت تعريف او د هغې د عرصو او لمنو انځور، له یوی خوا د نخبګانو، چارواکو او خلکو په هغو ذهنیتونو او درک پوري چې د زیانمنی او ګواښ خڅه یې لری او له بلې خوا په هغه مخکنیو لید لوریو او تجربو چې د ملي ګټو، ملي ارزښتونو، ملي مصالحو او ملي واکمنی په اړوند ورسره دی تپاوا لری.

په داسې حال کې چې ملي امنیت یو معاصر مفهوم دی، چې د معاصر و مدرنو دولتونو د تکوين نه را پدېخوا رواج شوی دی. ډیر د نظر خاوندان په دی اند دی چې د ملي امنیت مفهوم لوډیغ او تر ډیره امریکایی اصطلاح ده چې د دوههمې نړیوالې جګړې وروسته رواج شوې ده. د دوههمې نړیوالې جګړې د وروسته کلونو سیاسی، اقتصادي او تولیزې حالاتو او په تیره بیا د اقتصادي لحاظه دارو پا جګړې و هلوهیوادونو ته د متحده ایالتونو مرستې، داهیواد دیوې خواک په توګه مطرح کړ چې د اقتصادي توان په خنګ کې په سیاسی دګکر کې هم مطرح شو او هم دوخت د شوروی





جوړونې او د بشري طرفیتونو د لوړولو په خاطر یو لارښود سند بلل کېږي او د تل پاتې ودې، بشري پراختیا، پراخه حکومتداری بنایسته سالاری او د تل پاتې اقتصادي - ټولیزی ودې اپوند موضوعات پکې خای په خای شوی دی. دیر کم د عمل جامه اغوضتی ده.

دهیواد پراخی ستونزی او خوریدلی خلک په دی اند دی چې د رامنځنه شویو مقرراتو او اصولو او جوړو شویو سندو خڅه د لفظی ملاتېر په خای تطبیقی میکانیزمونوته ډیره اړتیا ده، چې پریکړو ته عملی لاری ولونی په دی اپوند د سلاهواو نه عملی شویو پریکړو د یلګو له جملې نه د لمړنيو خوراکی توکو د ستراتیژیکو زیرمو جوړول دی. چې یو یا دوه کاله مخکی په لوړه کچه دهغې په اپوند فیصله شوی وه او پتیل شوې وه چې اپوند اړگانونه دی د هغې په باب اقدام وکړي. او ددي توکو زیرمو دی جوړی او بشپړی کړي. خرنګه چې مونږ د دولت د نیمګړیو اقتصادي پالیسیو له امله د خوراکې تولو له خوا په بهر نیو په تیره بیا په ګاونډیو تړل شوی یو، اوس چې روسيه او پاکستان خپل اوړه او غنم پرمونږ باندې بندوی نو دولت دهی تشي د ډکولو په خاطر نوې هڅې پیل کړي دی، او خلکو ته هم خدای ناخواسته د قحطی درامنځنه کیدو اندېښې پیداشوې دی. ددي سره په کلې او بانډوکې د کومکونو او لګښتونو په اپوند د ناړو استفاده دی سره مل نادرست مدیریت، نه یواخی چې د خلکو ملاتېر نه دی تر لاسه کړی بلکې د دولت اووطنوالو ترمنځ د نه اعتناد واتېن نورهم زیات شوی دی. داد لمرغوندی روښانه ده چې مونږ هغه وخت کولای شو چې د ترہګرۍ د تمویل زیرمي بندې او جریدې پې وچې کړو چې دهیواد څوانانوته سالم مصروفیت او کورنۍ ته پې د حلالی ډوډی پیداکولو امکانات برابر کړو. خکه بیکاری او بی روزګاری لویه بلاډ او انسانان د لوړی نه د مرګ په خاطر هرکار ته که رواوی اوږوا ناروا لاس اچوی. په دی توګه مونږ باید دهیواد دخلکو ډژوند مسئلو او اقتصاد ته پام واړوو.

اقتصادي وده او پراختیا د وګرو لپاره د کار د زمينو د رامنځنه کولو نه علاوه دکورنیو د ژوند د کچې دلوپریدو او په نتیجه کې دکورنیو د بچیانو د بشپړی روغنیا او استعدادونو او خلاقیتونو د غوریدلو لامل ګرځی، نو په دی صورت کې له یوې خوا، انسانی پانګۍ (تحصیل کړيو او متخصص وکړو) ته د اقتصاد اړتیا کمیوړی او ددي زمينه برابریو ترڅو په اقتصادي بیلایلې برخوکې د خارجی متخصصینو په خای ملی کدرونه وکمارل شی او له بلې خوا په نوې پوهې سمبال څوانان د واردی شوې تکنالوژۍ په ملی کولو او زمونږ د شرایطو سره دهنه د برابر ولو او تطبیق لاری چاری مینځه راوړی او په نتیجه کې دملی تکنالوژۍ د بېسته ایښو دلو او پراختیا امکانات برابر یوړي او که خدای غوبښتی وی مونږ ته هم دودی او پراختیا لاری خلاصې شي.

نظمی تهدید د نشتوالی او خمکی د بشپړیا نه علاوه تر سره کیدلې او تر سره شوې دی. د اهځې دهیواد پراختیا او دوګړو د ژوند د کچې لوړولوته متوجه وي او د دی هیوادونو د پراختیا او سوکالی لامل شوې دی.

په معاصر مفهوم د ټولو هیوادونو لپاره، خه وروسته پاتې دی او که پرمختللي ملي امنیت د نظامی اړخ په خنګ کې اقتصادي او ټولنیز اړخونه ته غزوو شوی او آن تر دی چې په ټولنیز و خپړو او ادبیاتو کې پې د خپلواکو برخو بنه غوره کړو ده، اود «اقتصادي امنیت» او «ټولنیز امنیت» تر سرخط لاندی مطالعه کېږي.

اقتصادي پرمختګ دیو هیواد ملي امنیت د رامنځنه کیدو او بسیا کیدو لپاره ټاکونکۍ او حیاتی بنه لري.

په مشخصه توګه د اقتصادي امنیت مفهوم د سړی جګړي وروسته ادبیاتو ته لاره پیداکړې ده چې د هر هیواد دملی امنیت عمله او بشپړونکې جز ګنډل کیده او ګنډل کېږي. کارپوهان او د نظر خاوندان ددی اصطلاح د اهمیت او رواجیدو لامل دا بولی چې په اوس وخت کې هم ډېر جنګونه او شخري د اقتصادي زیرمو د لاسته راوړلو او ترولکي لاندی لرلو په سرواقع شوې دی اود جګړۍ تر ډېر د اقتصادي ټکنو لاسته راوړل د جنګ اصلی عنصر او عامل ګنډل کېږي.

د امنیت شتون او ټینګښت دودی او پراختیا سره ټینګې اړیکې لري او دیو هموزوړی او ګډوډی دبل د نه شتون او هن تحقق په ماناده.

ددې خبرې پخلئي زمونږ دهیواد او سني شرایط بنه کولای شي. داچې زمونږ دولت دنې دلويو نظامي قوتونو په همکاري او ملاتېر په دی نه دې بریالي شوې چې امنیت تامين کړي د نورو لاملونو لکه قانون نه حاکم کیدل او فساد نه علاوه دخلکو اقتصادي مسئله نه پاملنې او یاکمه پاملنې ده.

په هیوادکې موجوده پرایلمونو لکه بې وزلى، لورى، یېکارې، مرض او په نیشه بې توکو دوګړو په تیره بیا د څوانانو مخ پرزیاتیدونکې روړ دی کیدل دخلکو اقتصادي او ټولنیز ژوند ډېر ټکنې کړي دی. سره له دې چې دهیواد ډېر وکړي د ترہګرۍ سره ایدولوژیکي توافق او تړاونلري، خو ډېرې پوازی او پوازی د اقتصادي ستونزو له کبله د ترہګرۍ سره لاس یو کولو ته اړشوی دی. او دولتی چارواکې او مسوولین ددی سره چې خنې وختونه خه ناخه دی موضوعاتو ته پام اړوی او حتا په استادو او پریکړو کې خای ورکوي، په عمل کې دخواست وير قدمونه نه اخلي او یاپې نشي اخیستلای، او پریکړي پوازی د کاغذ پر مخ پاتې کېږي چې ژوندی سند «د افغانستان ملي پرمختنیي ستراتیزې» ده. د استراتیزې چې د داخلی او خارجی نظرخاوندانو د سلاوو او همکاریو وروسته جوړه او په هغې کې دخلکو او هیواد لمړیت پرمختګ په خاطرد فقر د کموالۍ، دامنیت د تامین، دولت



## د غضنفر بانک په اسلامي بانکداری کې د وقف حساب

اټدادي

محب الله شريف: د غضنفر بانک د اسلامي بانکداري شرعی سلاکار

بدل او منې غوبښته نه کوو). د سورت الانسان (۹) آيت له دې کړنې مو مونخه او هدف دا دې چې لکه خرنګه چې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم فرمایي دی، په هغه شان د بې وزله وکړو په چوپر کې وو:

ژباره: (الله تعالى ترهعه پوري د بنده په مرسته کې وي، چې بنده د خپل ورور په مرسته کې وي). دغه حدیث مسلم روایت کړی دی.

د غضنفر بانک د وقف حساب لوريته چې د تير ۲۰۰۹ زيرديز کال د اپريل له مياشتې په عملی چول دافغان اولس خير او بنیګړنې ته ملا تړې ده، پدغه لاندې اړينو او ټولنيزو چارو لاس رسی موندلی دي: ده ګوښئینه بنوونکو لپاره چې کونډې او د ژوندانه اقتصادي حالت ېې زيات د اندېښې وړ وي. دغه ياد شوي ټولي ته د مياشتني معاش ورکول دي. داهغه کونډې بنوونکي دي چې د بنوونځي له مياشتني تڅوا پرته بله کومه لاره چاره نلري.

د وقف بانکي حساب هغه بانکي حساب دی چې د بانکي خدمتونو له مالي جريمو خخه لاسته راغلي او سرېره پردي نوري هغه پيسې چې د الله تعالى - د رضا او خونسې په مونخه دزره سواندو وکړو له لوري ده ګه مخلوق ته وقف او ډالۍ شوې وي، په خپله لمنه کې رانګاري. په هغواقتصادی اړينو پروژو کې ترينې په خورا رنه بنې کاراخیستل کېږي چې له یوه لوري ېې د کارونې ټول استاد اړونده اداروته سائل کېږي اوله بلې خوا ېې ګټه بیوزله او ېې وسه هیوادوال ددی جو ګه کړي چې د ټولنيز ژوند د پرمختګ له یون سره د ملګریتوب توان ومومى.

د وقف په بانکي حساب کې را ټولې شوي پيسې د غضنفر بانک د اسلامي بانکداري له لوري په ټول ګټه پروژو افغان ولس ته کارول کېږي چې مونخه او ډير سپیڅلی هدف ېې یوازې او یوازې د الله تعالى ددې وينا مصدق وي:

ژباره: (په تحقیق سره مونږ تاسې ته د الله تعالى په خاطر خوراک درکوو، ستاسي خخه د هیڅ چول



سره د دوو طبی ماشینونو مرسته ترسره شوه چې يو یې راه انډ وارمر وو چې د نويو زيردل شويو ماشومانو د بدنه ګرمي يوشان ساتلو پاره کارول ګيرۍ او بل یې د فوتو تراپې طبی ماشين هغه ماشين دي چې د ماشومانو له بدن خخه د زيري ناروغي په ليرلو کولو کې کارنده ونډه ترسره کوي. ۱۶۲۰ دپورتنيو دواړو ماشینونو مالی ارزښت امریکایي ډالرو ته ورسید چې په ټولیزه توګه د غضنفربانک د وقف له مالي پانګې وپیرودل شول او په رسمي چول له مسلکي روزنې سره د نوموري روغتون چارواکو ته وسپارل شول.

-۲ د کابل ولايت بېښځنه بنوونځيو له ليدنې وروسته ۵۰ کونډو او بیوزله بنوونکو ته میاشتني تنسخوا ورکول پیل شول. ددي کار د پرمختې بیولو لپاره هم د وقف حساب له بانکي پانګې په پراخه مت کاراخیستل ګيرۍ. کونډو بنوونکو ته به ياده شوې تنسخوا ترهغه پوري دواړ ولري چې د وقف په حساب ورتنه ځانګړې کړا شوې پيسې پاي ته ورسيري. دغه موخه ددي په خاطر غوره کړا شوې وو چې له يوې خوا د الله تعالى خوبني راپه برخه شي او له بلې خوا ددي ملک که بېښځنه بنوونکو سره داسې مرسته ترسره شي چې هغوي وکولاي شي چې ددي هيواد لورګانو ته ډاډه زړه بنوونه وکړي.

-۳ د روژې په مبارکه میاشت کې د وقف له بانکي حساب خخه په ټول هيواد کې سوونو بیوزله او بینوا انسانانو ته خوراکې مواد وویشل شول. ددغه موادو په ویشلو سره زمونږ د وقف بانکي حساب د مرستو لمنه نوره هم پراخه شوه او له خپلو کړيدلو هيواد والو سره د خواخوروي او مینې عملی انځور هيوادوالو ته وړاندې کړ.

-۴ دیتیمانو او یسیرانو سره دمالي مرستې لري دواړ لري او هغوي هم د غضنفربانک د وقف له بانکي حساب خخه نغدي مالي مرستې ترلاسه کړې چې هغوي ته به یې د اختر په مبارک ورڅه انشاء الله دخوبني او خوشحالی خو شېږي ورپه برخه کړي وي.

- له هغو ديني، فرهنگي، ثقافتني، اجتماعي او علمي مرکزونه سره داسې مرستې ترڅو يا شوي مرکزونه ددي توان ولري چې د افغان اولس خدمت او چوپه ته لا زيات چمتو شي.
- له روغتونونو سره د هغو طبی سامان آلاتو او بېړنيو درملو مرسته چې هله یې شتون او يا یې ورته چمتو کول خورا اړين وي ترڅو پري د افغانانو د ژوندانه د ژغورنې لپاره ترې کار واخيستل شي.
- په بېړنيو ناورینونو او طبیعې پینو کې له زيانمنو شويو خلکو سره له توپيره پرته داسې مرسته چې لبر تر لبره دهغوي ژوندانه ته ورپیښ شوې ګواښ له منځه ولاړ شي.
- دهغو ناروغانو درملنه چې په اوږد مهاله ناروغيو آخته شوي وي او دهغو د درملني توان او مالي خواک ورسره نه وي.
- له معیوبینو سره داسې مرستې چې هغوي له مسلکي کسب زده کولو وروسته د خپل لاس خخه د حلالې روزې پیدا کولو جوګه شي.
- له یتیمانو او بې موره کوچنیانو سره داسې مالي مرسته چې هغوي وکولاي شي خپلو زده کړو ته دواړ ورکړي.
- دهغو بشو سره چې خاوندان یې په زندانونو او يا داسې لادرکه دي چې د حلالې يوې مري ډوېي توان یې له لاسه ورکړي وي.
- د جوماتونو او ديني مراكز جوړول او يا بیا رغافونه ترڅو له دغې لاري د افغان ولس تپاو له ديني خایونو سره تل ټینګ پاته شي.
- له بیوزله نارينه بنوونکو سره چې ټنګ لاسي وي د داسې مرستو کول چې هغوي ته ددي موقع په لاس ورکړي ترڅو وکولاي شي خپل ژوند په داسې لوري روان کړي چې د ټولنې ټولنیز توازن د دوي په بیوزلې ټکنې نشي.
- هغه پروژې چې تر اوسيه پوري د غضنفررانک د وقف حساب په پانګه ترسره شوې دي :
- ۱- دروان کال لمريز کال د زمري په میاشت کې د کابل ولايت د اتاترک د کوچنیانو له ملي روغتون

## حساب مشاربہ میعادی

این حساب بانکی بین مشتریان و غضنفر بانک در روشنایی شریعت اسلامی و پیروی از اصول و معیارهای فقه مشاربہ انجام میابد. مفاد حلال این حساب بانکی که از سرمایه گذاری در پروژه های مشروع واسلامی به دست می آید، بعد از سپری شدن زمان قانونی آن که در قرارداد میان طرفین قید شده است، به حساب مشتری انتقال میابد. مدت قانونی این حساب بانکی از شش ماه تا یک سال می باشد.



## غضنفر بانک پیشتاز در بانکداری اسلامی



## راهبرد های سیاست پولی و ثبات اقتصادی

پوهنیار سیف الدین سیحون استاد دانشگاه کابل

های اقتصادی می گردد. نرخ بهره بانکی نیز عاملی برای ازدیاد و کاهش نقدینگی در اقتصاد شده، سرمایه گذاری ها و پس انداز ها را متتحول می سازد. سرمایه گذاری از یکسو تابع نرخ بهره بوده و از سویی تابع مفاد در آینده می باشد. نرخ بهره یکی از ابزارهای سیاست پولی بوده که به وسیله حاملان و ناقلان سیاست پولی تعیین می گردد. ثبات پولی و مالی امروزه، هدف غیر قابل تردید سیاست پولی تلقی شده و دیدگاههای دیگری نیز هم زمان مطرح می گرددند که اهداف سیاست پولی را در بلند مدت توجیه می کنند. یعنی یک سیاست پولی تامین کننده ثبات و امنیت بوده و در پی اعمال سیاست های گوناگون اشتغال و کاریابی نیز مفید تلقی می گردد. یک سیاست پولی سالم امکان ساده تر دسترسی به مسکن و محیط زیست را تامین خواهد نمود و سرمایه لازم برای احداث جاده ها و توسعه شبکه های انتقالاتی، آب آشامیدنی صحی، مکاتب بهتر، تفرج گاه ها، پارک ها و نهاد های فرهنگی را فراهم خواهد نمود. علاوه اً اهدافی مانند رشد اقتصادی و موازنی بازارگانی را نیز مد نظر داشته و نهایتاً سیاست پولی ممد سیاست عمومی اقتصادی ارزیابی می گردد.

مؤسسات کریدیتی از یکسو عامل ایجاد پول برای بانک ها و مؤسسات تجاری بوده و از سویی برای بانک مرکزی نیز این امکان را فراهم می آورند و نقدینگی را در اقتصاد ایجاد می کنند.

با توجه به اهداف سیاست پولی، ابزار ها و امکانات عملی گوناگونی روی دست گرفته شده و بانک مرکزی منحیث بازگو کننده، حامل و مجری این سیاست ها، راهبرد ها و برنامه های دورنمایی و اجرایی مشخص را طرح و عملی می سازد.

تحقیق سیاست های پولی اولاً به آگاهی عمیق نظری و ثانیاً به درک و شناخت از سازکارها و تاثیر گذاری های این سیاست ها وابسته بوده، نارسایی های ناشی از کاربرد سیاست گذاری ها می باشد با اقدامات ویژه ای بر طرف گرددند. در بسا موارد پرداخت ها و هزینه های اضافی نهاد های پولی عامل نارسایی کارکردی و عدمکردی ارزیابی شده، و برای بیرون رفت از دشواری ها، سیاست ریاضتی و سختگیرانه در مواردی راه حل دشواری های مالی نهاد های پولی و کریدیتی تلقی می گردد.

انتخاب تدبیر و متغیر های لازم و مناسب و تعیین شاخص های مورد نظر، نهاد های مالی و پولی را در تحقیق اهداف و برنامه های قابل دسترس شان یاری رسانیده و به هدفمند کردن حرکت و مسیر کارکردی آنها مساعدت می ورزد.

انتخاب تدبیر و اقدامات شناخته شده سیاست پولی، به مؤسسات پولی کمک می کند تا به هدف های از قبل تعیین شده خود دست یابند. مسلماً تراکم و افزایش مقادیر پولی عامل افزایش پول ارزیابی شده باعث تامین بیشتر اعتبارات بانکی، تجاری و سایر بخش

بانک مرکزی سیاست سپرده گذاری را نیز مورد کاربرد قرارداده افزایش طلب کاری نزد بانک مرکزی پایه نقدینگی بانکی را تقلیل در حالیکه جایه جایی و انتقال حساب طلب کاری از بانک مرکزی پایه نقدینگی را افزایش می دهد.

بانک مرکزی با تغیب، تشویق و توافق، اعتماد رفتار واحد های اقتصادی مورد نظر را به شیوه ای که بانک انتظار دارد تحت تاثیر قرار می دهد. گاهی بانک مرکزی با کاربرد ابزار های دیگر مانند تهدید به مجازات مؤسسات کریدیتی را به رعایت موازین پذیرفته شده قانونی وادر می نماید.

بانک مرکزی سیاست ارزی مهلت دار را به هدف مقایسه نرخ معاوضه ارز ها مد نظر قرار می دهد و با مداخله در بازار معاملات نقد و مداخله در بازارهای مهلت دار، نرخ ها را تحت تاثیر قرار می دهد. مجموع سیاست ها و تدبیر فوک بانک مرکزی را قادر می سازد تا در سیاست عمومی اقتصادی و ثبات اقتصادی سهم مؤثر داشته باشد. اطمینان از حسن انجام معاملات، تضمین دارایی ها، سرعت نقل و انتقال وجوده به اهداف سرمایه گذاری و معاملاتی، تراکم و تشکل سرمایه مورد نیاز برای راه اندازی نهاد ها و مؤسسات و تامین سرمایه منحیث عامل تولید، در بخش های گوناگون اقتصادی و اجتماعی عامل ثبات و امنیت اقتصادی تلقی شده رشد و پیشرفت را در عرصه های مختلف موجب می گردد.

مسلمانه<sup>م</sup> بانک مرکزی اندازه این کریدت ها را ازدیاد بخشیده بردارای و توانایی عمل کردی بانک های اختصاصی نیز تاثیر می گذارد که به انسباط پولی تعبیر می شود بر عکس پایین آوردن کریدت ها به معنی سیاست انقباضی تلقی می گردد.

بانک مرکزی علاوه<sup>م</sup> از طریق سیاست بازار باز سرمایه نیز بر جریان پول و کریدت اثر می گذارد بانک مرکزی از طریق فروش اوراق بهادرار پول ایجاد نموده و با خرید آن مقدار پول کاهش می یابد.

بانک مرکزی در محدوده معاملات اسعاری خود نیز بر میزان نقدینگی تاثیر وارد می نماید، در این صورت ارز به صورت نقد خریداری شده و یا به فروش می رسد. اگر بانک مرکزی ارز ها را به صورت نقد بخرد تا زمان باز خرید به وسیله مؤسسات اعتباری در مهلت معین پول بانک مرکزی در اختیار آنها قرار داده می شود.

بانک مرکزی با تعیین سیاست حداقل ذخایر پولی نیز بر مقدار نقدینگی در اقتصاد تاثیر وارد می کند. بانک مرکزی از این سیاست نیز در حالات متفاوت به هدف توانایی انجام معاملات توسطه بانک ها بهره جسته، در شرایط انقباضی میزان حداقل ذخیره را به هدف کاهش نقدینگی کم ساخته و در حالات انساطی می تواند حداقل ذخیره را در بانک ها افزایش دهد تا مقدار نقدینگی را کنترول نماید.

سیاست تعیین حد کریدت ها نیز در شرایط انقباضی و انساطی به کار گرفته شده و سازکار های هدایت کننده آن بر بازار اقتصادی و اعطای اعتبارات اثر می گذارد.





## انگیزه پیشرفت و توسعه اقتصادی

معاون سرمهحق عبادالجبار "عباد"

اقتصادی

ثبت شده است اصولاً با وجود توانایی های برابر دو فرد ، فردی که از انگیزه پیشرفت بالاتر برخوردار است، موفق تر است. زیرا انگیزه در حقیقت محرك درونی است که انسان را به انجام کاری تشویق و ترغیب می کند.

نایاب فراموش نمود که هنگام توصیف انگیزه پیشرفت ضروری است که به زمینه های اجتماعی آن توجه شود. هر فرد تلاش می کند به نحوی به وظائف مورد نظر خویش عمل کند ولی از آنجا که این امر در یک محیط اجتماعی اتفاق می افتد. مفاهیمی از قبیل تشریک مساعی ، رقابت ، تشکیل گروه ، اهداف گروه و پیشرفت گروهی نیز مطرح می شود. در میان آثار اجتماعی انگیزه پیشرفت می توان به آثار مثبت اجتماعی آن اشاره کرد که مورد توجه بیشتری قرار می گیرند. با توجه به اینکه بیشتر افراد جامعه کسب موقفيت در انجام وظایف را یک هدف مثبت تلقی می کنند همچنان تلاش می نمایند تا در نتیجه به آثار مثبتی از قبیل افزایش انتظار، موقفيتها، غرور و صلاحیت بیشتر و... دست یابند. بنابراین موقفيت دارای آثار مثبت اجتماعی است.

دستیابی به هدف موجب انتشار و تجلی موقفيت می گردد و در این صورت افراد نسبت به یکدیگر برخورد صمیمانه و خیر اندیشه اشانه از خود نشان می دهند. در یکی از آزمایشاتی که در این زمینه انجام شده است، محققان نتیجه گرفته اند که افراد موفق نسبت به افراد ناموفق در زمینه کارهای اجتماعی و عام المنفعه و مدرسانی آمادگی بیشتری از خود نشان می دهند. آنها معتقد شده اند که بین موقفيت و گرایش به کارهای مردم پسند رابطه وجود دارد. همچنان نتیجه تحقیق دیگری نشان داده است که وجود احساس موقفيت در افراد باعث می شود که آنها به مشکلات دیگران بیشتر رسیدگی کنند.

علل و عوامل پیشرفت و توسعه برخی کشورها و رشد نیافتگی برخی دیگر، تحلیل و ارزیابی همه جانبه از جانب محققین صورت گرفته ، اما به طور اخص به عنوان یکی از عوامل پیشرفت، کمتر توجه شده است. عده ای عقیده دارند که تحولات اتفاق افتاده در درون یک جامعه، برخاسته از تجربیات و حالت های روانی و درونی مشترکی است که افراد آن جامعه دارند. بنا بر این ، انگیزه های درونی افراد به عنوان یکی از عوامل ترقی و توسعه باید مورد توجه جدی برنامه ریزان اقتصادی و اجتماعی در جوامع کمتر توسعه یافته قرار گیرد؛ زیرا عقیده بر این است که ویژگی ها و باورهای جدید و منحصر به فرد که در یک فرهنگ خاص شکل می گیرد، به طور وسیع بر ماهیت آن فرهنگ و جامعه تأثیر می گذارد.

فعالیت افراد تا حدود زیادی به سطح و نوع انگیزه های آنها بستگی دارد. در حقیقت ، انگیزه است که رفتار آدمی را قوت می دهد و آن را هدایت می کند. بنا بر این ، میزان و نوع فعالیت های اجتماعی و اقتصادی افراد یک جامعه که زیربنای توسعه و پیشرفت یک جامعه را تشکیل می دهند نیز به انگیزه تمام افراد آن جامعه بستگی دارد. به طوری که «انگیزه پیشرفت» نیروی محركه جامعه برای پیشرفت و ترقی محسوب می گردد.

به اعتقاد روان شناسان، انگیزه پیشرفت، میل و اشتیاق و یا تلاش و کوششی است که فرد برای دستیابی به یک هدف و یا تسلط بر اشیا و امور و یا افراد و اندیشه ها و رسیدن به یک معیار متعالی ابراز می دارد، و یا انگیزه پیشرفت عبارت است از نیروی انجام دادن خوب کارها نسبت به استانداردهای عالی میباشد. نگرش به سوی موقفيت در انگیزه پیشرفت است که اهمیت دارد ، نه خود موقفيت ، به طوری که



احتمال بیشتری به دانشگاه راه پیدا می کنند و در بیشتر فعالیت های دانشگاه و جامعه شرکت می کنند ، با دیگران بهتر کنار می آیند و از سلامت جسمی بهتری برخوردارند.

#### تحقیقات دیگری نشان داده که افراد دارای نیاز پیشرفت

بالا، مدت طولانی تری در مشاغل باقی می مانند و در برابر انتقادها با اصلاح عملکرد خود واکنش نشان می دهند و نیز مشاغلی را انتخاب می کنند که مسؤولیت زیادی ایجاد می کند و به طور کلی، این افراد، رضایت شغلی بیشتری را گزارش می دهند.

همچنین مشخص شده است که وجود افراد با انگیزه پیشرفت بالا در مراکز و مؤسسات تولیدی و اقتصادی، تأثیر زیادی بر میزان موفقیت آن مؤسسات دارند به نحوی که برخی شرکت ها از بین داوطلبان استخدام، اقدام به گرفتن آزمونی جهت سنجش انگیزه پیشرفت آنها می کنند.

دیگر پژوهش ها نشان می دهد که افراد دارای نیاز پیشرفت بالا به احتمال بیشتری، یک کسب و کار شخصی برای خود راه اندازی می کنند و بنا بر این ، کارآفرینان خوبی به شمار می روند. چنانچه در تحقیقی که روی زنان کارآفرین درزیادی ازکشورها صورت گرفت در جمیع آن کشورها زیاد تر در استرالیا مشخص شد که زنان انگیزه پیشرفت بالایی دارند.

همچنان تحقیقات داشمندان میین این امر است که انگیزه پیشرفت را می توان از رهگذر آموزش ایجاد کرد که این امر ، خود می تواند پیامدهای مطلوبی برای موفقیت شغلی در پی داشته باشد. برای این منظور ، نهادهای اجتماعی مانند نهاد خانواده و آموزش و پرورش می توانند نقش مهمی ایفا کنند.

در آخرین تحلیل: انگیزه پیشرفت ، عامل مهمی برای رشد اقتصادی یک ملت به شمار می رود؛ اگر احتمال موفقیت در امور تولیدی تا حدی تضمین شده باشد ، آن گاه رفتار پیشرفت به سوی کارهای اقتصادی و تولیدی سوق پیدا می کند؛ چرا که بر اساس نتایج تحقیقات ، افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا ، معمولاً کارهایی را انتخاب می کنند که خطرپذیری نسبتاً متوسطی داشته باشد؛ یعنی موفقیتشان در آن کار ، تا حدودی تضمین شده باشد.

گاهی افرادی که موفق نمی شوند، سعی می کنند عزت نفس خویش را به صورت سطحی با رفتارهای بلند پروازنه بهبود بخشنند. تاثیر عدم موفقیت به عواملی از قبیل زمینه های اجتماعی و موقعیت که فرد در آن موقعیت موفق نشده است، بستگی دارد.

حال ، این سؤال مطرح می شود که بین رشد اقتصادی یک جامعه و سطح انگیزه پیشرفت افراد آن جامعه چه ارتباطی وجود دارد؟ آیا سطح انگیزه پیشرفت عمومی در جوامع مختلف تقاضت دارد؟ آیا بین کارآفرینی و انگیزه پیشرفت ارتباطی وجود دارد؟ آیا بین ارزش های فرهنگی و روش های تربیت کودک در یک جامعه با رشد اقتصادی آن ، رابطه ای وجود دارد؟ و اصولاً بین صعود و سقوط تمدن ها و انگیزه های اجتماعی مردم آن جامعه، چه ارتباطی می تواند وجود داشته باشد؟

دیوید میک کللنڈ ، اولین کسی بود که بر روی انگیزه پیشرفت، تحقیقات وسیعی انجام داد و در طی تحقیقاتش به تمامی سوالات بالا پاسخ گفت. او پژوهش هایی را درباره تمدن یونان باستان و علل صعود و سقوط این تمدن در سال های ۹۰۰ تا ۱۰۰۰ پیش از میلاد ، انجام داد و به این نتیجه رسید که انگیزه پیشرفت در یونان باستان ، جوی روانی ایجاد کرده بود که توسعه اقتصادی را برای آتن امکان پذیر نمود. او به این نتیجه رسیده بود که می توان سطح نیاز به پیشرفت در یک ملت را از طریق بازده ادبی آن ملت سنجید.

وی همچنین داد و ستد را نیز شاخص مناسبی برای رشد اقتصادی یونان باستان می دانست. بنا بر این ، او از ادبیات یونان باستان به سطح انگیزه پیشرفت بالای آنها پی برد و نیز شواهدی به دست آورد که پدید آمدن این گونه ادبیات و رشد اقتصادی یونان باستان تقریباً همزمان بوده است. پس نتیجه گرفت که با ظهور انگیزه پیشرفت در یونان باستان، اقتصاد و سپس علوم مختلف در آن جامعه ، رو به پیشرفت نهاده است.

میک کللنڈ همچنین کوشش هایی را در جهت نشان دادن ارتباط میان انگیزه پیشرفت و رشد اقتصادی در زمان های جدیدتر نیز انجام داد.

همچنان تحقیقاتی بیشتری که درباره ویژگی های افراد با انگیزه پیشرفت بالا و تقاضت آنها با دیگران صورت گرفته، میین آنست که آنها علاقه زیادی به موفق شدن در رقابت ها را دارند ، در برابر فشارهای اجتماعی مقاوم ترند و کمتر اطاعت می کنند. این افراد با

منابع:

- جان مارشال ریو ، انگیزش و هیجان ، مترجم : یحیی سید محمدی ، تهران : ویرایش ، ۱۳۷۸ .
- محمد پارسا ، روان شناسی انگیزش و هیجان ، تهران : سخن ، ۱۳۷۶ .
- آبراهام کورمن ، روان شناسی صنعتی و سازمانی ، مترجم : حسین شکرکن ، تهران : رشد ، ۱۳۷۰ .
- ریمون کاتزل و دونایی تامپسون ، انگیزش مربوط به کار : نظریه و عمل ، مترجم : حسین شکرکن ، تهران ۱۳۷۱ .

## گفتگویی با نخبگان دانش

ماهنشامه غضنفر بانک در نظر دارد به منظور روشن شدن هرچه بهتر و بیشتر ابعاد بانکداری اسلامی و تحقق این فریضه ایمانی در کشور، مسائل، قوانین و شیوه عملکرد بانکداری اسلامی را با علماء، دانشمندان و کارشناسان اقتصاد اسلامی مورد بحث و بررسی قرار دهد. بر این اساس گفتگویی داریم با محترم مولوی عبدالاحسن منیب کوچوال استاد دارالعلوم اسلامیه محمدیه کوت و خطیب یکی از مساجد ولسوالی سرخود، ولایت ننگرهار که توجه خوانندگان محترم را به آن جلب می کنیم.



ورکوی جوړ شو. په همدي ګال د دوبی اسلامی بانک جوړشو او ورپسی په ګال (1978) کي د مصر الفیصل اسلامی بانک او د هغې نه وروسته په سودان او کويت کې اسلامی بانکونه جوړ شول. له دينه وروسته د ډیرو نورو اسلامی بانکونو د جوړیدو لړی پیل شوه او تر اوسه دوام لري په لنډ ډول ویلى شو چه تر اوسه پوری د ټولو اسلامی بانکونو شمیره (265) خڅه زیاته ده او په ټول اسلامی بانکونو کي د (24.5) بیلیون امریکائی ډالرو خڅه زیاته سرمایه په کار اچول شوی ده.

### ● په افغانستان کې د اسلامی بانکداری راتلونکی خه رنګه ارزیابی کوي؟

اسلامی بانکونه د سود په خای د ګټه او تاوان دشريکولو په بنیاد و لار دی. د اسلامی بانکونو وده یا پرمختګ په ګال کښی 10٪ خڅه تر 20٪ پوری دی. په پیل کي له خلکو سره دا ګمان وو چه اسلامی بانکونه به کامیاب نه شي او دغربی او په سود و لار سیستم سره به د مقابله توان ونلري مګر ددغه تو قعاتو پرخلاف اسلامی بانکونه ډير بريالي و ختل او دغربی بانکونوسره یې به مقابله وکړه او په همدي وچه غربی بانکونو متاثر شول او ځیني غربی بانکونو هم د اسلامی بانکونو کړکی خلاصې کړي او زیار باسي تر خو له اسلامی بانکداری نه تقليد و کړي.

- مهربانی وکړي په اسلام کې د بانکداری د اهمیت او تاریخچې په اړوند او په اسلامی هیوادونو کې د هغه د تکامل د بهير به باب یو خه معلومات وړاندې کړي؟

اسلامی بانک د لوړۍ خل لپاره د شخصی کوښښونو په نتیجه کښې را منخته شو، خکه چه معاصر بانکونه په سود ولاړ وو او سود د اسلام له نظره ناروا او حرام دی نو خکه خیني ويښ مسلمانان د حکمتونو له بي تفاوتی خڅه مايوس شول او په انفرادی ډول یې دا هلي خلی شروع کړي چې وروسته خیني اسلامی هیوادونه په دي کوښښ کښې ورسره شامل شول لکه پاکستان، ایران، سودان. او لوړۍ خل اسلامی بانک په ګال (1963) کې د مصر په یوه وروکې بنارچې بیت عمر په نوم یادیږي جوړشو. دغه بانک د یو خو کسانو د شخصی هلو خلو په نتیجه کي جوړ شو د حکومت مرسته ورسره نه وه ملګرې. په هغه وخت کي د سیاسي ملاحظاتو په وجه دوی دغه بانک ته د اسلامی بانک نوم نه وو ورکړي. له دی نه وروسته د اسلامی بانکونو جوړیدل پیل شول، چې په ګال (1357) کي د یو مهم بانک، اسلامی پرمختیابی بانک جوړیدل وو. دغه بانک د یوه نړیوال بانک په توګه د پام وړ اداری په ډول چه بې سوده قرضې

## • مضاربت خه دی، خه شرایط لري او

### خه رنګه باید عملی شي؟

د مضاربت کلمه د ضرب فی الارض له کلمې نه اخیستل شوې یعنی ګرځیدل سفر کول په حمکه کې. مضاربت ته خکه مضاربت وايی چه (لان المضارب يستحق الربح بسعده و عمله) یعنی مضارب مستحق ګرځی د ګټۍ په و جه د کوشش خپل او د عمل خپل سره.

مضاربت خه ته وايی؟ مضاربت درب المال او مضارب ترمنځ د اشتراك هغه فایده منه معامله ده چه په هغه کې رب المال ته دهه د مال په و جه او مضارب ته د زیار په وجه حصه ورکول کېږي په داسی حالت کې ددواړو لپاره ددغه معاهدی پابندی ضروری ده کومه چه د شرعی قواعدو او ضوابطو په رڼا کې د هغوي ترمنځ فيصله شوې وي.

(قال العلامة ابوالبرکات النسفي هی شرکة بمال من جانب والمضارب امين و بالتصرف وكيل وبالربح شريك وبالفساد اجير وبالخلاف غاصب و باشرط كل الربح له مستقرض و باشرطه لرب المال مستبضع و انما تصح بما تصح به الشرکه کتز الدفائق .

قال العلامه القدوری رحمه الله المضاربة عقد يقع على شركة في الربح بمال من أحد الشريكين و عمل من الآخر لا تصح المضاربة الا بمال الذي بينما ان الشرکه تصح به مختصرالقدوري /كتاب المضاربة: مثله في الهدایة هکذا نقل في الفتاوى الحقانيه صاحب د بيان تفرق داسی کوي و في الاصطلاح هي اعارة اطال الى من يتصرف فيه ليكون الربح بينهما على ما شرعا)

يعني مضاربة دي ته وايی چه ورکول د مال دي هغه چاته چه تصرف کوي په دي مال کښي لپاره ددې چې دا ګټه په منځ ددوی کښي په شرط چه ددوی په مينځ کې ایښودل شوې د شرعی اصولو او ضوابطو مطابق وي.

## • بیان د جواز د مضاربة

صاحب د هدایه علامه برهان الدين (رح) لیکلی دي: هي مشروعة للحاجة إليها فان الناس بين غنى بالمال غنى عن التصرف فيه وبين مهند فى التصرف صفر اليدعنه فمست الحاجة إلى شرح هذا النوع من التصرف ليتنظم مصلحة الغنى والذكى والفقير والغنى.

د پورتني عبارت خلاصه داده چې مضاربتي جايزي دي دا خکه چه د خلکو حاجت دی ته وو: دېر خلق داسی دی چه مال لري خو تصرف په کې نشي کولې یعنی د ګټۍ اخیستلو طریقه نه پوهیږي او چېر داسی خلق دی چه د تصرف او کاروبار په طریقه پوهیږي خو مال ورسه نه وي نو مضاربتي ته حاجت شو چې د ټولو مصلحت په کې دي.

### اما الجواز بالسنء والجماع:

بعث النبي (ص) و الناس يباشرونہ فقر و رونہ علیہ و تعاملت به الصحابة فی الله عنهم .

رسول الله (ص) چې کله په پیغمبری باندې مبعوث شو خلقو مضاربتي کاوه نبی علیه السلام په دی باندې پاتې کړل یعنی منع یې نه ګړل او صحابه په خپله هم پدې باندې عمل کړي دي. فالسنۃ : ماروی ان العباس بن عبدالمطلب رض کان اذاد فع مالاً مضاربة شرط على المضارب ان لا يسلک به بحرا او ان لا ينزل وادياً ولا يشتري ذات كبد رطب فان فعل ضمن فبلغ ذالك رسول الله صلی الله علیه وسلم فاستحسنہ

## • د موقت حکومت د جوړیدو وروسته

غضنفر بانک د اسلامي بانکداری د رامنځته کولو په لاره کې مخکښ شو. د ستاسو په نظر د غضنفر بانک دا اقدام د هیواد د اقتصاد په وده او د اسلامي ارزښتونو په ساتنه کې خه اغیزې لري؟

زمونږ له نظره چې د پیسو دوران په یو ملک کې مثبت اغیزه لري خکه چې کوم یو ملک کې پیسو دوران نه وي نو هغه ملک له اقصادي نظره کمزور وي .

## • د افغانستان خلکو ته خه پیغام لري؟

ټول مسلمانانو ورونو ته دا زما پیغام دی چه خپل معاملات که مالي وي او یا غير مالي وي باید په یو داسی بانک کې وکړي چه د اسلام په شريعت او قانون برابر وي او هلتہ اسلامي قانون چلیږي چه ترڅو د دوی په مال کې الله تعالى (ج) برکت هم واچوی او دوی د سودی نظام له امله الله (ج) او پیغمبر (ص) ته شرمندنه نه شي.

# ویسترن یونین ( Western Union )

امکانات انتقال پول به داخل و خارج از کشور از طریق ویسترن یونین برای مشتریان غضنفر بانک مهیا می باشد. بنا بر این در تمام نمایندگی های غضنفر بانک برای انجام این سهولت غرفه های ویژه اختصاص یافته و با انجام خدمات قناعت بخش و مطمین در خدمت مشتریان خویش قرار دارد.



## در غضنفر بانک

غضنفر بانک از طریق ویسترن یونین  
در امر انتقال پول به شما اطمینان می دهد

## امضای موافقنامه اقتصادی میان افغانستان و ترکمنستان



عبداللهادی ارغندبیوال وزیر اقتصاد کشور و انا محمد گوچیف وزیر مالیه ترکمنستان در حال امضای موافقنامه اقتصادی

موافقنامه های اقتصادی و تجارتی در بخش های تمدید پایپ لاین گاز، احداث خطوط آهن، حمل و نقل و توسعه صنعت توریزم، روز دوشنبه مورخ ۸ سپتامبر ۱۳۸۹ خورشیدی برابر با ۳۰ اگسٹ ۲۰۱۰ میلادی در کابل میان وزارت خانه های اقتصاد افغانستان و وزارت مالیه ترکمنستان به امضاء رسید.

عبداللهادی ارغندبیوال وزیر اقتصاد کشور طی نشست خبری مشترک با وزیر مالیه ترکمنستان در کابل گفت: دو کشور در زمینه های اقتصادی منجمله تقویت و تجهیز گمرکات و توسعه فایبر نوری باهم توافق نموده اند.

انا محمد گوچیف وزیر مالیه ترکمنستان نیز بر افزایش همکاری های تجارتی و اقتصادی میان دو کشور تأکید نمود و افزود: تمدید پایپ لاین گاز آن کشور از طریق افغانستان به پاکستان و هند، منافع زیادی برای افغان ها در پی خواهد داشت و این روند باید با جدیت دنبال شود.

این در حالیست که میزان فعالیتها و همکاری های تجارتی میان افغانستان و ترکمنستان در سال گذشته سیر صعودی را پیموده و درصد افزایش یافته است، اما هر دو کشور می گویند که با اقدامات بیشتر این مناسبات را با استفاده از مرزهای مشترکی که دارند، افزایش می دهند. گفته می شود نخستین بار افغانستان و ترکمنستان در سال ۲۰۰۷ میلادی، توافقنامه ای همکاری

را در عشق آباد امضاء نموده بودند.

## انتخابات آفکو

همچنان به نمایندگی از غضنفر بانک که تمویل کننده مالی این جلسه بود، محب الله شریف مشاور شرعی بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک، پیرامون خدمات بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک به تفصیل معلومات ارایه نمود و اظهار داشت غضنفر بانک به منظور رشد اقتصاد کشورآماده انجام هرگونه همکاری و خدمات بانکی به شرکت های عضو آفکو می باشد.

قابل یاد آوریست که اتحادیه شرکت های بارچالانی بین المللی افغانستان ( آفکو) در سال ۱۳۸۳ خورشیدی در کابل ایجاد گردید و از آن زمان تا اکنون خدمات حمایتی خوبی را برای سکتور بارچالانی و حمل و نقل کالاهای انجام داده است. آفکو یک اتحادیه واحد و سراسری است. در حال حاضر ۴۶۰ شرکت داخلی و خارجی عضویت این اتحادیه را دارا می باشند. این اتحادیه در بنادر شهرهای مهم کشور نمایندگی داشته و در اتحادیه های نیز عضویت فعال دارد.

اعضای یازده نفری هیأت مدیره اتحادیه شرکت های بارچالانی افغانستان ( AAFFCO ) روز شنبه مورخ ۱۶ اسد ۱۳۸۹ خورشیدی طی محفل با شکوهی از سوی رئیسی بیش از ۳۰۰ شرکت از سراسر کشور در کابل انتخاب گردیدند.

در مراسمی که به همین مناسبت در هتل ستاره کابل برگزار شده بود، محترم الحاج حلیم یوسف رئیس اسبق آفکو، محترم ضیاء الدین ضیاء مشاور امور ترانزیت و بارچالانی وزارت تجارت و صنایع، محترم غلام محمد بیلاقی معین تجارتی وزارت تجارت و صنایع، محترم سید مبین شاه معین عواید و گمرکات وزارت مالیه، محترمه یلدا ناطق رئیس ارتباط خارجه و روابط فرهنگی وزارت ترانسپورت و هوانوردی در سخنان شان ضمن بیان خدمات ارزنده این اتحادیه در خصوص ترانزیت کالا از بد و تشکیل تا اکنون، اهمیت و نقش برآنده این اتحادیه را در انجام حمل و نقل اموال صادراتی و وارداتی بیان کردند.



محب الله شریف مشاور امور شرعی غضنفر بانک در حال سخنرانی در مراسم انتخابات اتحادیه شرکت های بارچالانی افغانستان (AAFFCO)



## کنفرانس علمی - تحقیقی اعجاز تشریعی قرآن کریم در تحریم ربا

نادیده گیرند، وعید المناک و جزای دنیوی و آخری تعین نموده است. بسیار جای مسرت و سریلندی ایمان است که الله تعالیٰ ملت مسلمان افغانستان را قادر ساخت تا همنوا با دیگر امت اسلامی، معاملات بانکداری را طبق هدایت و رهنمایی شریعت اسلامی و خاصتاً فقه معاملات اسلامی داشته باشیم. مردم مسلمان افغانستان الحمدله از ابتدای معاملات بانکداری اسلامی، با سرمایه گذاری در بخش بانکداری اسلامی، بانکهای کشور را به کمال ایمانداری و صداقت یاری نمودند. حالا وقت آن فرا رسیده است که بانکهای متذکره نیز با کمال صداقت و وفاداری به دین اسلام و اصول اقتصاد اسلامی سپرده های مردم متدين افغانستان را در تمام بخشها و مراحل معاملات بانکداری اسلامی طوری به کار ببرند که طرفین و کافه ملت افغانستان از آن نفع مالی و دست آورد اخروی داشته باشند، نه اینکه خسارة مالی و نقدی را در دنیا و زیان اخروی را نصیب جانبین گرداند.

در این کنفرانس محب الله شریف مشاور امور شرعی بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک به سوالات محققین و شرکت کنندگان پیامون چگونگی عملکرد بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک نیز پاسخ گفت.

کنفرانس علمی - تحقیقی اعجاز تشریعی قرآن کریم در تحریم ربا از طرف بخش تفسیر، حدیث و فقه معاونیت علوم اسلامی اکادمی علوم افغانستان در تاریخ ۱۱ سنبله ۱۳۸۹ خورشیدی با حضور شمار زیادی از علماء، محققین، دانشمندان، نمایندگان بخش بانکداری اسلامی بانکهای کشور و خبرنگاران در کابل برگزار گردید.

در این کنفرانس مقالات زیادی پیامون شناخت و ماهیت ربا از دیدگاه اسلام، شناخت سود در متون فقهی، اضرار معنوی سود بر فرد و اجتماع، وجود ربا در حسابات بانکی، اضرار اقتصادی ربا، تحریم سود از دیدگاه قرآن و سنت، سود در بول های مروج و اثرات ناگوار اخلاقی سود به ترتیب از سوی محققین این مرکز علمی محترم معاون سرمهحق عبدالوهاب عابد، محقق سید حبیب شاکر، معاون سرمهحق نورالحق عزیزی، محقق برهان الله نیازی، محقق ویس الدین نوری، معاون محقق عبدالحمید وفا، محقق عبدالهادی صافی و محقق عبدالرحمن حامد به خوانش گرفته شد.

محب الله شریف مشاور امور شرعی بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک در این جلسه گفت: برادران و خواهران مسلمان! الله تعالیٰ به صراحة کامل در کلام مجید خود سود (ربا) را در تمام معاملات مالی و تجاری بشریت حرام گردانیده است. به کسانیکه فرمان الهی را



محب الله شریف مشاور امور شرعی غضنفر بانک در حال سخنرانی در کنفرانس علمی تحقیقی اعجاز تشریعی قرآن کریم در تحریم ربا

## اعلام منافع دور چهارم حساب مضارب میعادی غضنفر بانک

در مورد بانکداری اسلامی الهام گرفته و مورد تأیید ۲۱ تن از برگسته ترین کارشناسان بانکداری اسلامی بحیرین می باشد، عمل می نماید. آقای یوسفی افزود: در حال حاضر در ۵۷ کشور اسلامی و ۱۸ کشور غیر اسلامی بانکداری اسلامی عمالاً فعالیت می نماید. وی گفت: سرمایه بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک در بخش های مشروع و حلال سرمایه گذاری می گردد و طی چهار مرحله منافع هنگفتی برای بانک و مشتریانش در پی داشته است. در نخستین مرحله که در تاریخ ۲۶ سپتامبر ۱۳۸۸ محاسبه گردید ۱۲ درصد، در دوین مرحله ۱۱/۰۵ درصد، در سومین مرحله ۱۱/۴۰ درصد و در چهار مین مرحله ۱۲/۰۵ درصد منافع به مشتریانش تعلق گرفت.



محب الله شریف مشاور شرعی بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک ضمن خوش آمدیدگویی به مهمانان گفت: حساب وقف غضنفر بانک عبارت از آن بودجه مالی خیریه است که از اموال و مساعدتهاش شما مسلمانان به وجود آمده است. تمام پروژه های آن به طور بسیار شفاف و واقع بینانه برای بهبود زندگی ملت مسلمان افغان عملی شده است، ان شاء الله روز قیامت در میزان اعمال نیکوی شما به حساب خواهد رفت، روزیکه بغیر از اعمال و کرده های صالحه هیچ چیز دیگری به نفع انسانها نیست. بنده گان نیکو کار و سخاوتمند الله تعالی کسانی هستند که با درنظرداشت امور زنده گانی خویش، برای بهبود و رفاه زندگی دیگران هم عمالاً می اندیشند. این فرموده حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم است، که میگوید: خداوند متعال تا وقتی خواهان کمک بنده اش است که او در راستای کمک و دستگیری برادرش گام بر می دارد. گفتنيست از آغاز تشکیل بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک اين بخش بالا ترین منافع را در سطح بانکداری در کشور به مشتریانش به ارمغان آورده است.



در مراسمی که به مناسبت استقبال از شب قدر از سوی بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک روز پنجم شنبه مورخ ۱۱ سپتامبر ۱۳۸۹ خورشیدی در هتل قصر پاریس برگزار شده بود، منافع آخرین دور حساب مضارب میعادی غضنفر بانک اعلام گردید.



محمد جاوید اقبال خلیل رئیس عامل غضنفر بانک ضمن خوش آمدید به مهمانان گفت: غضنفر بانک و مشتریانش عضو یک فامیل اند و در کنار همیگر قرار دارند. وی افزود: هدف از این ضیافت تجلیل از شب قدر و ملاقات حضوری با مشتریان است. وی همچنان ماه مبارک رمضان و فرا رسیدن عید سعید فطر را به مشتریان تبریک گفت و اظهار داشت: غضنفر بانک به شما اطمینان می دهد و نهایت تلاش را می نماید که بهترین خدمات بانکی را برای مشتریانش عرضه نماید.



شاه فهد یوسفی مسؤول بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک به مهمانان نیز خیر مقدم گفت و اظهار داشت: غضنفر بانک از بانک مرکزی افغانستان سپاسگزار است که مجوز فعالیت بانکداری اسلامی را به این بانک ارائه کرد و تا کنون از هر گونه کمک و همکاری با غضنفر بانک دریغ نکرده است. همچنان از مسؤولین غضنفر بانک و غضنفر گروپ نیز سپاسگزارم که در این خصوص توجه خاصی به بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک مبذول داشته اند. وی افزود: در ماه مارچ ۲۰۰۹ میلادی فعالیت بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک عمالاً به کار آغاز کرد و تا اکنون این بخش بیش از پنج هزار نفر مشتری دارد و ۲۵ میلیون دالر امریکایی در این بخش سرمایه گذاری شده است. وی از مشتریان بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک نیز تشکر و قدردانی کرد زیرا زمانی که هنوز فرهنگ بانکداری اسلامی در کشور تحقق نیافته بود، و غضنفر بانک در این بخش پیشقدم شد، مردم از ما حمایت کردند. وی افزود: غضنفر بانک، بانکداری اسلامی را بر اساس قوانین شرعاً و فقه معاملات بنا نهاده و طبق بهترین ضوابط اسلامی که از اساسنامه اکادمی جده



## بانکداری از طریق انترنت در موبایل (GPRS)

غضنفر بانک به منظور فراهم نمودن سهولت بیشتر به مشتریان خویش گام دیگری برداشته است. با ارایه خدمت (GPRS) مشتریان غضنفر بانک می‌توانند حساب بانکی خویش را از طریق انترنت در موبایل خویش با امنیت بالا بررسی و نظارت کنند.

## در خشش نوین در اقتصاد کشور

## تدویر بیستمین جلسه کمیسیون عالی منع خشونت علیه زنان

بعداً رئیس محکمه فامیلی ولایت کابل گزارش مفصل کارکرد های این محکمه را به جلسه ارایه نموده افزود: محکمه فامیلی نهایت کوشش و تلاش می نماید تا مشکلات خانواده ها را با در نظرداشت ارشادات دینی و قانون نافذة کشور به وجه بهتر آن حل و فصل نماید.

سرپرست وزارت امور زنان هدایت داد تا محکمه فامیلی بنابر فعالیت های مؤثری که برای حل قضایای زنان و خانواده ها انجام داده است، تقدير و تحسین شود.

نماینده وزارت امور داخله نیز گزارش واقعات و فعالیت هایی را که در رابطه به مسایل زنان در پنج ماه اخیر اتفاق افتاده بود، به مجلس ارایه نموده افزود: "نیروهای پولیس همیش شعار (پولیس خدمتگار جامعه) را سر مشق فعالیت های خود قرار داده و کوشش می نمایند تا عاملین جنایات به خصوص قضایای خشونت را شناسایی نموده و به پنجه قانون بسپارند.

همچنان در این جلسه تأکید به عمل آمد تا واقعات و عواملی که باعث مرگ و میر زنان می شوند، شناسایی و مورد پیگرد جدی قرار گیرد.

بیستمین جلسه کمیسیون منع خشونت علیه زنان در تاریخ ۲۷ اسد ۱۳۸۹ خورشیدی تحت ریاست دکتور حسن بنو غضنفر سرپرست وزارت امور زنان در تالار کنفرانس های این وزارت برگزار شد.

در این جلسه روی تدویر سیمینار علمی به مناسبت روز جهانی محو خشونت بحث گردیده و فیصله به عمل آمد تا عنوانین مقالات علمی که قرار است در این سیمینار به خوانش گرفته شود، انتخاب گردد.

سپس روی حوادث ناگوار اخیری که در برابر زنان در ولایات مختلف رخ داده است، بحث و گفتگو صورت گرفت و این اعمال ناپسند شدیداً تقبیح گردید و از نماینده وزارت امور داخله و تمام ارگان های کشفی و استخباراتی خواسته شد تا عاملین این قضایا را شناسایی نموده و به پنجه قانون بسپارند.

هم چنان اعضای این کمیسیون فیصله های عنوانی را کار نادرست خوانده، افزودند که فیصله های غیر رسمی باعث سوء استفاده و حل قضایا بدون در نظرداشت قوانین نافذة کشور خواهد شد که کمیسیون عالی منع خشونت مخالفت خود را در برابر آن ابراز داشته است.





## بازدید سرپرست وزارت امور زنان از محبس انانثیه کابل



دکتور حسن بانو غضنفر سرپرست وزارت امور زنان به همراهی رئیسی کمیسیون های امور زنان و سمع شکایات شورای ملی، نمایندگان وزارت های صحت عامه، عدله، اطلاعات و فرهنگ، ارشاد، حج و اوقاف، کار و امور اجتماعی، داخله، ریاست محیط زیست، صندوق جمعیت ملل متحد(UNFPA) و جامعه مدنی در تاریخ ۱۶ سپتامبر ۱۳۸۹ خورشیدی، به منظور تبریک عید سعید فطر و بررسی وضعیت زنان زندانی از محبس انانثیه کابل بازدید به عمل آورد.

در این بازدید دکتور حسن بانو غضنفر ضمن اهدای تحایف به زنان زندانی و کودکان آنها، به زنان اتباع خارجی که به اتهام و جرایم مختلف در این زندان محبوس اند و اخیراً به دین مبین اسلام مشرف شده اند، تحایف ویژه اهدا کرد و به شکایات و مشکلات هر یک زندانیان گوش فرا داد. سرپرست وزارت امور زنان ضمن اظهار همدردی با آنها به نمایندگان وزارت خانه های ذیربیط که در این سفر با وی همراه بودند، دستور داد تا هرچه زود تر به مشکلات آنها رسیدگی کرده و به نماینده وزارت محترم عدله تأکید ورزید که پرونده آنها را مورد بازنگری قرار دهند تا سرنوشت زنانی که به قول خود آنها بی گناه اند، روشن گردد.

قابل یادآوریست که در زندان انانثیه کابل به شمول ۷ زن خارجی ۱۴۲ نفر زن به جرایم قاچاق مواد مخدر، اختطاف، سرقت، قتل و امثال آن محبوس اند. در ضمن ۳۷ نفر از کودکان آنها که زیر پنج سال هستند نیز همراه با مادران شان در زندان به سر می برنند. این در حالیست که بر اساس فرمان ریاست جمهوری به مناسبت ۲۸ اسد روز استقلال کشور ۱۷ نفر از زنان زندانی از حبس آزاد شدند و حبس تعدادی از آنها نیز تقلیل یافته است.



# نمایندگی های غضنفر بانک از شما استقبال می کند

هموطنان گرامی!

نمایندگی های غضنفر بانک در شهرهای مزار شریف، شهرک بندری حیرتان، کندز، پلخمری، جلال آباد، هرات، تخار، شیرپور، سرای شهزاده و شهرنوکابل با شفاف ترین و مدرن ترین خدمات بانکی در خدمت شهروندان سراسر کشور، نهادهای دولتی و غیر دولتی و موسسات ملی و بین المللی قرار دارند.



## دفتر مرکزی غضنفر بانک

آدرس: ۸۶۶ - سرک عمومی شیرپور - شهرکابل

شماره پست بکس: ۵۵۹۸

شماره های تماس: +93(0)775786786 / +93(0)202101111

+93(0)798786786 / +93(0) 707786786

[Info@ghazanfarbank.com](mailto:Info@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمایندگی غضنفر بانک در سرای شهزاده کابل

آدرس: سرای شهزاده - کابل

+93(0)797860010

شماره تماس:

[shahzada@ghazanfarbank.com](mailto:shahzada@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمایندگی غضنفر بانک در شهر مزار شریف

آدرس: شهزاده مارکیت - دروازه بلخ - مزار شریف

+93(0) 797860080

شماره تماس :

[mazar@ghazanfarbank.com](mailto:mazar@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمایندگی غضنفر بانک در شهرک بندری حیرتان

آدرس: شهرک بندری حیرتان - مزار شریف

+93(0)797860022

شماره تماس :

[hayratan@ghazanfarbank.com](mailto:hayratan@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در شهر پلخمرى

آدرس: هوفيان ماركيت - مقابل شهوداري - پلخمرى

شماره تماس: +93(0)797860038

[polekhomri@ghazanfarbank.com](mailto:polekhomri@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در شهر کندز

آدرس: شمال چوک عمومي - ماركيت زرگري حاجي امان - شهر کندز

شماره تماس: +93(0)797860075

[kunduz@ghazanfarbank.com](mailto:kunduz@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در شهر جلال آباد

آدرس : چوک مخابرات - کوچه سطرنجي فروشي- شهر جلال آباد

شماره تماس: +93(0)797860008

[Jalalabad@ghazanfarbank.com](mailto>Jalalabad@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در شهر باستانی هرات

آدرس : چوک گلهها - جاده شمالی مسجد جامع - شهر هرات

شماره تماس: +93(0) 797860070

[herat@ghazanfarbank.com](mailto:herat@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در شهرنو کابل

آدرس: چهار راه توره بازخان - شهرنو

شماره تماس: +93(0) 797860074

[shahrenaw@ghazanfarbank.com](mailto:shahrenaw@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)



## نمايندگي غضنفر بانك در ولايت تخار

آدرس: چوک شهر تالقان - رسته خياطي - نارسيده به

مسجد جامع - شهر تالقان

شماره تماس: +93(0) 797860073

[takhar@ghazanfarbank.com](mailto:takhar@ghazanfarbank.com)

[www.ghazanfarbank.com](http://www.ghazanfarbank.com)

## حضور زنان در انتخابات شورای ملی



زنان نامزد برای شورای ملی طی مراسمی که به ابتکار وزارت امور زنان و همکاری وزارت محترم حج و اوقاف و مؤسسه برابری برای صلح و دموکراسی روز چهار شنبه مورخ ۲۴ سپتامبر ۱۳۸۹ خورشیدی در باغ شهرآرای کابل برگزار شده بود، اهداف و آگاهی های لازم را برای زنان رای دهنده بیان کردند.

دکتور حسن بانو غضنفر سرپرست وزارت امور زنان در این خصوص به خبرنگاران گفت: مشارکت سیاسی زنان یکی از برنامه های خاص وزارت امور زنان است. این وزارت به خاطر دلچسپی بیشتر خانم ها به کاندید شدن، رای دادن و حضور شان در صحنه سیاسی کشور، ورکشاپ ها و نشست های دوستانه یی را در باجهای زنانه و سالون های کنفرانس ریاست های وزارت امور زنان در مرکز و ولایات برگزار نمود. در این نشست ها و ورکشاپ ها پیرامون نحوه برخورد با مؤکلین و چگونگی ارایه اهداف و برنامه های شان معلومات لازم به آنها ارائه گردید. اما برنامه امروز به منظور پاسخ گفتن به سوالات مؤکلین و خبرنگاران برگزار شده تا آنها را در روشی آخرین برنامه ها خود قرار دهند. این اقدام از جمله برنامه هایی است که وزارت امور زنان به خاطر تقویت مشارکت سیاسی زنان راه اندازی کرده است.

در این برنامه زنان نامزد ضمن بیان اهداف و برنامه های خود به مؤکلین و خبرنگاران به سوالات آنها نیز پاسخ گفتند. و به رای دهنگان تأکید ورزیدند تا آگاهانه در انتخابات سهم بگیرند و به افرادی رای بدھند که شایستگی خدمت به مردم و کشور را داشته باشند.

این در حالیست که بیش از چهار صد نفر زن از سراسر کشور برای حضور در شورای ملی به منظور خدمت به مردم و کشور خود را نامزد کرده اند.

## لحظه یی با بانوی سخنور و نویسنده



مصطفی از ع . خ

توجه خوانندگان مجله را به آشنا بی با بانوی شاعر و نویسنده معطوف می داریم.

- پرسش: با عرض سلام خدمت خانم نفیسه خوش نصیب غصنفر! از خود بگویید.
- پاسخ: وعلیک بر سلام؛ متولد شهر مزار شریف، فارغ التحصیل لیسه سوریا و لیسانس ژورنالیزم هستم. از دو دهه به این طرف مصروف فعالیت های خبرنگاری، نویسنده گی و تدریس در آرنس باختر، روزنامه کابل تایمز و مجله میرمن و دانشگاه بلخ بوده ام.
- پرسش: وحال؟
- پاسخ: فعلاً مصروف مطالعه، نویسنده گی، سرایش و تربیت فرزندانم می باشم.
- پرسش: چرا این همه سالها سرایش و نوشتمن، هیچ اثر چاپی از شما نداشتیم؟
- پاسخ: آقدر با فرزندانم که خیلی کوچک و نوزاد بودند، در خانه و با شاگردان و درس و دانشگاه و فعالیت های علمی و دانشگاهی مصروف بودم که یاد رفته بود، من شاعرم!
- پرسش: یعنی که نمی سرودید؟
- پاسخ: نه، خیلی ها می سرودم. فقط در همان کاپی اول باقی می ماند.
- پرسش: ازین رو یکباره همه آثار تان را به چاپ رساندید؟





پرسش: پس می خواهید روان درمانگر شوید؟  
پاسخ: شاید!

پرسش: کدام نقش های تان را می پسندید؟

پاسخ: یک مادر خوب، یک همسر باوفا، یک معلم که ذهنش همیشه پُر از وسوسه های سوال شاگرد است و به کاوش و پژوهش می پردازد، آموختن و آموختاندن یعنی نقش های شاگرد و معلم.

پرسش: از همسر تان نگفته‌ید، آیا در این پانزده سال با هم دعوا و گفتگو داشته اید؟

پاسخ: البته. مگر ما زبان نداریم! ده ها بار گفتگو کردیم. هر دو مؤفق بودیم ! اما همیشه به صلح انجامیده است. از شوخي که بگذریم، همسرم ، مرد خوش قلب، خوش زبان و خوش مشرب است.

پرسش: در آخر در باره مجله ما بگویید؟

پاسخ: چه کسانی می گویند دوغ ما ترش است!  
پرسش: هیچکس. با این هم.

پاسخ: مرغوب است. رنگ، کاغذ، پشتی مجله..... با کیفیت است!

پرسش: نه! از مضامین و مقاله ها بگویید.

پاسخ: ماهنشامه غصنفر بانک، از یک طرف مسایل و موضوعات اقتصادی و بانکداری و مضامینی راجع به پول، دوران پول و مفاد و ضرر از نظر دانشمندان و علمای دینی را به چاپ می رساند، از جانب دیگر به مطالب اجتماعی، فرهنگی و ادبی نیز توجه و رسیده گی می نماید. این نشریه واقعاً یک ستاره پردرخشش در آسمان کشور است.



.... یک چرخ دوران نمی ایستد. دریای خروشان و درخشانی که دیدگاه ها، افکار و آرزوها و اعمال ما آن را رنگ می بخشد. زندگی می خواهد که ما به آخرین مرحله خودشناسی برسيم و اصليت گم شده خود را باز شناسيم و (خود) اصلي و الهی خود را تجربه کنيم و به شکوه انسانيت خود برسيم. و انسان دو نيمه از روشنی و تاریکی، نور و سایه. « خلیفه خدا در زمین ». در زمین».

پرسش: عشق، حسد، ترس و نفرت و خشم را چگونه معنی می کنيد؟

پاسخ: عشق نقطه مقابل ترس است. بخش الهی وجود ما آميخته از عشق است. در حالی که ترس است که خشم و نفرت و حسد را به ارمغان می آرد. دشمن عشق همان نفس است که انسان را محدود به جسم فيزيكى می داند. نفس منشای همه پدیده های منفي است.

پرسش: چه چيزهایی در زنده گی برای شما خوش آيند است و از آن لذت می برد و از چه رنج می برد؟

پاسخ: از مطالعه، در کنار طبیعت بودن، در کنار همسر و فرزندانم بودن، از عبادت و از دیدن باران. و اما رنج؟ از بی مهری و بی تفاوتی و سردی و بی لطفی بعضی آدمها، از قضاوتهای غیر منصفانه و ابلهانه، از نیش زبان، از کنایه بیجا، از بی مسؤولیتی آدم های بی مسؤولیت، از جنگ های سرد و گرم و از تجسس در خصوص دیگران و از حسادت از تنهايی و بی همدلی متنفرم.

پرسش: از کی و از چه می ترسید؟

پاسخ: از خدا و از اينکه مرا درست درک نکند. از پيری که ناگزير است!

پرسش: چه چيزهایی شما را شاد می کند؟

پاسخ: یک همدلی و دوستی صادقانه، ابراز مهر با یک تيلفون، نامه و ايamil، با تحفه کتاب، جست و خيز و شادابي فرزندانم، از سفر آمدن همسرم و از سرایش شعر تازه!

پرسش: چه روياهایی در سر می پرورانید؟

پاسخ: تربیت خوب فرزندانم همراه با سلامتی و معنویت بالا. پیشرفت چشمگیر علم و معرفت و تجارت و سیاست در خانواده ام. برگشت به وطن و زنده گی در فضای صلح و اينکه در خدمت انسان باشم.

پرسش: چه خدمتی؟

پاسخ: چراغ گم نوری در کوره راه زنده گانی انسان های نا اميد، تنها بیمار، شکست خورده و تنها. آنهايی که راه را از چاه گم کرده اند و به همدلی و هم صحبتی نياز دارند.

## اعلیحضرت امان اللہ خان و نہضت زنان

معاون سرمهحقق سیما رسولی

ملکه ثریا به حیث مقتش و تعدادی از زنان دانشمند و فاضل به حیث مدیر و معلم مقرر شدند. در روز افتتاح مکتب بر علاوه یک تعداد از زنان منور، مادر های دخترانی که در این مکتب شامل شده بودند حضور به هم رسانیده بودند. ترانه ها و موزیک خوش نوایی در فضای محفل پخش می شد. بعداً ملکه ثریا به میز خطابه رفته و چنین سخنرانی کرد: «الحمد لله برای ما زنان امروز یک روز نهایت خوب است که در سایه اعلیحضرت غازی، مکتب مستورا ت را افتتاح می کنیم. امید است که اولاد وطن از این مکتب مستفید شده و در راه دین و دولت و ملت خوبیش حتی الوسع خدمت کند. به حاضرین معلوم است که فرضیت علم به مرد وزن یکسان است. و این مکتب که برای ما زنان تاسیس شده از توجهات معارف خواهی اعلیحضرت جوان غازی ما و همت و کوشش جناب وزیر معارف است.»

پس از ختم گشايش مجلس به دخترانی که در این مکتب ثبت نام نموده بودند، هدایایی داده شد. به این ترتیب تهداب نخستین مکتب نسوان به نام مستورات در کشور گذاشته شد.

ملکه ثریا خانم اعلیحضرت شاه امان اللہ همواره در تنویر اذهان زنان کشور میکوشید. او روزی در اجتماع زنان از پیشرفت زنان جهان وعقب ماندگی زنان افغانستان به گونه سخنرانی کرد که زنان با تأثر

بعد از کشته شدن امیر حبیب اللہ خان پسرش امان اللہ خان زمام دار افغانستان شد در دوران امان اللہ خان افغانستان استقلال سیاسی خود را به دست آورده و در زمرة کشور های آزاد جهان قرار گرفت و دور جدیدی در تاریخ کشور آغاز گردید. معارف گسترش یافت به امر انکشاف تعلیم و تربیه جدید عصری و منظم در کشور توجه به عمل آمد. برای اولین بار در تاریخ افغانستان در سال ۱۹۲۲ م وزارت معارف تأسیس شد و سردار محمد سلیمان خان اولین وزیر معارف کشور تعیین گردید. امان اللہ خان همراه با یارانش اصلاحات وسیعی را شروع کرد که از جمله میتوان از نہضت زنان در این دوره یاد آوری کرد.

او برخلاف پدرش قانون حرم سرا سازی را باطل اعلام کرد زنانی را که امیر حبیب اللہ خان در حرم سرا جمع نموده بود، آزاد کرد. واعلان نمود که:

«هیچ کس حق ندارد بعد از این تاریخ در سرزمین افغانستان حرم سرا بسازد.» امان اللہ خان با همکاری همسرش ملکه ثریا اولین مکتب نسوان را بنام مستورات در ۱۹۲۰ م در کابل به صورت مستقل جهت آموزش و پرورش و تکامل معنوی زنان وطن پایه گذاری کرد. در این مکتب که در شهر آرا موقعیت داشت بیش از چهل تن از دختران کابل شروع به آموزش نمودند.



سعی و تلاش در جهت با سواد شدن، مکتب رفتن و آزادی زنان در عصر امان اللہ خان به وسیله ملکه ثریا بیش از حد تشویق و پشتیانی میگردید و به همکاری این زن پرتلاش و روشنفکر وزارت معارف برنامه ای برای ایجاد و گسترش مدارس دختران و تغییرات در سیستم واصول آموزش قدیم با یک حرکت جدید در کشور هم‌آهنگ نمود. در عصر اعلیٰ حضرت امان اللہ خان دوره های آموزشی برای بزرگ سالان گشايش یافت و اصول صوت غازی در آن تطبیق گردید. حتی شخص شاه، عهده دار تدریس در این کورس ها بود.

به همین سان د رعصر اعلیٰ حضرت امان اللہ خان جریده هفتگی به نام ارشادنسوان در سال ۱۳۰۰ هـ ش (۱۹۲۱م) به نشرات هفتگی آغاز نمود. این جریده برای تعلیم زنان افغانستان تاسیس شده بود. مدیر جریده اسماء رسمیه معروف به بی بی عربی، همسر محمد طرزی و سردبیر آن روح افزا معروف به منشیه دختر محمد زمان خازن الکتب همسر حبیب الله طرزی بود. این نشریه در جهت تشویف و روشنگری افکار توده های مردم به خصوص زنان افغانستان سخت تاثیر داشت چنانچه در این نشریه راجع به آزادی واستقلال زن ولغو اسارت زن و نظر اسلام در رابطه به آزادی انسانها چنین نشر شده بود: «هر فردی که کلمه طبیه بگوید و به دل به آن ایمان بیاورد آزاد می باشد یعنی در قید بندگی هیچ کس در نمی آید و خرد و فروش نمی شود.»

امان اللہ خان به این نظر بود: زن نباید در بدل بول فروخته شود و مظالم شوهر را تحمل نماید. به همین منظور بود که در سال ۱۹۲۰م انجمن حمایت نسوان را به سرپرستی خواهش کبرا جان تاسیس و به او وظیفه داده بود تا زنان را به منظور اعاده حقوق خود در برابر بی عدالتی ها و مظالم شوهران شان تشویق نماید. او آرزو داشت و می خواست که زنان دوش به دوش مردان کار کنند، در تمام ساحات زندگی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی سهم فعال بگیرند و هم زنان بتوانند در دفاتر، در کارخانه ها و در فابریکه ها کار نموده و ماشین های بزرگ را فعال سازند و در حلقة های سیاسی فعالیت نمایند.

گرچه امان اللہ خان در راه ترقی و پیشرفت کشور کوشید و ساخت آرزو داشت تا کشورش در ردیف ممالک متقدی و پیشرفته جهان قرار گیرد. متأسفانه فعالیت ها و پروگرام های شاه جوان با شرایط عقب مانده جامعه آن وقت وفق نداشت، بناءً اکثر علمای دینی که از جانب مخالفین شاه و حلقة های خارجی پشتیبانی و تحریک می شدند، شوریدند. شاه مجبور به ترک وطن شد و اصلاحات آغاز شده بی نتیجه و ناکام ماند.

هر گاه تاریخ افغانستان را ورق بزنیم، حضور زنان در عرصه های گوناگون حیات اجتماعی به زمان امیر امان اللہ بر می گردد. بعد از دوره سلطنت امان اللہ خان در دوره حاکمیت داود خان، اقدامات ترقی خواهانه، از سرگرفته شد و زنان شهرونشین در این زمان تا حدودی از حقوق سیاسی و اجتماعی برخوردار شدند. اولین هیات زن در سال ۱۳۲۹ به سازمان ملل متحد فرستاده شد و در سال ۱۳۴۴ زنان توائیستند

فراوان گردیستند. پنجاه نفر زن فوراً خود شان را در خدمت معارف و تاسیس اولین مدرسه زنان قرار دادند. ملکه خودش چنان متاثر گردید که وظیفه مقتضی مکتب را به عهده گرفت.

در سال ۱۹۲۱م بعد از تاسیس مکتب مستورات برفعالیت های فرهنگی زنان روح تازه دمیده شد. دومین مکتب نسوان را ملکه ثریا و مادرش به مصارف شخصی خویش تاسیس نمودند. این مکتب به سویه لیسه بود و در سال ۱۹۲۱ بنام عصمت مسمی گردید که بعد ها بنام ملالی مسمی شد. ملکه ثریا در مراسم گشايش این مکتب گفت:

«الحمد لله باز الحمد لله كه دولت افغانستان به سعی و تلاش پادشاه غازی امیر امان اللہ خان به مدت کم کسب بهبودی و تعالیٰ نمایانی نموده که جهت آینده دولت مقدسه ما امید های خلی خوبی را به ما نشان میدهد. على الخصوص جهت اولاد ما زن ها اول مکتب مستورات باز شد و امروز که ما با کمال خوشی در اینجا جمع آمده ایم یک مکتب دیگر را به نام عصمت به توفیق الهی افتتاح می کنیم. مکتب برای نسوان چنان اسباب سعادت ملک و ملت حساب می شود که قیمت آن نزد قیمت شناسان مدنیت اسلام پنهان نمی ماند. طالبه زنان مملکت چون عالمه شدند به معاملات دین و دنیای خود واقف می گردند و از آن جهت راحت مردان شان در ملک مدنیت اسلامیه زیاد می شود.»

امان اللہ خان با همسرش ثریا تلاش نمودند درب مکاتب را به روی زنان باز کنند و زنان را از نگاه تعلیم و تربیت بهره مند ساخته به درجات بالایی از علم و دانش برسانند. تا جایی موفق شدند زنان را نه تنها در شهرها و اداره به درس خواندن نمایند. بلکه تعداد دختران کشور را جهت فرا گرفتن علوم مختلف به کشور های اروپایی و ترکیه فرستادند.

گرچه محمود طرزی و خانواده اش از نظر فرهنگی و تعلیم و تربیت در این راه پیشگام بودند، اما امان اللہ خان همکار خوب با این خانواده بود و این که محمود طرزی با خانواده اش در آزادی زن از قید اسارت و کشاندن آنها به دنیای جدید مدرن تلاش ورزیده اند تمام محققان توافق نظر دارند و این واقعیت را باید پذیرفت که خانواده طرزی سنگ تهداب آزادی زنان را در افغانستان گذاشته اند.

امان اللہ خان در رابطه با تعلیم و تربیت زنان کمک های بی شائبه نمود و زمینه رشد و آموزش زنان را طوری فراهم ساخت که طبق قانون اساسی ۱۹۲۸م تحصیل دختران نیز مانند پسران تا درجه ابتدایی اجباری شد. با وجود محدود بودن تعداد مکاتب چند صد دانش آموز جهت تحصیل به کشور های روسیه، آلمان، فرانسه، ایتالیا، ترکیه اعزام شدند. و تعدادی از دختران نیز جهت تحصیل به کشور ترکیه فرستاده شدند. این دختران مراسم وداع را با مامورین عالی رتبه دولت اجرا نموده و نخستین دخترانی بودند که بر قع نداشتند. اولین گروه دخترانی که برای ادامه تحصیل در رشته پرستاری به خارج کشور اعزام شدند آنها پانزده نفر بودند که به استانبول سفر کردند.

در عرصه قدرت، رقابت سیاسی آسپ پذیر اند و موانع زیادی بر سر راه آنها وجود دارد.

**مأخذ و منابع:**

۱. عبدالخالق، اخلاص استقلال امانیه، کابل ، ناشر مطبوعه بیهقی، ۱۳۸۹
۲. سید، رسول، نگاهی به عهد سلطنت امانی، پشاور، بازارقصه خوانی پشاور ۱۳۷۷، همان اثر.
۳. عزیز الدین وکیلی، پوپلزایی، نگاهی به تاریخ استرداد استقلال کابل، ۱۳۶۸.
۴. دین محمد، جاوید، زن در تاریخ افغانستان، بدون محل طبع، ۱۳۸۱، همان اثر.
۵. حلیمه حسنی، مشارکت سیاسی زنان افغانستان در هرم قدرت، مجموعه مقالات برگزیده، مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت امور خارجه، کابل، ۱۳۸۸.
۶. علامه عبدالحی، حبیبی، هزار مقاله درباره تحولات تاریخ اجتماعی سیاسی، فکری، فرهنگی و اقتصادی افغانستان، اداره خدمات کلتوری افغانستان، مطبوعه مسلکی افغان، ۱۳۸۷

حق رای برای خود کسب کنند و در همین زمان، زنی به کابینه دولت منحيث وزیر صحت عامه بین سالهای ۱۳۴۴-۱۳۴۸، راه پیدا کرد و اولین گام های مشارکت سیاسی زنان در آن زمان نمودار شد. اگرچه جامعه آن روز افغانستان برای پاسخ گویی به این حق بسیار سطحی و نارس بود، اما در سال های بعد زنان توانستند به تشکیل اتحادیه ها و اجتماعات و انجمن ها پردازند و در امور سیاسی، اقتصادی و اجتماعی سهم قابل ملاحظه داشته باشند. از سال ۱۳۷۱ به بعد که مصادف با انقلاب اسلامی و پیروزی مجاهدین در افغانستان بود، نقش زنان در عرصه های مختلف کم رنگ شده و با روی کار آمدن طالبان زنان کاملاً از تمام عرصه های اجتماعی و سیاسی کشور رانده شدند.

بعد از تحولات جدید در نومبر ۲۰۰۱ افغانستان یکبار دیگر زن افغان در کانون توجه جامعه جهانی قرار گرفت و مباحثت زیادی مربوط به زنان، حقوق و مشارکت آنها را در عرصه های گوناگون زندگی که مدتی از آن محروم بودند، برانگیخت و در های سیاست و مشارکت سیاسی به روی زنان باز شد.

با تمام تعییرات روبنایی که در این قسمت پدید آمده است و هیچ مانع قانونی برای اشتراک و سهم گیری زنان در فعالیت های سیاسی به چشم نمی خورد، اما رویکرد جامعه نسبت به مشارکت سیاسی زنان چنان تعییر نخورده است، این امر نشانگر آن است که هنوز زنان افغان



## خیابان یا فرهنگستان عصر تیموریان هرات

یک مجتمع آموزشی یا یک شهرک دانشگاهی بود که در محدوده آن مدرسه گوهرشاد بیگم، مسجد جامع گوهر شاد بیگم، مدرسه سلطان حسین بایقرأ، خانقاہ سلطان حسین بایقرأ، مسجد امیر علی شیرنوایی، دارالحفظاظ، دارالشفاء، خانقاہ اخلاقیه و مدرسه اخلاقیه که از بناهای امیر علی شیرنوایی بود قرار داشت و مجموع این بناهای به عنوان مصلی یاد می شد که داشت پتوهان از کشور های همسایه و نقاط دور دست برای کسب تحصیل و دانش و هنر به آن رو می آوردند و از فیض و برکت آن مستفید می شدند.<sup>(۱)</sup>

از بناهای با عظمت و تاریخی گوهرشاد آن زن با دانش و با فهم که علماء و دانشمندان، شعراء و هنرمندان را همیشه تربیت و حمایت می نمود و هم مدنیت و عمرانات آن وقت هرات مديون تلاشها و فعالیت های او بود، مدرسه و مسجدی است که در زمان حیات او به نام خودش یعنی مدرسه و مسجد گوهرشاد مسمی گردید. مدرسه گوهر شاد یکی از مجلل ترین بناهای دوره تیموری هرات و نمونه برجسته بی از صنعت هنر پروران آن دوره چه از حیث آبادی و کاشی کاری و چه از لحاظ نقاشی، کتیبه نویسی و مینیاتوری بوده است. لوحة سنگ مرمر که کتیبه این بنا بوده و تاریخ آن به خط جلی بر آن نوشته شده و فعلاً در موزیم هرات موجود است، نشان می دهد که کار این بنا در

در شمال شهر هرات بر دامن کوه مختار، صحرایی موجود بود که آنرا خیابان می گفتند. در مأخذ قدیم خیابان را، خدابان و بعد از حمله چنگیز خیادوان می نوشتند. شهاب الدین یاقوت حموی در کتاب مولفه خویش معجم البلدان خیابان را خدابان معرفی نموده است. در طبقات صوفیه، خواجه عبدالله انصاری همه جا خیابان را خدابان نوشته است. در تاریخ سیفی هروی (تاریخنامه هرات) خیادوان نبشته شده است یعنی بعد از یاقوت حموی به مدت کمی نام خدابان به خیادوان تبدیل یافته است.

در عصر تیموریان خدابان و خیادوان را به این نام نمی شناختند بل خیابان می گفتند چنانکه حضرت جامی<sup>(۲)</sup> که طبقات صوفیه را به ادبیات و عبارت عصری آراست، خدابان را به خیابان تبدیل فرمود، معین الدین اسفزاری در روضات الجناب فی اوصاف مدینه الهرات نیز کلمه خیابان را به کار برد است. راه خیابان از دروازه ملک گشوده می شد چنانکه امروز نیز از دروازه ملک جاده ای به سوی خیابان کشیده است که در ابتداء آنرا درب خیابان می گفتند. از قدیم تا امروز ساحه ای از سر پل انجلیل و محل مصلی تا دامن کوه مختار به نام خیابان معروف است. خیابان هرات که مصلی را در خود گنجانده بود



حسین بایقراء، شهر هرات مرکز درخشان صنعت و ادب به شمار می آمد و دربار سلطان حسین مرکز تجمع شاعران، موسیقی دانان، خطاطان، قصه سرایان و پهلوانان بوده است»<sup>(۵)</sup>. در جای دیگر از تقریظ محترم عبدالحق واله بر اثر (دیوان ترکی سلطان حسین میرزا بایقراء) به تصحیح محترم محمد یعقوب واحدی نقل نموده می نویسد: «محترم واله این سلطان را از افتخارات ادبی و فرهنگی افغانستان در قرن نهم هجری قمری خواند».<sup>(۶)</sup>

مدرسه سلطان حسین بایقراء که بخشی از دانشگاه و فرهنگستان هرات عصر تیموریان بود از معظم تربیت این بناه مصلی به شمار می رفت. وضع ساختمان و بنای آن تا حدی شبیه مدرسه مهد علیا گوهرشاد بوده، با این تفاوت که مدرسه سلطان حسین میرزا، از مدرسه گوهرشاد بزرگتر و دو صفة شمالی و جنوبی آن به مراتب از ایوان مقصوره مدرسه گوهر شاد کلانتر و بلند بالاتر بود. در جانب غربی مدرسه رواقی بزرگ و در نهایت ارتفاع موجود بوده و در عقب رواق گنبدی بزرگ بنا شده بود که مقبره سلطان حسین بایقراء و چند قبر دیگر از شاهزادگان و بستگان سلطان در آن بقعه دیده می شد.<sup>(۷)</sup> چهار منار با شکوه در نهایت بلندی و سر فرازی در چهار گوش مدرسه سر به فلك کشیده و دو قطعه سنگ رخام به طول دونیم متر به دیوار راه رو نصب بود. استاد فکری سلجوکی می نویسد: «این دو قطعه سنگ مانند بلور شفاف و صیقلی بود که روی آنها به نقوش زیبا پرکاری و نقاری شده و این نقوش منقوته به کاشی های هفت رنگ به صورت خاتم پرکاری و چنان به مهارت ترصیع و نگین نشانی شده بود که پنداشتی قطعه ایست که به آب و رنگ و قلم موی بزرگترین نقاش، مینا کاری و تزئین شده و در وسط سنگ اولی به خط معقلی این مصعر نقاری و به کاشی لا جوردی پرکاری شده بود:

در عهد شهنشاه سکندر اورنگ  
و در وسط قطعه دومی

شد صلح و صفا میانه شیشه و سنگ»<sup>(۸)</sup>.

نظیر این دو قطعه سنگ که به قلم و تیشه استادان هروی ساخته و پرداخته شده بود، در دنیا وجود نداشت. دریغا که هنگام تخریب مصلی این دو قطعه سنگ نفیس و ممتاز که بهای هر یک آنرا نمی توان تخمين کرد، توتنه توته و نابود شد.

چهار منار مدرسه سلطان حسین بایقراء که از دیگر منارهای مصلی مرتفع تر بود، هنگام محاصره هرات از طرف امیر دوست محمد خان، توسط شهنوواز خان پسر سردار سلطان احمد خان و نواسه امیر دوست محمد خان قبه این منارها هدف گلوله توب زلزله قرار گرفت و خراب شد. (توب زلزله از هفت جوش توسط صنعتگران هرات ساخته می شد) زیرا به شهنوواز خان اطلاع داده بودند که امیر دوست محمد خان به یکی از این منارها بر آمده و از آنجا وضع شهر و محاصره را می نگرد. شهنوواز خان به تپیچی برج شاه کرم بیگ که در گوشه شمال

سال ۸۲۰ هـ ق شروع و به سال ۸۴۱ هـ ق یعنی در مدت بیست و یک سال تمام شده است. این مدرسه را گوهرشاد بیگ بنابر علم دوستی و دانش پروری بی که داشت در زمان زمامداری شوهرش شاهرخ میرزا برای دانشمندان و طلابی که از هر طرف برای تحصیل در این مهد علم و دانش می آمدند، بنا نمود و مدرسان و عالمان متبحر و استادان ورزیده مانند مولانا جلال الدین یوسف اویبی، مولانا نظام الدین عبدالرحیم، مولانا خواجه ناصر الدین لطف الله و مولانا جلال الدین یوسف حلاج را برای تدریس در این مدرسه گماشت و کتابخانه بزرگی پر از کتب مختلف برای مدرسه تاسیس نمود. همچنان شفاخانه برای دانش آموزان و مهمناخانه برای تازه واردان و مسافران به سمت شمال و جنوب این مدرسه اعمار نمود. گوهرشاد معماران، حجاران، کاشی کاران، نقاشان و خطاطان ماهر و لایق را از هر جا دعوت نموده با تشویق و اعطای بخشش ها و صرف مبلغ زیاد از پول شخصی خود این بنای با شکوه را که قسمتی از دانشگاه آن عصر بود با کمال زیبایی بیاراست.

دریاره مدرسه و مسجد گوهر شاد بیگم که در خیابان و کنار جوی انجیل بنا گردیده، خواند میر هروی در خلاصه الاخبار چنین می نویسد: مسجد گوهر شاد به حلیه تکلف و زیور و زینت و وسعت و اخوت مزین و محلی است رو به وفور فسحت و کثرت متأنت از اکثر بقاع این بلده جنت صفات ممتاز و مستثنی و در این اوقات چهار تن از علمای پسندیده صفات در آن بقعه فایض البرکات بدرس و افاده قیام و اقدام می نمایند و از موقوفاتش به حد و افر محفوظ و بهره ور می گرند»<sup>(۹)</sup>. همچنان نامبرده در اثر خویش حبیب السیر می نویسد: «در شمال دارالسلطنه هرات مدرسه و مسجد جامعیست در غایت زیب و زینت»<sup>(۱۰)</sup>.

ظاهراً مسجد جامع گوهر شاد بعد از مدرسه اش بنا شده و ملکه موصوف توفیق اکمال آنرا نیافته و پس از شهادت وی، مرحوم سلطان حسین بایقراء کار تعمیر و تزئین آنرا انجام داده و به پایه اکمال رسانیده است.

در عصر تیموریان به خصوص زمامداری شاهرخ میرزا و سلطان حسین بایقراء نهضت هنری فرهنگی از جایگاه خاص برخوردار بود. در دوره ۳۸ ساله فرمانروایی سلطان حسین بایقراء هرات مرکز نهضت های هنری، صنعتی و فرهنگی شناخته می شد به گونه ای که با پیشرفت ترین پایتخت های اروپا در قرون وسطی پهلو می زد. آبادانی و رفاه و آسایش اهالی به حدی رسیده بود که بهترین هنرمندان، مدرسان و سخنوران و برجسته ترین صنعتگران و بازرگانان از سراسر منطقه به هرات آمده، تحرکی در شؤون اقتصادی و فرهنگی ایجاد کردند.<sup>(۱۱)</sup>

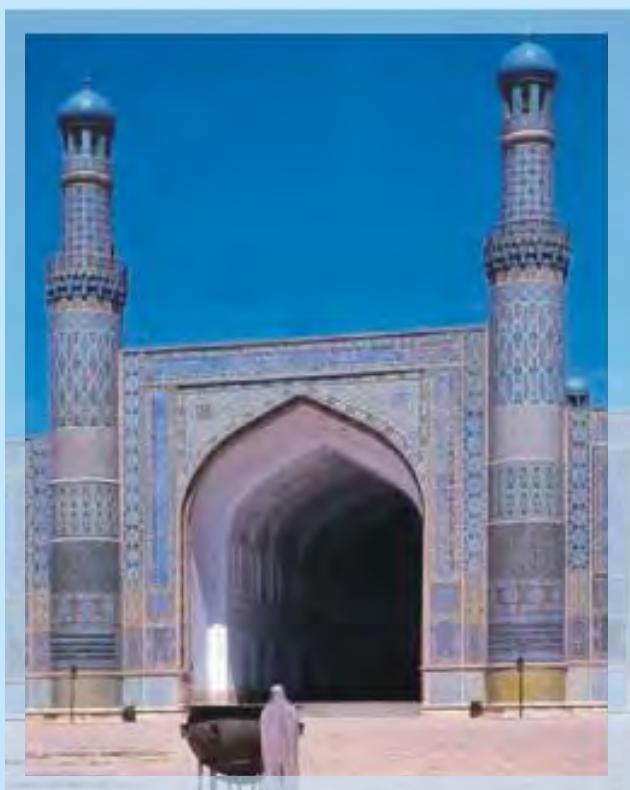
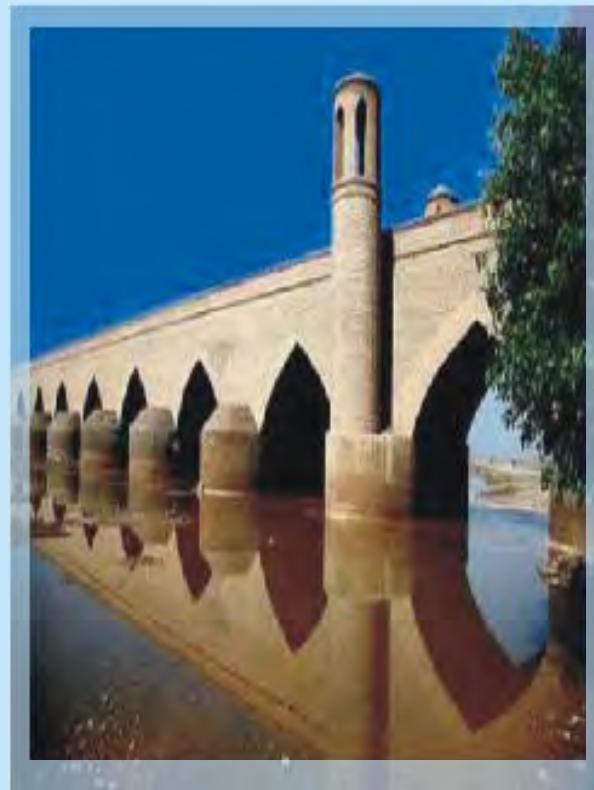
مؤلف کتاب (عهد تیموریان هرات) به نقل از عبدالحسین زرین کوب (با کاروان حله) می نویسد: «در دوران زمامداری سلطان



چنان حالت رقت بار قرار دارد که دیدن آن برای فرهنگیان وطن دوست غیر قابل تحمل است.

### ماآخذ:

۱. فکری سلجوقی. خیابان، انجمن جامی، کابل: ۱۳۴۳، ص. ۷.
۲. خواند میر. فعلی از خلاصه الاخبار، با مقدمه و حواشی و تعلیقات گویا اعتمادی، مطبوعه دولتی، کابل، ۱۳۴۵، ص. ۱۷.
۳. خواند میر. حبیب السیر، جز ۳ از جلد ۳، هندوستان: ۱۸۴۷، ص. ۱۷۷.
۴. نجیب مایل هروی. جامی، چاپ اول، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران: ۱۳۷۷، ص. ۱۹.
۵. عبدالله کارگر. عهد تیموریان هرات، چاپ اول، الاظهر، پشاور: ۱۳۸۳، ص. ۵.
۶. عبدالله کارگر. عهد تیموریان هرات، ص. ۶.
۷. فکری سلجوقی. خیابان، انجمن جامی، کابل: ۱۳۴۳، ص. ۲۰-۲۱.
۸. فکری سلجوقی، خیابان، ص. ۲۱.



شرقی شهر هرات و در محله قطبیچان واقع بود، هدایت داد که قبّه منارها را به توب بند تا رقیب او هدف گلوله قرار گیرد. همان بود که توسط گلوله های توب زلزله قبّه های منارها در هم ریخت سال (۱۸۶۳).

با تأسف باید گفت که ساحه خیابان و مصلی که زمانی به مثابه فرهنگستان با غرور و ابهت می درخشید، اکنون به استثنای چهار منار مدرسه سلطان حسین و یک منار مسجد جامع گوهرشاد بیگم و گنبد سبز یا گنبد مقبره گوهرشاد دیگر چیزی از آن باقی نیست. چهار منار گنبد مدرسه حسین باقیرا که هنوز هم با غرور و سر بلندی خود چشم فرهنگ ستیزان را کور می کند در اثر فیر توب ها و راکت ها سوراخ سوراخ شده و میناتوری و زیبایی خود را از دست داده است. یک منار باقی مانده مسجد جامع گوهرشاد هم کچ و مایل شده که احتمال فرو غلطیدن آن موجود است. از گنبد مقبره سلطان حسین باقیرا و گنبد مقبره امیر علیشیر نوایی دیگر اثری موجود نیست و حتی مقبره امیر علیشیر نوایی که کار کردها و بناهای تاریخی او در مصلی جایگاه خاص خود را داشت مورد حفريات غیر قانونی قرار گرفته و مقبره آن وزیر با فرهنگ و فرهنگ دوست فرهیخته که هرات در زمان وی افتخار رنسانس شرق را کمالی کرد و با رنسانس اروپا همبایی می نمود به



## سویفت (SWIFT)

غضنفر بانک یکی از بانکهای برجسته کشور و عضو کمیته سویفت می‌باشد که خدمات و امکانات مصئون و با اعتبار ذیل را پیرامون ارسال و دریافت پول به سراسر جهان در برابر بهای مناسب برای مشتریان خویش عرضه می‌دارد.



ارسال و دریافت پول

ارایه لیتر آف کریدت

ارایه گرنتمانی های بانکی

دریافت چک های خارجی

غضنفر بانک با سویفت کود ( GHBKAFKA ) در مورد انتقال پول ( دالر آمریکایی و یورو ) به سراسر جهان با بانک کامرز واقع در فرانکفورت جرمنی ارتباط مستقیم دارد.

### انتقال مصئون و سریع پول از طریق سویفت در غضنفر بانک

## نگاهی به تاریخچه اعمار قصر دلگشا در شهر زیبای کابل

نگارنده: معاون سرمهحقق عبدالحکیم «صافی»

قصر دلگشا یکی از جمله نامورترین و باعظمت ترین قصور دولتی و تاریخی افغانستان است که از بد و تأسیس تا سالیان اخیر و بخصوص در دوره استرداد استقلال در خدمت بزرگترین محافل و پذیرفت اولین سفرا و نمایندگان سیاسی دول خارجی به دربار کابل قرار داشته و مانند قصر استور و قصر زین العمارات از آن کارگرفته شده است.

اعلیحضرت امیر حبیب الله خان سراج الملک والدین بعد از بازگشت از سفر رسمی کشور هندوستان به مشوره ارکین بزرگ دولت و حکومت، منورین و بزرگان ملت به شمول علما و متوفیین شهر کابل تصمیم گرفتند که جهت حفظ حیثیت و پرستیز هرچه بهتر و بیشتر دولت و دارالسلطنه کابل پایتخت باستانی کشور عزیز قصر سلطنتی جدیدی بنا نمایند و به این منظور به تدارک وجوده پولی آن از سرمایه خود دولت و به تورید وسایل و سامان مورد ضرورت و استحضار متخصصین و مهندسین داخلی و خارجی پرداختند.

گرچه مفکرة اعمار تأسیس چنین یک عمارت سلطنتی به نام ارگ در زمان حیات پدرش امیر عبدالرحمن خان مطرح گردیده بود، لکن اقدام عملی آن در زمان فرزندش امیر حبیب الله خان صورت گرفت.

امیر حبیب الله خان در یکی از روزها با ارکان بزرگ دولتی به سمت شمال محوطه ارگ دارالسلطنه کابل تشریف برد و حصه وسطی باغ ارگ یعنی همین محل موجوده قصر دلگشا را برای این کار انتخاب و کار تهداب کنی را در برج سنبله آغاز نمودند. این قصر جدید واقع سمت شمال ارگ بعد اتمام یافته و در هنگام مراسم افتتاح به نام «قصر دلگشا» مسمی گردید. قبل تذکر اینکه مسمی گردانیدن قصر متذکره به نام «دلگشا» به جهت آن بوده که انواع صنعت معماری، نجاری، حجاری، رنگمالی و آنهم به شیوه عصری در آن به کار گرفته شده و به شکل بسیار زیبا بنا و اعمار گردیده است.

بنابر همین وجه زیبائی آن بود که یکی از شاعران حضور به نام مرزا شیر احمد جلال آبادی که مخلص تخلص می نمود، در وصف این بنای تاریخی ایاتی چند سروده است.

خوشنتر است از جملگی اطوار قصر دلگشا

گرچه در کابل بودش را عمارت هابسی





بانی و نقاش و هم معمار قصر دلگشا  
شد تمام ایوان فرحت بارق قصر دلگشا  
شد خیالم محظوظ در افکار قصر دلگشا  
این بود تاریخ ختم کار قصر دلگشا<sup>(۱)</sup>

از سراج ملت و دین شاه دین پرور که او  
حمدالله کاندرین وقت سعادت اقتران  
خواستم تاسال انجامش بیارم در قلم  
دل بگوشم گفت «قصر دلگشا انجام یافت»

طوریکه قبلًا اشاره شد مقدمات و تدارکات ابتدائی اعمار قصر دلگشا و تهیه سامان و لوازم و کارکنان مخصوص آن قبلًا آغاز یافته بود و اما تهداب گذاری آن در برج سنبله سال ۱۲۹۰ هـ ش آغاز شد و در برج سنبله سال ۱۲۹۵ هـ ش مطابق ۱۹۱۶ میلادی به بهره برداری سپرده شد. بدین ترتیب کار اعمار آن مدت پنج سال را دربر گرفت.

ناظم و سر رشته دار عمومی قصر دلگشا محمد امان خان فرزند بای محمد خان فراشبashi حضور امیر عبدالرحمون خان بود و سایر کارکنان فنی تعمیر قصر متذکر را واقعه نگار مشهور کشور عزیزالدین و کیلی فوفلزای چنین معرفی نموده است:

۱. فلس و یافث مستخدم آلمانی که در امور بسته کاری قصر همکاری نمود.
۲. مسخر ابلای انگلیسی که بعداز مستخدم آلمانی کار بسته بندی را تا خاتمه کار تعمیر ادامه داد.
۳. عبد الغیاث خان برگد با همکاری محمد شفیع کپتان.
۴. محمد عظیم خان برگد کار خانجات ماشین خانه کابل.
۵. استاد عطا محمد بسته کار.
۶. استاد شیر محمد نجار.
۷. استاد فیض محمد نجار و آکه محمد شریف نجار با همکاران شان.
۸. استاد محمد یعقوب قند هاری به حیث معمار باشی به همراهی سایر همکاران قندهاری اش.
۹. استاد محمد غوث سنگ تراش باشی با همکارانش.
۱۰. استاد محمد اسلم سفید کار.
۱۱. میر حسام الدین رنگمال و نقاش.
۱۲. مسخر مانت دامت انجلیسی کارگر برق.
۱۳. مسخر میری انجلیسی بسته کار برق.
۱۴. یکنفر متخصص آسترالیایی که در کار رنگمالی قصر دلگشا و منار ساعت دلگشا مصروف بود.
۱۵. عصمت الله نورستانی به حیث خانه سامان و جلال خان و غلام حیدر خان از جمله معماران و نجاران و حجاران افغانی که ایشان از دوره امیر عبدالرحمون خان تا دوره استقلال کشور در کار تعمیر اکثر عمارت دولتی خدمت نموده اند.<sup>(۲)</sup>

در دوره صدارت محمد داود خان چنان مفکوره و گمانی رخ داده بود که احتمال دارد تهداب و بنای قصر آنقدر ممتاز نداشته باشد و باید که تجدید ساختمان گردد. اعیلحضرت محمد ظاهر شاه غرض رفع این تشویش و گمان در سال ۱۳۴۲ هـ ش محمد امان خان سابق ناظم عمومی قصر دلگشا را احضار نموده و از وی در زمینه معلومات خواست. موصوف اطمینان داد که قصر و تهداب آن خیلی مستحکم بنا یافته و شکست پذیر نمی باشد و سؤ تفاهمی که رخ داده بود بروط شد. و قصر به حال خود باقی ماند.

قصر تاریخی و زیبای دلگشا طوریکه قبلًا تذکر یافت از زمان تأسیس تا امروز از همان اهمیت و عظمت برخوردار بوده و محل تدویر محافل بزرگ دولتی و دید و بازدید های زعامت های سیاسی و ارakan بزرگ دولتی با مهمانان عالی رتبه کشور های خارجی می باشد.

با وجود فراز و فرود هائیکه شهر زیبای کابل به مثابه مرکز سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور، در مرور زمان به خود دیده و یا متحمل شده لاکن از عظمت و اهمیت این قصر چیزی کاسته نشده است آرزومندیم که در آینده نیز از گرند حوادث در امان باشد.

<sup>۱</sup>- عزیزالدین و کیلی فوفلزایی. فرهنگ کابل باستان. انتشارات وزارت اطلاعات و فرهنگ سال ۱۳۸۷، ص ۸۳۵.

<sup>۲</sup>- همان اثر ص ۸۳۵-۸۳۷.

## صلح بشریت گه سعادت کیلتیره دی

امان الله خلیل پار

تجربه کورستگن دیره ریبر بیرو هریبر اولکه ده که اوریش الاوی  
یاندیریلیب دیر اوریش تمام بولگندن کین بیل لربویی اوریش اورگن  
اولکه اولسی اوریش توانی و مذلتی آستیده بوین بوکیب ، قرایختلیک و  
تورلی مصیبت لر بیلن حیات کیچیرگن دیر و کوب زمانلر گه چه اوریش  
لر یاره سی اوریش ینچکن اولکه لرتینده بیتمه گن دیر. مثال صورتنه  
ناگا ساکی ده ایسله تیلگن بم نینگ یمان پیامدی هنوزهم کورینیب  
توریب دیر و جهان بولبل بیرینچی واپکنیچی اوریش لرو قربانلیک لری  
آرقه سیدن ، قربانلیک بیرگن ا ولس لر کوز یاشی توکه دیلر و اوریش  
بره تکن غم لرگه کوبه دیلر و ماتم لرنی، اونته آلمدیلر.

اگرده اوزاغ نی قوییب اوز اولکه میز گه اویله سک اوتنیز بیل  
ایلگری باشلنگن اوریش بوکونگه چه نیمه مصیبت لرنی اویسیمیز گه  
یترمه گن دیر؟ کیم قنچه مادی و معنوی بایلیکیمیزنى یوتمه گن دیر؟  
و کیم قنچه عزیز لریمیز قانی نی توکمه گن دیر؟ اوتنیز بیل لیک  
اوریش نی آغزگه ایتیش آسان بولسە هم اونینگ مصیبت لری و  
قالدیرگن ایسدە لیک لر و قوبىگن پاره لری نی پوقة تېش و آغیرتاوانى

صلح نى ستايىش ايتىيليك كە انسان و انسانىت اوچون تىنچلىك، خوشختىلەك و سعادت لر ئاعمالى بولىپ ، بوكۇنكى تىمدن ، ترقى و آلهه بارىش لر تكالۇۋىزى ، ساغلىك ساھە لرىدە كى يوتوقلۇر صلح سايىھ سى آستىدە يەھ تىلېب ، تىرىيکچى لىك نىنېڭ بىرچە ساھە لرىدە كى يوتوقلۇر و آسایشتنە لىك لر صلح مەحصولى دىبر. جەھان بولىپ صلح فضاسىيەدە معارف و اوقوزومىنە لرى يەھ تىلېب ايرىم اولكە بالە لرى و ياشلىرى اوقوو و اورگە نىش گە شغله نىب علم و بىلەم كىيمى بىلان زىنت لە نىب اوز اولكە لرى نىنېڭ كىرە كلى كادر لرى بولىپ اختراع و اكتشاف لر گە زەمىنە يەھ تە دىلر و تىرىيکچى لىك نىنېڭ بوكۇنكى مدرن و سىيەلە لرى نى بۇتون بولىم لرده يەھ تىب خدمت بىرچە دىلر، متخصص لر، انجىنېرلەر، پروفېسسورلەر و بىرچە عالم لر صلح و تىنچلىك بىر كىتىدىن اوقو و اورگە نىشىگە قول تاپىپ بشريت گە خدمت قىلە دىلر و اوز اولكە لرىنى ترقى و تعالى يولىگە يوللىدىلەر.

عکسینچه اوریش بیریمان پدیده بولیب ، ویرانگر لیک لر ،  
تباه لیک لر و قتل عام لرگه سبیچی بولیب ، یره تیلگن تمدن و ترقی  
نی یوق اینیب بشرنی خوارلیک ، زارلیک و برباد لیک لرتمان یوللیدی.





ایشلیدیلر، پاکستان نی حمایت ایتوچی اولکه لر بیری بیلن رقابتده تاختب افغانستان نینگ بیرتگیده گی قول تیگمه گن بایلیگی گه کوز تیگن لر. بو اوریش الاویگه کوییب تورگن اولکه ده صلح نی اورنه تیش اورنیده اوریش عمری نی اوړغلشتیره دیلر وافغانستان ولسى بواړوګه قنچه کوییسه کویه بیرسین ، اما افغانستان ولسى بونګه توشنینګن لر ، دوست و يا و لری نی يخشي تانیب آلګن لر و اولر نینګ يا شبرین هدفلري و یوره کده گی مقصد لرینی بیلگن لر ، افغانستان تو پراغیده یانیب تورگن اوریش الاوی نی افغانستان ولسى بیرهه شیب ، بیړکوج بولیب تاختت مه سه لر اوزګه لر تاختت میدیلر ، افغانستان دردیگه بیز افغانلر درمان قویمه سک اوزګه لر درمان قویمیدی لر ، بو اوچون که افغانستان برچه افغانلر نینګ اویی دیر هربیرافغان اوز اوینی بو اوریش الاویدن قوتزمده سه اوزګه لر بیز نینګ اویمیز نی بو الاودن قوتزمیدیلر ، بیز گه ضرور تابیرلشسک ، برچه میز بیړ اولکه نینګ باله نی اورنتیلیک وجهانیلرگه ثابت ایتیلیک که بیزافغانلر اگراوریش میدانیده اوریشهه آلسک ، صلح و تینچلیک نی اورنه تیشده هم لیاقتیمیز بار. پاکستان هم بوندن آرتیق افغانستانگه شوم هدف بیلن تیگیشمہ سین و بویانیب تورگن الاوګه یاقیلغی تسله مه سین که بیړکون اوزی هم بواړوګه کوییسه کیره که اوریش اور نیده صلح ایسته سین که صلح بشریت گه سعادت کیلتیره دی .

نى تارتیش صلح اورنه تیلگن دن کیین قنچه بیل لر کیره ک تا اولکى حالتده کیلسه .

بو افغانستان نینګ چیدملی و صابر اولیسی دیر که اوتنکن اوتنیز بیل لردن بويان و حاضر گه چه هم اوریش الاویگه کویه دیلر ، مادی و معنوی بایلیک لرینی النکه اوریب یانیشی وکول و توپراغ بولیشی نی کوز بیلن کوریب ، بیت و پوست لری بیلن احساس قیلیب تحمل ایته دیلر. و افغانستانگه قوشنی بولگن بیړ تانیلگن اولکه بو الاوګه یا قیلغی تشب اوریش الاوی نی النکه لی سقلیدی. افغانستانگه یاردم بیریش آئیگه بو اولکه گه کیلگن اولکه لر عظمتلن ناتو چوکاتیده کوریب بیلیب بو غرضلی قوشنیمیز نی اوز بیړی گه اولتیر غیزمی ، تروریست لر اویه سینی اونده اخترمی اوز لری نی افغانستان توپراغیگه مصروف سقله گن لر. بولر اگر چینکیم دن خواهله سه لر افغانستاندنه اوریش یوقلسه ، لازم دیرتا اوریش عامل لرینی افغانستاندنه تشریفی تروریست لرنی تربیه لاوچی و جهاز لنتروچی اولکه گه آخر سین لر ، اونګه میلیونلر چه دالر بیړیب کوچیتیریش اورنیده اونګه زورسالیب الديني توسيين لر تابوندن آرتیق طالب لر و القاعده و بیړکلامده تروریست لرنی تربیه لش و افغانستانگه یوباریشدن قول تارتسین .

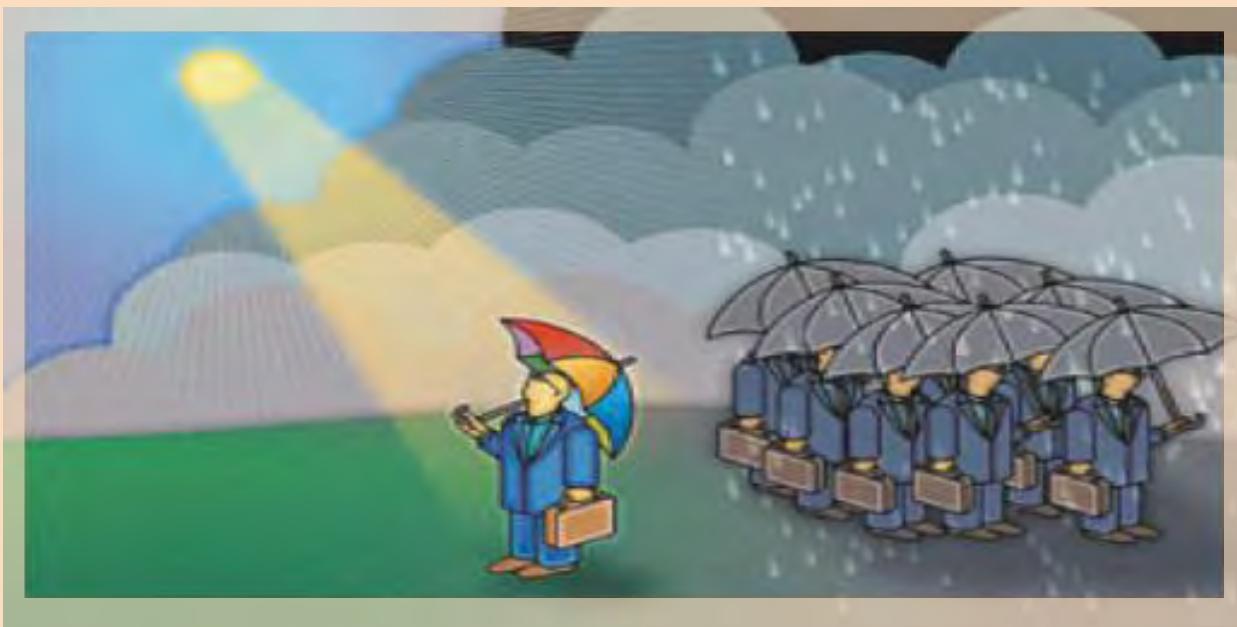
پاکستان و اونینګ حامی لری هیچ چجان خواهله میدیلر که افغانستاندنه صلح و تینچلیک اورنه تیلسه ، هم پاکستان و هم اونینګ حامی لری هربیری اوزهدف لری نی قولگه کیلتیریش مقصیده



## گامهایی در جهت تکامل انسان

پیروی از نکات زیر می تواند انسانها را در رسیدن به اهداف والای شان یعنی تکامل یاری رسانده، شخصیت و برخورد شان مورد تأیید همگان قرار گیرد.

- از انتقاد بیجا، سرزنش مداوم و گله و شکایت بپرهیزید.
- در ارزیابی های خود صادق و می ریا باشید.
- دیگران را دوست بدارید و به آنها علاقمند شوید.
- خواسته های دیگران را درک کنید.
- همیشه لبخند را زینت بخش چهره خود کنید.
- به خاطر داشته باشید نام هر شخصی زیباترین نت یا الفبای موسیقی اوست؛ پس دیگران را به نام صدا بزنید و با او احساس نزدیکی کنید.
- شنونده خوبی باشید و دیگران را تشویق کنید که درباره خودشان و علاقمندیهایشان صحبت کنند.
- در جهت عالیق دیگران سخن بگویید.
- این باور را به دیگران القا کنید که؛ قدرت زیادی دارند و برای خود کسی هستند و در انجام این کار نهایت صداقت را داشته باشید.
- همیشه برای اینکه بهترین نتیجه را از بحث مجادله بگیرید؛ سعی کنید از شرکت در آن بپرهیزید.
- به عقاید دیگران احترام بگذارید و هرگز عبارت "تو اشتباه می کنی" را استفاده نکنید.
- اگر خطایی از شما سرzed؛ با قاطعیت به آن اعتراف کنید و اعتماد به نفس داشته باشید و بدانید که "انسان جایز الخطاست".
- همیشه صحبت های خود را دوستانه آغاز کنید.
- به گونه ای رفتار کنید که همیشه دیگران تاییدتان کنند.
- سعی کنید از راه های مناسبی برای کسب آرامش استفاده کنید تا دیگران برای شریک شدن در آرامشتن به سوی شما آیند.
- اجازه بدھید همیشه دیگران بیش از شما صحبت کنند.
- خالصانه به هر اتفاقی از دید دیگران نگاه کنید و تک محور نباشید.
- باورها و عالیق سایرین را همانگونه که هستند پیذیرید چرا که هر کس از دید خود بهترین است.
- همواره به سوی انگیزه های بهتر و قوی تر بروید؛ تا بهترین باشید.
- همواره باورهایتان را پیش روی خود مجسم کنید و چالش های زندگی را با آغوش باز پذیرا شوید تا برای دیگران یک نمونه و الگو باشید.





# آشنایی با خدمات

## بنیاد خیریه غضنفر

۱۸۹

درمان آن از توان خانواده وی بالا بود. بنیاد خیریه غضنفر به سلسله کمک های خیریه خود، هزینه درمان این نوجوان ناتوان را به عهده گرفت و بعد از آزمایش های ابتدایی آن در شفاخانه فرانسه در کابل، برای جراحی قلب به کشور پاکستان اعزام شد و در تاریخ فوق در یکی از شفاخانه های پاکستان «رحمان میدیکل سنتر» جراحی و درمان شد که الحمد لله اکنون کاملاً صحت یاب شده و در سلامت کامل به سر می برد.

وی از کمک ها و همکاریهای بنیاد غضنفر در جهت درمان بیماران ناتوان و مستضعف تشکر و قدردانی نمود و از افراد توانمند کشور تقاضا نمود که برای رضای پروردگار به کمک و یاری نیازمندان بشتایند.

قابل یادآوریست که بنیاد خیریه غضنفر همواره تلاش می نماید تا در راستای کمک به بیماران ناتوان، بیوه زنان و خانواده های یتیم و بی سرپرست، آسیب دیدگان ناشی از آفات و حوادث طبیعی مانند برف کوچ و سیلاب، کودکان بی سرپرست، محققین بی بضاعت برای چاپ آثار شان و امثال آن در سراسر کشور کمک نماید.

محمد ظریف یکتن از شهروندان کشور که بدو تولد از بیماری قلبی شدیداً رنج می برد، از سوی بنیاد خیریه غضنفر با هزینه بیش از چهار هزار دالر امریکایی روز دوشنبه مورخ ۱۰ جوزای ۱۳۸۹ خورشیدی معالجه و صحت یاب شد.



محمد ظریف فرزند حبیب الله مسکونه قریه تلیگ و لسوالی دولت آباد ولايت بلخ که ۱۷ سال عمر دارد، از آغاز پیدایش تا اکنون از بیماری قلبی به شدت رنج می برد. طبق گزارش متخصصین این بیماری، قلب وی نیاز به جراحی داشت که هزینه





## E- Statement خدمات

با این خدمات مشتریان غضنفر بانک می توانند پیرامون صورت حساب خویش از طریق ایمیل معلومات حاصل کنند. بدون قبول زحمت حضور در بانک می تواند که صورت حساب مشتریان خویش را بنابر بر تقاضای آنها ذیلاً به آدرس ایمیل شان ارسال نما ید:



- روزانه
- هفته وار
- ماهوار
- سه ماهه
- شش ماهه
- سالانه



حساب خود را در غضنفر بانک از طریق ایمیل دریابید



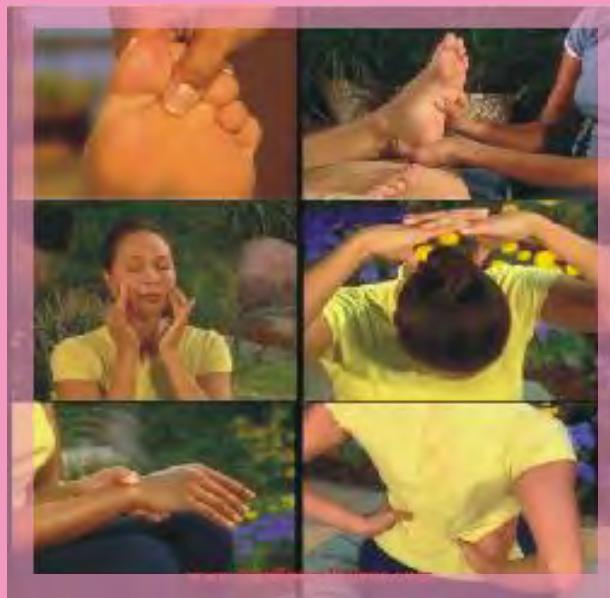
# ماساژ درمانی

نویسنده: دکتور سعید اعلم

بدن مانع هماهنگی جسم و روح می‌شود. این گونه درمان شامل دو مرحله است.(این روش و مراحل آن به نظر نگارنده قابل انجام در حمام سوناست) مرحله‌یک: توسط دستهای ماهر ماساژ دهنده بالاستفاده از روغن‌های گیاهی و جان‌پاک‌های گرم و مرطوب عضلات بدن مالش داده می‌شود. مرحله دو: در این مرحله جویباری از روغن گرم روی پیشانی در نقطه سحرآییز چشم سوم ریخته می‌شود تا از طرفین جاری شود. طب چین تفسیر می‌کند این اعمال با ایجاد تغییرات هورمونال باعث شادی روح و سلامتی جسم می‌گردد. براساس مطالعات انجام شده تمامی اجزای بدن در نواحی مجرای مغز دارای جایگاه مشخص فانکشنال می‌باشند که اندازه هر ناحیه الزاماً متناسب با اندازه عضو نمی‌باشد. مثلاً تصویر انگشت شست دست در پنهانه مغز بسیار بزرگتر از تصویر بازو می‌باشد). به نظر نگارنده این امر ناشی از کارآیی انگشت شست و سبابه می‌باشد) یعنی هر عضوی از بدن کارآیی بیشتر و تخصص یافته تری داشته باشد، جایگاه عملکردی بزرگتری در پنهانه فانکشنال مغز به خود اختصاص می‌دهد. گاهی این تصویرها با همدیگر تداخل پیدامی‌کنند. مثلاً به ارتباط تصویر دست و تصویر کولون در مغز می‌توان اشاره نمود. مالش نقاط خاصی از دست، سبب رفع درد روده بزرگ خواهد شد. می‌توان ماساژ نقاط مولد انرژی را به تنها و یا با کمک فرد دیگری به نوبت انجام داد. به هنگام قرار گرفتن در حوض آب گرم، از آنجایی که عضلات بدن به تدریج منبسط شده و وزن بدن تحت تأثیر فرمول ارشمیدس قرار می‌گیرد، بنابر این اعمال هر گونه ماساژ و کششی امکان داشته و آرام بخشی مطبوعی را ایجاد خواهد نمود.

بر اساس مطالعات انجام گرفته در دانشگاه کالیفرنیا، طب سوزنی می‌تواند در کنترول کریز فشار، درمان کمردرد، فلچ صورت، میگرن، روماتیزم مفصلات، آسم، انواع اعتیاد، بی‌خوابی‌ها، فراموشی، اختلالات روحی، رفع چین و چروک، چاقی و لاغری و درمان اختلالات جنسی موثر باشد. در فشار خون بالا استرس شدیدی به دیواره عروق وارد می‌شود. این استرس برای سیستم هوشیار بدن به عنوان درد تعريفی شود که پیامد آن تحریک سیستم افیونی مغز می‌باشد. در نتیجه آندروفینهای ترشح شده و درد حاصله را از بین می‌برد. در طب رایج با استفاده از داروهای مسکن، درد ناشی از فشار وارد به جداره عروق و احساء‌مجاور، تسکین یافته، که به نوبه خود باعث کنترول هیبتانسیون قلبی می‌شود. طب فشاری امروزه یکی از شاخه‌های علم درمانی جامع نگر بوده و درمان و پیشگیری دردهای بیماری‌های مزمن را بر اساس شناخت کل وجود انسان از نظر اجتماعی، جسمی و روانی به عهده دارد. به علت احتمال فزونی انتقال انواع ویروس (ایدز، هپاتیت و...) از سوزن‌های آلوده، طب سوزنی جای خود را به طب فشاری داده است.

طب فشاری آمیزه‌ای از طب چینی سنتی و تئوری طب شرقی بوده و قدامت بیش از ۳۰۰ سال قبل از میلاد دارد. در این روش ثابت شده‌است که فشار دادن نقاط خاصی از بدن سبب تحریک یا مهار تولید انرژی می‌شود که در نتیجه باعث از بین رفتن درد می‌شود. یعنی یک نوع تعادل انرژی ایجاد می‌گردد. انواع ماساژ درمانی شامل مالش دادن، چنگ زدن، فشردن، مشت‌کوبیدن و ضربات آزاد توسط کف دست می‌باشد. ماساژ درمانی باعث رفع خستگی، افزایش قدرت و توانائی عضلات می‌شود. طب فشاری نوعی درمان فشاری مرسوم در هند است که هدف از انجام آن خارج کردن نیروهای پلید و مخرب از بدن است. رسوبات سمی در بدن که هندیان معتقدند تجمع آن در



# جایزه صلح نوبل

کارخانه تولید مواد کیمیایی نقشی اساسی داشت. وی در آخرین وصیت نامه خود سرمایه هنگفت خوش را برای تامین مصارف جایزه نوبل اختصاص داد. و یک عنصر کیمیاگری به احترام او به نام نوبلیم نام گذاری شده است.

## وصیت نوبل

آلفرد نوبل در طول حیاتش چندین وصیت نامه نوشته است. آخرین وصیت نامه وی در ۲۷ نومبر سال ۱۸۹۵ میلادی یکسال قبل از مرگش نوشته شد. او در همین تاریخ وصیت نامه مذکور را امضا کرد. چون اختراع نوبل مستقیماً در ساخت مواد منفجره مورد استفاده قرار گرفت بناءً او از استفاده نظامی از اختراعش به شدت ناراحت بود. گفته می‌شود در آن زمان، یک روزنامه فرانسوی به مناسبت مرگ لوڈویگ برادر نوبل، به اشتباہ یک اعلامیه درگذشت کودکان را به چاپ رساند و در آن آلفرد نوبل را «سوداگر مرگ» لقب داد، نوبل با خواندن این مطلب تصمیم گرفت که آخرین وصیت نامه خود را بنویسد. بر اساس این وصیت نامه، نوبل عذر صد از ثروت خود را به پایه گذاری مراسم اهدای پنج جایزه اختصاص داد، و در وصیت نامه تذکر داد که کلیه دارایی‌های نقد شدنی اینجانب باید صرف امور زیر شود: این سرمایه

جایزه نوبل معتبرترین جایزه علمی است که به یک دانشمند و یا گروهی تعلق می‌گیرد. این جایزه در سال ۱۸۹۵ میلادی، به وصیت کارخانه دار و کیمیادان سویبدنی، آلفرد نوبل که بیشتر او را به مخترع دینامیت می‌شناسند، پایه گذاری شد. در سال ۱۹۰۱ میلادی، نخستین جوایز این بنیاد اهدا شد. طبق وصیت وی، سالانه پنج جایزه در رشته‌های فیزیک، کیمیا، فیزیولوژی یا طب، ادبیات و صلح، به افرادی تعلق می‌گیرد که بیشترین خدمت را به بشر کرده باشند. جایزه نوبل صلح یکی از جمله پنج جایزه نوبل است که هرساله اعطا می‌شود. آلفرد نوبل در وصیت نامه خود گفته است که این جایزه باید «به کسی داده شود که بهترین یا بیشترین کوشش را در راه برادری ملل یا انحلال با کاهش ارتش‌ها یا تشکیل و ترغیب کنفرانس‌های صلح کرده باشد.»

## نوبل کیست؟

آلفرد برنارد نوبل کیمیا دان، مهندس، مبتکر و اسلحه ساز سویبدنی است که به عنوان مخترع دینامیت شناخته می‌شود. او از سال ۱۸۹۴ تا روز فوتش صاحب اسلحه سازی بزرگ بوفورس بود و در تغییر آن از یک کارخانه ذوب آهن به یک تپخانه سازی مدرن و یک





بدین ملحوظ بود که بر اساس ایده و ابتکار پیراس برینگ (Per As brink) رئیس وقت بانک مرکزی سویدن به مناسبت جشن سده مین سالگرد تأسیس بانک مرکزی سویدن، از طرف همین بانک جایزه جدیدی در رشته علوم اقتصادی به افتخار الفرد نوبل تعیین و همه ساله مطابق به اصول و مقررات موضوعه سایر جوایز نوبل به دانشمندان علم اقتصاد از جانب بانک مرکزی سویدن اعطا می‌گردد. سود حاصل از سرمایه مذکور باید به پنج قسمت مساوی تقسیم شده و به پنج مورد زیر اختصاص یابد: یک قسمت به شخصی که به مهمترین کشف یا اختراع در زمینه فیزیک دست زده باشد. یک قسمت به شخصی که به مهمترین کشف یا پیشرفت در زمینه کیمیا دست زده باشد. یک قسمت به شخصی که به مهمترین کشف در زمینه فیزیولوژی یا طب دست زده باشد. یک قسمت به شخصی که در عرصه ادبیات بارزترین اثر را با گرایشی ایده آیستی خلق کرده باشد و یک قسمت به شخصی که برای ایجاد برادری در میان ملت‌ها و اتحالات یا کاهش نیروهای نظامی یا برگزاری یا حمایت از همایش‌های صلح طلبانه بزرگترین و بهترین کار را انجام داده باشد. گفتنیست در تاریخ ۱۰ دسمبر سال ۱۹۰۱ اولین جوایز نوبل اهدا گردید.

باید توسط مجریان وصیت‌نامه اینجانب، برای خرید اوراق بهادر مطمئن سرمایه گذاری شود تا از سود آن هر ساله به افرادی که به حال بشریت بهترین بهره‌ها را به ارمغان می‌آورند، جوایزی اعطا شود.

«جوایز هر سال باید به افرادی اعطا گردد که در سال پیش از آن، برای رفاه بشریت گامهای بزرگی برداشته باشند ولی عملاً در بسیاری موارد عملکرد افراد در طول عمر مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. اکادمی سلطنتی علوم در انتخاب کمیته جوایز، انتیتیو کارولین در جوایز فزیولوژی و پزشکی، اکادمی سویدن در جوایز ادبیات و کمیته جایزه سویدن برای اعطای جایزه صلح» صلاحیت تصمیم گیری دارند. از آنجایی که پیشرفت علوم منجمله علم اقتصاد در تغییرات به میان آمده در زندگی بشر به خصوص دو سه قرن اخیر نقش بسزایی داشته است. دانشمندان رشته‌های علوم اقتصادی در پهلوی دانشمندان سایر رشته‌های علوم قادر گشته‌اند تا با تحقیقات مستمر و برجسته شان در گشودن گره‌ها و پرایلم‌های متعدد اقتصادی و اجتماعی سهم بگیرند. بناءً علم اقتصاد هم لیاقت قرار گرفتن در جرگه علوم قابل ستایش را از آن خود کرد.

## منابع :

- دکتور ناصر خادم آدم، اصطلاحات در سیاست توسعه، انتشارات اطلاعات ایران، ۱۳۷۵.
- اینترنت

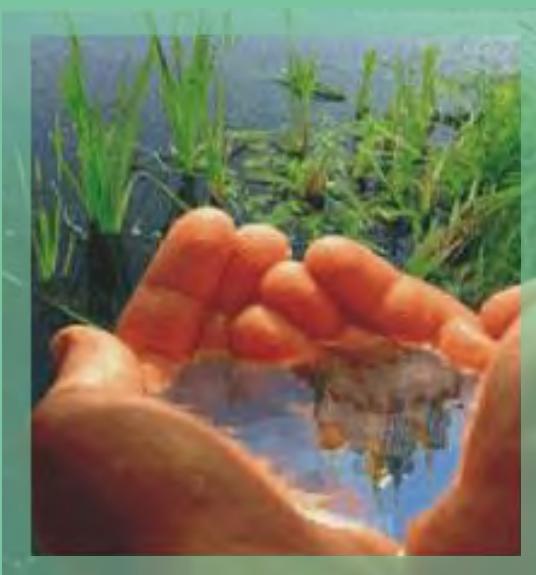
## انتقاد و انتقاد پذيرى

ثمينه رضايى

درک نتایج ارزشمند انتقاد، پذيرى انتقاد می شوند و يا قادر به ارائه انتقاد می شوند. محور اساسی هر انتقاد موثر، توجه به نقش سازندگی است، بھبود و ارتقا؛ معادل تعییر دانش، تعییر نگرش و تعییر عملکرد فردی و سازمانی در جهت مثبت است. در واقع هدف انتقاد باید اصلاح و تکامل فکر و رفتار فرد مقابل باشد. در انتقاد، محتوا و روش نيز باید لحاظ شود. با نهادينه سازی اين نكته می توان از سیستم ارزشیابی خود استفاده کرد و به اين وسیله از قدرت تفکر به شیوه‌یی غير دفاعی بهره برداری کرد.

به شايستگى‌های طرف مقابل توجه کنيه، بدون اين که از کلمه «اما» استفاده کنيد. اغلب افراد برای انتقاد کردن ابتدا به بيان جنبه‌های مثبت فرد پرداخته و سپس از کلمه اما استفاده می کنند و به بيان نقاط ضعف وی می پردازنده، در حالی که کلمه اما حذف کننده ارزش پیام قبلی است؛ در صورتی که اگر از حرف ربط «و» استفاده شود، عکس این حالت است و با جملات قبلی انسجامی به وجود می آيد. در مجموع کلمه «واو» اثر بلند مدت و نيرومندتری را به جای می گذارد.

آن چه را که می خواهيد مورد انتقاد قرار دهيد به طور دقیق و شفاف بيان کنید، صراحةً کلام انتقاد را موثر می کند. انتقاد در زمان مناسب منجر به پذيرش آن در طرف مقابل می شود. انتقاد باید برای عده اى بالافاصله بعد از خطأ و برای عده اى دیگر با گذشت زمان انجام شود، ضمن اين که ضروري است در هنگام خشم از افراد انتقاد نشود. می توان انتقاد را در قالب طرح يك سوال یا مجموعه سوالاتی عنوان کرد که جواب آن ها به هدایت طرف مقابل برای دریافت اطلاعات دقیق و اساسی منجر می شود.



انتقاد پذيرى و انتقاد کردن موثر دارى اهميت زيادي برای موقعيت فرد، گروه و يك اداره است. با اشاره به روشهای انتقاد سازنده، آمده است: امورى چون ارزشیابی عملکرده، مشارکت در تيمهای کاری، خدمات رسانى به مشتريان، كنترول كيفيت ، بستگى به بكارگيرى مطلوب انتقادپذيرى و انتقادکردن دارد و كار پيچيده اى است. انتقاد با ابراز احساسات درباره موضوعات پيچيده و مشكل، می تواند تحریب كننده و حتى بسيار خطرناك باشد. به كارگيرى ضعيف انتقاد، منجر به شکست افراد و سازمان‌ها می شود؛ از سوی ديگر استفاده آگاهانه و خردمدانه از انتقاد به شکوفايي افراد و سازمان‌ها منجر خواهد شد.

ايجاد تحول اساسی از وضعیت انتقال منفي و غير موثر به وضعیت انتقال مثبت و موثر، دست يافتن به روحيه خونسرد و هوشيار به هنگام انتقاد کردن و مورد انتقاد قرارگرفتن، به كارگيرى انتقاد برای برانگيختن، اثر بخشى، يادگيرى و ايجاد روابط مطلوب با ديگران، انتقاد از افراد قادرمند و مافقه بدون ترس و خشم، نقش عمدہ در روابط اجتماعي ايفا می کند، از انتقادها می توان برای ايجاد تحرك در اشخاص و نفوذ در آن ها، آموزش، بيان نيازها و خواسته‌ها و يا محركى برای اصلاح و پيشرفت خود استفاده کرد.

انتقاد پذيرى موثر نتاييجي چون؛ افزايش رضایت شغلى، ايجاد روابط کاري مناسب، تعويت سلامت فكري و روحي، ايجاد عزت نفس، افزايش سطح بهره وری و افزايش رقابت، برای تضمین موقعيت را به دنبال دارد. اگر انتقاد کننده و انتقاد شونده می خواهند به هدف انتقاد سازنده که همانا تعیير رفتار خاصی است، دست يابند، باید با يك دیگر همکاري کنند.

انتقاد اطلاعاتي است که می تواند به رشد فرد كمک كند و دانش و مهارت‌های مناسب را به افراد آموزش دهد. افراد با مشاهده و



## اسباب بازی و رشد شخصیت کودک

نویسنده: فاطمه

به طور کلی اسباب بازی های آموزشی دو هدف عمدۀ دارند: یکی سرگرمی و دیگری توسعه مهارت‌های کودکان.

**اولین هدف:** کاملاً روشن است، کودکان دوست دارند که بازی کنند. بنابراین تمام اسباب بازیها به انضمام اسباب بازیهای آموزشی، برای کودکان جنبه سرگرمی دارند مگر اینکه کودک، خود تمایلی به بازی کردن نداشته باشد.

**دومین هدف:** اسباب بازی های آموزشی باعث توسعه مهارت‌های کودکان می باشد. اما این هدف برای همگان کاملاً واضح و روشن نیست. بیشتر والدین فکر می کنند که تنها هدف اسباب بازی ها تفریح و سرگرمی است. آنها نمی دانند که اسباب بازی های آموزشی برای کمک به آموزش بهتر کودکان طراحی شده اند. به همین دلیل است که در انتخاب اسباب بازی، بیشتر اسباب بازی هایی که جنبه تجمل گرایی دارند را برای کودکانشان خریداری می نمایند.

### اسباب بازی های علمی و طبیعی:

اسباب بازی های علمی برای گروه سنی قبل از هفت سالگی، دنیایی از علم هستند. اینگونه اسباب بازی ها این شанс را به کودک می دهند که دنیای اطراف را کشف کرده و دامنه دانستنی های

بازی و اسباب بازی برای کودکان بسیار مهم می باشد. به طوری که آنها بیشترین ساعت بیداری خود را به بازی و فعالیت می پردازند. کودکان زمان بازی را بسیار دوست داشته و این زمان را بر هر چیز دیگری مقدم می دارند. انتخاب اسباب بازی مناسب برای کودکان در هر سنی بسیار حائز اهمیت است. به طوری که بهترین و مناسب ترین اسباب بازی برای کودکان به ویژه در سنین قبل از هفت سالگی، آموزشی است. چرا که این گروه از اسباب بازی ها موجب پرورش تفکر، تخیل، سرگرمی، لذت و مهمتر از همه یادگیری در کودک می گردد و او را با مفاهیم و دنیای پیرامون آن آشنا می سازد. علاوه بر اینها، اسباب بازی باید از اهمیت و کیفیت لازم برخوردار باشد. به اعتقاد انجمن جهانی تعلیم و تربیت دوران کودکی ( ACEI ) اگر اسباب بازی های کودکان به دقت انتخاب شوند، موجب ارتقای کیفیت بازی و رشد شخصیت کودک می گردند. اسباب بازی های آموزشی، نقش بسزایی در رشد کودکان خورد سال ایفا می نمایند. آنها موجب بالا رفتن هوش، مهارت‌های اجتماعی و همچنین رفتارهای احساسی کودکان می گردند. اینگونه اسباب بازی ها طراحی شده اند تا دید تا دید وسیع تری در گروه های سنی مختلف ایجاد نمایند.

### هدف از اسباب بازی های آموزشی:



خود را افزایش دهند. اما متساقنه والدین هنگام انتخاب اسباب بازی، کمتر به دنبال خرید اینگونه اسباب بازی ها هستند.

### بازی های حل مسأله:

امروزه وسائل بازیهای حل مسأله در اشکال و ابعاد مختلف به وفور در بازار یافت می شوند. کیفیت و طراحی آنها نیز روز به روز بهتر و متنوع تر می شود. این نوع بازیها با توجه به ماهیتی که دارند قدرت تمرکز، تفکر خلاق و منطقی را در کودکان افزایش داده و کودکان را وادار به تفکر می کنند. کودک با تمرکز بر روی بازی به راحتی قطعه ها را جابجا کرده و آنرا حل می کند. به طوری که در بعضی مواقع موجب حیرت والدین خود می شود. پازلها و بازیهای حل مسأله بهترین نوع اسباب بازی های آموزشی برای کودکان سینین قبل از هفت سالگی هستند. زیرا آنها چند بعدی و قابل لمس هستند، مدلهاهی مختلف برای سینین مختلف وجود دارد و کودک می تواند به تنها و یا با دوستان خود به بازی بپردازد.

### لگو:

لگوها قطعاتی هستند که کودکان از طریق متصل کردن آنها به یکدیگر، اشکال مختلفی را می سازند. این بازی بسیار مورد توجه و علاقه کودکان می باشد. لگوها به تفکر، ابتکار و خلاقیت کودک کمک بسیاری می نماید.

### تخته سفید یا وايت بورد:

تخته سفید یا وايت بورد یکی از انعطاف پذیرترین اسباب بازی های گروه سنی قبل از هفت سالگی است که برای رشد خلاقیت کودکان بسیار مفید هستند. کودک از طریق تخته سفید یا وايت بورد، نوشتن و نقاشی کردن را تجربه کرده و نقش افراد مختلف به ویژه معلم را بازی می کند.

### ابزار و آلات موسیقی:

موسیقی نقش بسزایی در رشد فکری و شخصیتی کودک دارد. اگر کودک شما کوچکترین توجهی به موسیقی نشان می دهد، وقت آن است که او را با یک ابزار واقعی موسیقی آشنا کنید. والدین می توانند با در اختیار گذاشتن آلات گوناگون موسیقی همچون پیانو، گیتار و ... در سایز کوچک، دید کودک را در موسیقی گسترش داده و این فرست را به کودک بدند که نه تنها عشق و علاقه خود را به موسیقی افزایش دهد بلکه مهارت‌های هنری خود را نیز به معرض نمایش گذاشته و خود را کشف نماید.





## حساب امانات میعادی

در این حساب مشتریان می توانند سرمایه خود را برای یک مدت ثابت جهت به دست آوردن مفad بیشتر سرمایه گذاری نمایند. دارندگان این حساب می توانند مفad حاصله را هر سه ماه دریافت و یا به سرمایه اصلی خود اضافه نمایند.



از منافع هنگفت حساب میعادی غضنفر بانک مستفید شوید

## نسبت عرفان و منطق

(روايت استيis )

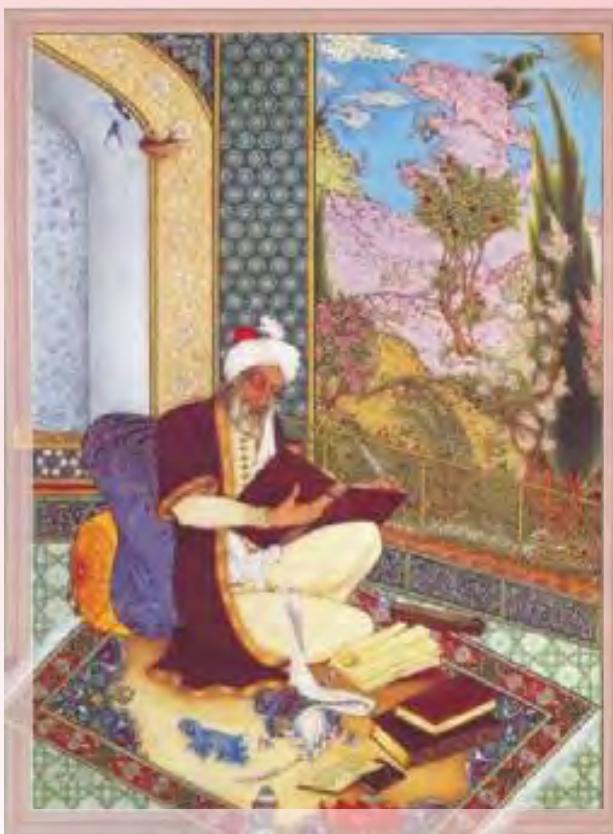
### شطحيات عرفاني

پيش از هر چيز، باید بینيم مراد از کلمه «عقل» يا تعقل چه می تواند باشد. آنچه من از آن می فهمم سه قاعده مشهور منطق است بي شک می توانيد بگويند اين قول ، ناظر به معنای اخص عقل است . آيا نابايد استدلال استقراري و مفهوم انديشي تفكير مفهومي را مشمول آن داشت ؟ کلمه «عقل» حتى می تواند توسعه يابد و شامل هر آنچه «معقول» است ، شود. ولی معقول به اين معنا چندان ربطی به منطق ندارد و کلاً اصطلاحی ارزش گذارانه است . ميانه روی و «تعديل» در هر چيز، همواره معقول تر از هر افراط و تفريطي دانسته شده است . ولی ميانه روی ، از افراط يا تفريطي منطقی تر نیست . فقط به معنای ارزش گذارانه اش بهتر است ، همواره راه ميانه را به عنوان راه خوب توصيه کرده اند.

باید معنای اخصی را که برای «عقل» قائلیم توضیح و توجیه کنم . به طور کلی لازمه توجیه ، تجزیه یک موضوع و بررسی جزء به جزء آن است . در جای مناسب به توصیف عقل ، به معنای اعمش ، باز خواهیم گشت . وقتی که عارف می گوید مکافشه اش ، بیرون از دایره عقل است ، معلوم است که منظورش این نیست که بیرون از حوزه معقول است . چرا که بی شک حرف آخرش این است

تمامی متون عرفانی جهان هشدار می دهد که بین عرفان و عقل ، رابطه یکه و یگانه ای هست که به آن معنا، هیچ مجموعه و منظومة فکري چنین رابطه ای با عقل نمی تواند داشته باشد. قولی که جملگی عرفا برآئند این است که عرفان فراتر از عقل است . در اين جمله کلمه «فراتر» ظاهراً کلمه ای ارزش گذار است ، و شاید از آن جهت به کار رفته که جهان عرفا را آسمانی می دانند، نه خاکی .

بنابراین در حال حاضر با «فراتر بودن» ارزش عرفان کاری نداریم . چیزی که از « چیز دیگری» فراتر است ، به هر حال و بدون شک به یک معنا بیرون از آن و غیر از آن است . بنابراین مقدمه ، تجربه عرفانی به نحوی بیرون از حوزه عقل انگاشته می شود. چنین نکته ای بی تردید از ادبیات و متون عرفانی سراسر جهان برمی آید. ولی تا اینجا چیزی روش نشد. و تا آنجا که من می دانم هیچ نظریه واضحی در باب رابطه واقعی عرفان و عقل ارائه نشده است . متون موجود سرشار از اظهار نظرهای متعارض اند، که هیچ کدام از حد حدس و ظن فراتر نرفته است . هیچ نظریه جامع و مانعی در دست نیست . هدف از این فصل بررسی حدس و نظرهای معارض و جستجوی نظریه ای مقبول است .



عام و عرفی ، و انکار خصیصه منحصر به فرد آن و پایین آوردن آن تا سطح تجربه های روزمره خودمان است .

البته عقل عام و عرفی ، عیب و اشکال ندارد. ولی نمی توان هم خدا را خواست و هم خرما را. نمی توان هم باور داشت که آگاهی عرفانی نادر و یگانه است و از جنس آگاهی روزمره نیست ، و در عین حال چیزی در آن ندید که تا حد آگاهی روزمره قابل تنزل نباشد .

در اینجا ممکن است ایراد شدیدی به روش ما بگیرند و بگویند اگر عرفان خود سرشار از تناقض است ، چگونه می توان - چنان که ما درصدش هستیم بحث معقول و منطقی ای از آن کرد؟ قرار است این کتاب تحلیل و بررسی منطقی اقوال عرفا باشد. در این صورت ، تألیف چنین کتابی چه محمل و معنایی دارد؟ آیا اقرار و اذعان به اینکه این اقوال ، از نظر منطقی متناقض (نما) هستند، این کوشش را بی فایده نمی گذارد؟

اولاً در جواب این اعتراض می توان گفت که هرگز چنین ایرادی به بحثهای عقلانی و برهانی ای که در اطراف شباهات و شطحیات زنون درگرفته و بیش از هزار سال توجه فلاسفه را به خود جلب کرده است ، نمی گیرند. آیا همه این بحثها بی معنا بوده است؟ منتقد نکته گیر در پاسخ خواهد گفت که منظور از آن بحثهای فلسفی همواره این بوده است که مبرهن کنند شباهات زنون در واقع تناقض منطقی نیست و راه حل منطقی دارد. ولی منظوری که فلاسفه امیدوار بودند با بررسی منطقی آن شباهات به آن برستند، یعنی مسأله انگیزه آنها- مطرح نیست و ربطی به موضوع بحث ندارد. اگر فلاسفه با بررسی منطقی دقیق ، قهرآ به این نتیجه می رسیدند که زنون در این عقیده بر حق بوده است که حرکت فی نفسه امری متناقض و غیرمتحققه است ، آیا این استنتاج باعث می شد که بررسی منطقی شان ، کمتر منطقی باشد؟ در هر حال این استنتاج حاصل بحث و بررسی منطقی بود، و این بحث و بررسی نمی توانست عبث و بی معنا باشد.

ولی این جواب -که شاید تاحدودی هم اتفاعی باشد- چندان مشکل گشاییست . همچنان این سؤال مطرح است که چگونه می توان از موضوعی غیرمنطقی و متناقض ، اعم از شطحیات عرفانی یا شباهات زنون ، بحث منطقی کرد؟ به نظر نگارنده پاسخ این است که هر یک از طرفین یا جوانب هر شطحیه ای ، اگر مستقلانه ملحوظ شود، خود قضیه منطقی و معقول است . و تن به تحلیل و تدقیق منطقی می دهد. همچنین می توان دلالات و ملازمه های محتملی را که در آن مستتر است، بیرون کشید. با هر یک از دو طرف شطحیه می توان این کار را کرد. البته با این روش هم ، متناقض نمایی آن را نمی توان چاره کرد. قضایایی که در شیء فی نفسه وجود ندارد. در مقایسه با نظر ایدئالیستی کانت به تجربه ، نظریه ما بی طرف است . البته ترکیب رئالیستی هم به آن می توان داد. ولی نظریه ما و کانت از یک جنبه

که زندگی عارفانه تنها زندگی معقول برای انسان است . و فصل عرفان و اخلاق ، برای شرح و بسط این موضوع مناسب تر است .

سپس به توجیه موضوع اخص این مبحث که استدلال استقرایی و تفکر مفهومی خارج از آن قرار می گیرد، می پردازیم . عرفا می گویند تجربه عرفانی کمایش در قالب مفاهیم درنمی آید، و به همین جهت آن را «وصف نایذر» نامیده اند. خواهیم دید که این بحث ، رابطه عقل و عرفان را روشن تر می کند. بی شک وقتی عرفا می گویند که این تجربه «فراتر» از عقل است ، منظورشان هم این است که بیرون از حوزه منطق است و هم این است که خارج از دایرة ادراک است؛ و شک نیست که این دو حکم ، پیوند نزدیکی با یکدیگر دارند، و شاید هر دو یک چیز می گویند. ولی ، این دو را یک به یک بررسی خواهیم کرد .

تا اینجا چند نظریه را مطرح کردیم که وجه مشترکشان این بود که می خواستند ثابت کنند که شطحیات واقعی ، به معنای تناقضات منطقی ، در عرفان نیست . و همه با شکست مواجه شدند. و چون از وجود نظریه دیگری که ممکن است منتقلان با توصل به آن ثابت کنند که برای شطحیات می توان راه حل عقلانی و منطقی پیدا کرد، بی خبرم ، لذا نتیجه می گیرم که شطحیات فی الواقع تبیین عقل پسند ندارند، و تناقضاتی که در آنها می بینیم از نظر منطقی لایحل است .

دیگر چه باید گفت؟ همه عرفای همه اعصار و اقطار گیتی همه هم داستانند که احوالشان «فراتر از حد عقل» و «بیرون از دایرة عقل» است . باید این سخنان را به چه حمل کنیم؟ آیا باید تصور کنیم که واقعاً منظوری از این حرفها ندارند، و برای آنکه آب و تاب یا تأثیر سخنانشان بیشتر شود، مبالغه می کنند و اینها همه لقلقه لسان است و جدی نیست؟

هدف از این فصل جز این نبود که ثابت کنیم عرفا از آنچه می گویند صادق و در این عقیده راسخ اند. اینکه می گویند حال یا تجربه شان و رای طور عقل است ، صریحاً به این معناست که فراتر از منطق و برهان است . و در صدق گفatarشان نمی توانیم شک کنیم ، مگر اینکه از اصل همه عرفان را تخطه کنیم و شیادی بشماریم . کسانی که تجربه عرفانی دارند بداهتاً احساس می کنند که آن تجربه به معنای خاصی کاملاً منحصر به فرد است ، و به کلی با هر حس و ادراک عادی فرق دارد و به هیچ وجه با تجربه های حسی جهان زمانی - مکانی قابل قیاس نیست . هر کس که به آگاهی عرفانی نایل می گردد به ساحتی وارد می شود که به کلی بیرون و برتر از ساحت آگاهی روزمره است ، و با مقایس ها و معیارهای این ساحت ، ادراک یا ارزیابی نمی شود. واضح است که عرفا این را احساس می کنند. ولی هر آن کوششی که در پی رفع و رجوع شطحیات عرفانی به وسیله تعبیه های منطقی یا زبان شناختی باشد، در جهت تنزل دادن عرفان تا حد عقل

محض است . چه ، همچنان که هیوم ثابت کرده ، وهم یا توهمند متناقض ، چیزی است که هرگز به تصور درنمی آید. از این شبهه که تجربه عرفانی ، متناقض است آنچه برمی آید این است که یا حوزه ای از تجربه هست که منطق در آن راه ندارد یا اصولاً چنین تجربه متناقضی وجود ندارد. شق ثالث که بگوییم چنین تجربه ای وجود دارد ولی ذهنی است ، با کمک اصل هیوم مخدوش و مردود شده است . و اگر زنون واقعاً ثابت کرده است که حرکت مستلزم تناقض است ، معنایش این است که یا منطق در آن راهی ندارد یا ما حتی تجربه ای از ادراک حرکت نداریم . شق ثالث که بگوییم ما تجربه اش کرده ایم ولی ذهنی است ، مهمل است . {چون باز طبق گفته هیوم امر متناقض ، در ذهن هم تصور نمی شود } از لحاظ بحث ما اهمیت این نتیجه در این است که اگر یکبار به شطح آمیز بودن یا متناقض نمودن تجربه عرفانی اذعان کردیم ناگزیریم به نظری که در اینجا راجع به منطق اظهار شد گردن بگذاریم یعنی قبول کنیم که منطق بر همه تجربه ها اطلاق ندارد. تنها راهی که باقی می ماند این است که اصلاً منکر شویم که چنین تجربه ای شطح آمیز یا متناقض نماست .

به سطح عقل و تعقل تنزل می یابند و دیگر نباید انتظار داشته باشند که از انتقاد و تجزیه و تحلیل عقلانی ، معاف باشند. یعنی نمی توانند هم پا در کفش فلاسفه کنند و هم به فلاسفه اجازه چند و چون در کارشنان ندهند. اگر عرفان فقط به توصیف حالات و عوالم خاص خویش اکتفا می کردن ، فلاسفه که چنین تجربه ای نداشتند نمی توانستند بر قول ایشان انگشت بگذارند، مگر اینکه فی المثل خواسته باشند پرسند که این اقوال با گفته های دیگر عرفان چگونه قابل جمع است ؟ یعنی اینکه حال ایشان به زبان قال نمی گجد و به بیان درنمی آید. ولی عرفان عادتاً از توصیف ساده فراتر می روند. در باب جهان و ماهیت حقیقت و منشأ و منزلت حکم ارزشی که همه در حوزه قانونی فلسفه اند، احکام فلسفی صادر می کنند. فی المثل می گویند «زمان حقیقت ندارد» یا «نمود محض» است یا «توهم» است . لازم به بحث نیست که فیلسوف چندان رغبتی به بررسی و تجزیه و تحلیل ، و اگر دست دهد، رد و ابطال چنین قضایایی ندارد. ولی عرفان از صدور و تأیید چنین احکام کلی و مجملی تن نمی زند. لائق در شرق پا را از این هم فراتر گذاشته ، از تجارب عرفانی خویش ، نظامهای کامل فلسفی بنیاد کرده اند.

روشن است که با این کار به سایر فلاسفه حق می دهند که نظامهای شان را بررسی و ارزیابی کنند. بار دیگر تکرار می کنم که فیلسوفی که ذوق عرفانی ندارد، مشکل و مانعی روانی دارد که ناگزیرش می کند شرح و بیان احوال عرفانی را از دست دوم دریافت کند. با آنکه این همه از بیان ناپذیری این احوال دم زده اند مع الوصف در شرح آنها چه بسیار داد سخن داده اند، فیلسوف باید تا آنجا که می تواند با روشن بینی حاصل از تخیل همدلانه بر این مشکل فایق آید.

بسیار مهم با هم شباهت دارند. هر دو قائل به این اند که کاربرد منطق محدود است ، و حوزه ای از هستی حقیقت یا واقعیت هست که منطق را نمی توان به کار برد. زیرا نظریه کانت که می گوید مقولات بر نفس الامر {شیء فی نفسه} اطلاق نمی شود قطعاً متنضم این است که قوانین منطق بر آنها اعمال نمی شود. چه اصول منطقی با بعضی از مقولات کانت اتفاق و انتباط دارد. زیرا مقوله های کم ، یعنی وحدت و کثرت و جامعیت ، بالصراحه ماهیت هر کثرتی را بیان می کند و لذا به نظر ما هم ارز با قوانین منطق است . ممکن است درمورد دو مقوله دیگر، یعنی نفی سلب و حصر نیز همین حکم را کرد. هفت مقوله دیگر اهمیت خاصی در نظریه ما ندارد.

این نکته شایان توجه و تذکار است که بحث ما در باب ماهیت منطق به کلی جدا از مسئله عینیت ، ذهنیت ، یا فرا ذهنی بودن تجربه عرفانی است . به این شرح که استنباطهای یا استنتاجهایی که از ماهیت منطق می کنیم ، حتی اگر مسلم شود که تجربه عرفانی ، توهمندی است ، اعتبار خود را خواهد داشت . زیرا قوانین منطق به هر تجربه ای از کثرت قابل اطلاق است ، اعم از اینکه آن تجربه عینی باشد یا نباشد. این قوانین را، بر رؤیا و توهمندی توان انتطباق داد. هر رؤیایی از تعدادی «عناصر رؤیاساز» تشکیل شده است . و بر این مبنای عنصر رؤیاساز الف ، همانا عنصر رؤیاساز الف است یعنی هویت دارد و از عنصر رؤیاساز ب «متفاوت است . به همین ترتیب اگر تجربه عرفانی ، به صورت یک توهمند به روی کاغذ می آمد، همچنان تجربه ای نامتمايز می بود که منطق در آن کاربردی نمی یافت . بدینسان حوزه ای از تجربه بشر هست که آن اعتقاد جسمی را که می گوید هیچ تجربه ای نمی تواند از قوانین منطق تخطی کند، رد می کند. سایر استنباطهای ما از منطق بر همین قیاس است .

این ملاحظات ، به مدد چند بند مهم از رساله هیوم ، در ذهن من شکل گرفت . هیوم می گوید اجتماع نقیضین یا تصور اموری «متناقض با خود» {= خلف} در ذهن نیز محال است . نمی توان سری را تصور کرد که هم بی مو باشد و هم پرمو. منظورش این است که قوانین منطق در عالم خیال نیز محمل دارد. و البته دلیلش این است که این عالم هم کثرتی از صور خیالی است . آنچه هیوم راجع به صور خیالی می گوید، دقیقاً درمورد رؤیا و توهمند هم صادق است . محال است که در خواب بتوان مریعی دید که مستدیر باشد، هر چند ممکن است بعضیها به غلط فکر کنند چنین چیزی در خواب دیده اند.

و چه بسا فلاسفه ای که با شک به عرفان می نگرند، و سوشه شوند که خصلت متناقض آن را بر ذهنی بودن تجربه عرفانی حمل کنند. این همان کاری است که زنون درمورد «حرکت» کرد. احتجاج او این بود که چون تصدیق حرکت ، تناقضاتی به بار می آورد، تجربه ای که ما از حرکت داریم ، وهم است . باید گفت چنین احتجاجی ، چه از جانب زنون و چه از جانب معتقدان عرفان ، سفسطه



# طرح های ادبی

نفیسه خوشنصیب غضنفر

## ای گل !



ای گل چقدر لطیف، خوش بو، خوشرنگ و زیبا هستی. آیا دارای چه افکاری بودی که تا به این درجه پاکی، لطافت، سکون و رهایی رسیدی؟ به من بگو، بیاموز. وقتی کنارت می نشینیم، خوبی ها و تجربه ها، امواج مثبت و نیک اندیشه هایت را به من انتقال بدی. وقتی ترا می بویم احساس آرامش می کنم عمر کوتاه تو طولانی ترین و عمیق ترین درس ها را به من می دهد . به من از راز آرامش بگو، چگونه توانستی با این همه خار در کنار، به آرامش و به صفا و پاکی و زیبایی و آراستگی بررسی؟

## ای آب !



ای آب، به زلالی، به روانی، به خروشانی تو در حیرتم. همیشه می روی و به عقب نمی نگری. تو گذشته را از یاد می بری و حال را با نرمش پذیرا می شوی. با آنکه چقدر لطیفی، اما با جمع نمودن میلیون ها در میلیون قطره ات بزرگ و قدرتمند می شوی و صخره ها و دره ها را عبور می کنی. چه رازی از هستی را درک کرده ای، چه افکاری در سرداشتی که اینقدر سر تسلیم فرود آورده و به آرامش رسیدی. به من از اکنون بگو. به من تسلیم و پذیرش را بیاموز.

ادامه دارد

# نیستان

## ویژه شعر و ادب

### ماه دل انگیز

رمضان ماه دل انگیز خدا  
رمضان خوان پر از لطف و صفا  
سفره ها پر شده از طعم بهشت  
ذهن ها خالی ز هر چه بد و زشت  
ماه تغذیه روح است و روان  
ماه تزکیه نفس و امتحان  
ماه بیداری و آگاهی ها  
شستن خوش ز امواج گناه  
با او و با خط قرآن بودن  
راضی هم از دل و از جان بودن  
همه جا لطف و تقاضم ، زیاد است  
نور ، در چهره مردم زیاد است  
رمضان پنهان شکر است و نیاز  
رمضان مهر و صفا ، توبه و ناز  
نفیسه خوشنصیب غضنفر

پارسی

گل نیست ماه نیست دل ماست پارسی  
غوغای که ترنم دریاست پارسی  
از آفتاب معجزه بر دوش می کشد  
رو بر مراد و روی به فرداست پارسی  
از شام تا به کاشفر از سند تا خجدن  
آینه دار عالم بالاست پارسی  
تاریخ را وثیقه سبز شکوه را  
خون من و کلام مطلاست پارسی  
روح بزرگ و طبل خراسانیان پاک  
چتر شرف چراغ مسیحاست پارسی  
تصویر را مغازله را و ترانه را  
جغرافیای معنوی ماست پارسی  
سرسخت در حمامه و هموار در سرود  
پیدا بود از این که چه زیباست پارسی  
بانگ سپیده عرصه بیدار باش مرد  
پیغمبر هنر سخن راست پارسی  
دنیا بگو مباش بزرگی بگو برو  
ما را فضیلتی که ما راست پارسی

قہار عاصی



### تفنگت را زمین بگذار

تفنگت را زمین بگذار  
که من بیزارم از دیدار این خونبار ناهنجار  
تفنگ دست تو یعنی زبان آتش و آهن  
من اما پیش این اهریمنی ابزار بیان کن  
نارام جز زبان دل، دلی لبریز مهر تو،  
تو ای با دوستی دشمن!

زبان آتش و آهن  
زبان خشم و خونربیزی سنت  
زبان قهر چنگیزی سنت  
بیا، بشین، بگو، بشنو سخن، شاید  
فروغ آدمیت راه در قلب تو بگشاید

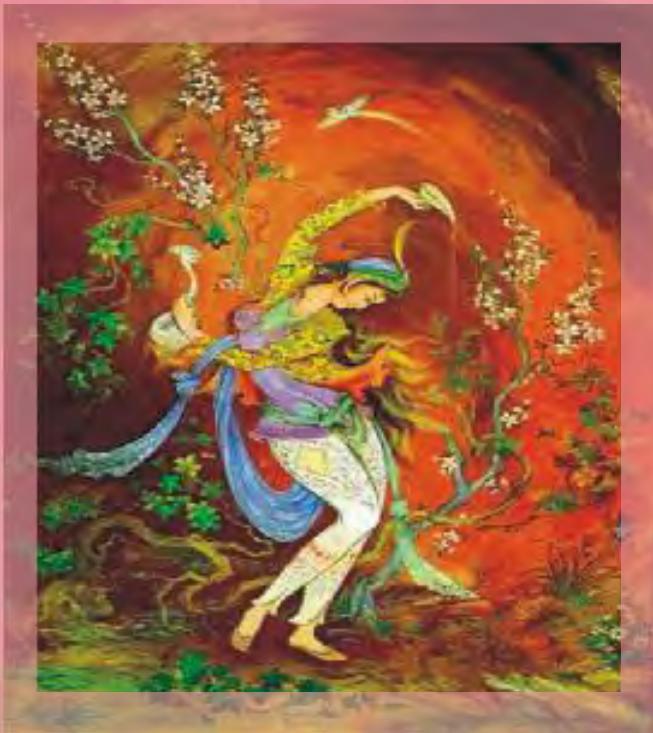
برادر! گر که می خوانی مرا، بشین برا دروار  
تفنگت را زمین بگذار  
تفنگت را زمین بگذار تا از جسم تو  
این دیو انسان کش برون آید

تو از آین انسانی چه می دانی؟  
اگر جان را خدا داده سنت  
چرا باید تو بستانی؟  
چرا باید که با یک لحظه غفلت، این برادر را  
به خاک و خون بغلطانی؟

گرفتم در همه احوال حق گویی و حق جویی  
و حق با توتست  
ولی حق را - برادر جان  
به زور این زبان نافهم آتشبار  
باید جست

اگر این بار شد وجدان خواب آلوهه ات بیدار  
تفنگت را زمین بگذار ...

(فریدون مشیری)



چې ورته خولې شوې داصلو مرغلو او به  
څلوا خبرو ته دې ورکړي د سندرو او به  
ستا د تصویر تنکيو پښو ته شیشې مه شه لشې  
په کانهو چېږي ماتې مه شه د جوهر او به  
زما د زړه د مینې زور پاس په لېمو کې ګوره  
په بره خېږي اشنا تل د زورورو او به  
خدایه ! باران د مینې راوله پر وچو للمو  
غواړي ګلان لکه د تیرو مساپروا او به  
ګودري شاري منګي مات دي په کې خاځکي نه شته  
ستا د لاسونو د جوړه شپينو کوترو او به  
پر ګلو خاخي کوم د مینې پېغمبر ژيلې ؟  
د شعر د شاتو د مچيو له وزرو او به  
کله چې ليکي خپل صنم ته صوفيانه غزله  
قلم ته واچوي کاروان د نيلوفر او به  
پير محمد کاروان

## آق یول

بولگوسی صلح آرقلى تینچليک جهانده برقرار  
یشنه گی مردم انینګ آیدین لیگیده بختیار

نى سعادت دور اخوت گلشنیده حر اوسيش  
بیريقادن باش چيقارگن انه يوز نوع شاكسار

کویله سه قيزغين نواگه ، دل محبت نعمه سين  
قونمه گی هرگیز کونگول کوز گوسیده گرد و غبار

يخشى انسان نينګ اولوغ ارماني دور آسوده لیغ  
بو هدف بيرلن قيلور حقدن حمایت بي شمار

گرچه ايل عالم ګلستانیده سونمس ګل ايرور  
ليک هردم زخم او رار لر کوکسيگه ماننده خار

بي گناه لرخاطرين اينجيتکن انسان يلچي مس  
قهشتيب اوړ ګانچه قويمس بو غنيم نى روزگار

ساقيلور خونخواره لرآغازيند آتش پاره لر  
غايه ايسګي صلحجو لر نينګ دميدين مشکبار

سین سین اولاد بشر با غريني ايزگن پنجه لر  
خرم اولسين اول يوره ک کيم خلق اوچون بولگي فکا

صلح پیروز اولغوسی هر چند قرشی تورسه خصم  
ايرک سيور لر قويديلر آق یولگه آديم استوار

ايل اولوس ايرکين ليکين ايتسې متين الکيل قلم  
بوندن اوز گه قидеه بار شاعر گه اولکن افتخار

استاد محمد امين متین



## بانکداری از طریق پیام کتبی (SMS Banking)

مشتریان غضنفر بانک می‌توانند از طریق موبایل (روشن و افغان بیسیم) به امکانات زیر دست یابند:

- از بیلانس حساب شان مطلع گردند.
- سه معامله آخر خود در غضنفر بانک را نظارت و بررسی کنند.



### طریقه استفاده :

◀ برای نشان دادن بیلانس حساب تان این پیام کتبی را (BAL) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید.



◀ برای آگاهی از سه معامله آخر تان در غضنفر بانک این پیام کتبی را (TRAN) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید.

یادداشت: برای دسترسی به این خدمات باید شماره موبایل خویش را ثبت نمایید.

غضنفر بانک در موبایل شما



## بخوانیم تا بهتر شویم

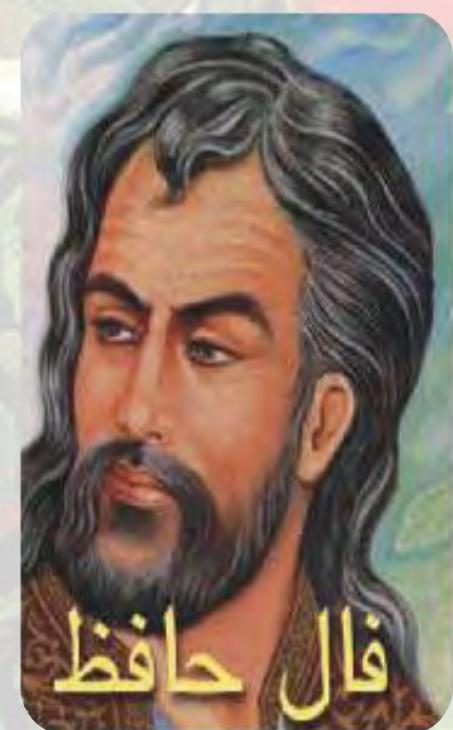
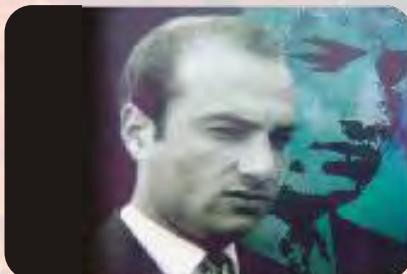
۵۷

قسمت چهارم - از بخش خودشناصی  
تهییه کننده - نیلوفر

### زندگی چیست؟

زندگی در آب، بدون تماس با آب!  
زندگی به موسیقی نزدیک تر است تا به ریاضیات.  
ریاضیات وابسته به ذهن اند  
و زندگی در ضربان قلب ابراز وجود می کند!  
سپس ادامه می دهد:  
زندگی سخت ساده است!  
خطر کن!  
وارد بازی شو!  
چه چیزی از دست می دهی?  
با دستهای تهی آمده ایم،  
و با دستهای تهی خواهیم رفت.

زندگی یک بوم نقاشی است که در آن از پاک کن خبری نیست!  
«جان کانفیلد»  
امام علی (رض) می فرماید: (( من عاشق زندگی ام و بیزار از دنیا! ))  
از ایشان پرسیدند: «مگر بین زندگی و دنیا چه فرقی است؟»  
فرمودند: (( دنیا حرکت بر بستر خور و خواب و خشم و شهوت است و  
زندگی، نگریستن در چشم کودک یتیمی است که از پس پرده‌ی شوق  
به انسان می نگرد! ))  
«اُشو» زندگی را چون نیلوفر آبی می داند و می سراید:  
زندگی را به تمامی زندگی کن.  
در دنیا زندگی کن بی آنکه جزیی از آن باشی.  
همچون نیلوفری باش در آب،





و سرانجام حقیقت یا ذات خدا را دریابد!  
ولی «دونا لوین» زندگی را آموزگار شگفتی‌ها می‌داند و می‌سراید:  
«زندگی آموزگار شگفتی است!»  
با دست مایه‌ی تجربه‌های شیرین و خاطره‌های تلخ،  
در ک عمیق روزهای عذاب، بس دشوار است،  
اما در امتداد همین روزگار سخت،  
به اکسیر قدرت درآمیزی و استقامت آموزی  
و تجربه می‌کنی که به آهنگ هر روز همیای شوی  
و در تقابل آن استوار باشی.  
چه غم از پیمودن کوتاه راهی به درد  
و کشیدن باری به ناکامی «  
و می‌آموزی که تمدنی تو هر چه به سادگی رو کند  
پاداشی، بایسته تر فراچنگ آری!

و با آنکه باختن، همیشه گامی دیگر است  
به سوی بردن و پیروزی!

و دیگر بار چون عادت دیرینه  
زندگی لب به خنده گشاید.  
خوبیشن را باز می‌یابی  
توانمند تر از پیش و به دانشی فراخ  
از تمامیت بی انتهای خویش  
و آن گاه قدر آرام و کام لحظه‌های خوب را در می‌یابی  
به ژرفایی که هرگز نمی‌شناختی!

شخصی نزد عارف بزرگی به نام(موشه دکو برین) رفت و گفت:  
زندگی ام را چگونه بگذرانم تا خداوند از اعمال من راضی باشد؟  
عارف بزرگ گفت: تنها یک راه وجود دارد؛ زندگی با عشق!  
لحظاتی بعد شخص دیگری نزد عارف آمد و همین سوال را پرسید  
و عارف گفت: تنها یک راه وجود دارد؛ زندگی با شادی!  
شخص اول که در آنجا نشسته بود با حیرت پرسید:  
اما شما به من توصیه‌ی دیگری کردید، استاد!

عارف گفت: نه، دقیقاً همین توصیه را کردم!  
«دام راس» زندگی را مكتب درسی می‌داند و می‌سراید:  
به یاد داشته باشیم!

زندگی مكتب است  
برخی از درس‌ها را باید بر آسمان نوشت  
تا همه آن را بشنوند و بفهمند!

صمد بهرنگی از زبان ماهی سیاه کوچولو می‌گوید: "زندگی این نیست  
که تو هر روز یک مسیر را طی کنی، بعد به خانه بروی، بخوری و

نه، چیزی نیست که از دست بدھیم،  
فرصتی بسیار کوتاه به ما داده اند،  
تا سرزنه باشیم،  
تا ترانه‌ای زیبا بخوانیم،  
و فرصت به پایان خواهد رسید.  
آری، این گونه است که هر لحظه غنیمتی است!  
سپس در پایان زندگی می‌سراید:  
مرگ تنها برای کسانی زیاست که،  
زیبا زندگی کرده اند!  
از زندگی نهراسیده اند!  
شهامت زندگی کردن را داشته اند،  
کسانی که عشق ورزیده اند،  
و زندگی را جشن گرفته اند،  
پس:

هر لحظه را به گو نه زندگی کن،  
که گویی واپسین لحظه است.  
و کسی چه می‌داند؟  
شاید آخرین لحظه باشد!

«لیندا پرین سایپ» با نگاهی فهیم، زندگی را مجموعه‌ی از درد و غم  
و شademانی و شسف می‌داند و می‌سراید:  
«گرچه زندگی با درد و غم همراه است،  
اما مسیر از شademانی های بسیار نیز خالی نیست.

اگر دنیای خود را فروریخته یافتنی،  
تکه های سالم را برگیر و به راه ادامه بده،  
چون در پایان، آرزوهایت را برآورده خواهی یافت.  
به یاد داشته باش!

که در پایان، همین فراز و نشیب هاست که یکدیگر را توازن  
می‌بخشنند.

بگذار اشک هایت جاری شوند،  
بگذار گل لبخند بر لبانت بشکفده.  
اما تسلیم هرگز هرگز!  
به یاد آر، که در تو نیرویی است که نوید واقعیت یافتن رویاهایت  
را می‌دهد.

حتی آن زمان که بسیار دور می‌نماید!  
«دکتر شریعتی» براین باور است که زندگی یعنی:  
نان، آزادی، فرهنگ، ایمان، دوست داشتن.  
اما «امانوئل» زندگی را مجموعه‌ی از رنج‌ها و شادی‌های اندگارده:  
زندگی بشری دارای امکان آموزشی است.  
بشر می‌تواند در پیچ و خم زندگی رنج ببرد  
 بشکند، بیفتند، برخیزد، شادی کند

بخوابی و باز فردا تکرار کار دیروز تو باشد". آیا نام این کار را زندگی می گذاری؟»

«پت رادگاست» معتقد است که: «هدف زندگی جستار است. یادگیری، سرور و کامی دیگر به سوی موطن و تجارت زندگی نماد چیزهایی است که شعور می خواهد بیاموزد!»

«پژمان بختیاری» در اعتراض لطیفی می سراید:

گرنشان زندگی جنبندگی است  
خاردرصحراسراپازندگی است

گرچه زنده است و هم پروانه لیک  
فرقها از زندگی تا زندگی است  
ولی «رُزکندي» خوشة زندگی را تجمیع حبہ لحظات می دارد  
و می گوید:

این سالها نیستند که زندگی را می سازند،  
بلکه لحظاتند!

«فروغ فرخزاد» با نگاهی ژرف می گوید: «زندگی شاید افروختن سیگاری باشد در فالله رخوتناک دو همآغوشی!» که منظور شاعر، یک هم آغوشی در شکم مادر قبل از تولد و یک هم آغوشی در دل خاک بعد از مرگ است. کارن بری سبکبال و شادمان، زندگی را دم غنیمت شمردن می دارد و می سراید:

نمی توانیم گذشته را تغییر دهیم،  
تنها باید خاطرات شیرین را به یاد سپرد،  
و لغزش های زندگی را توشه راه خرد سازیم  
نمی توانیم آینده را پیش بینی کنیم.

تنها باید امیدوار باشیم و خواهان بهترین و هرآنچه نیکوست،  
و باور کنیم که چنین خواهد شد.  
می توانیم روزی را زندگی کرد،  
دم را غنیمت شمریم،

و همواره در جستجو تا بهتر و نیکوتر باشیم!  
«خواجه شیراز» مثل همیشه نفz و نازک می اندیشد؛ زندگی فالله یی است کوتاه بین دو راه منزل(تولد و مرگ) که فرصت صحبت را غنیمت شمرد:

فرصت شمار صحبت کزین دو راه منزل  
گر بگذریم دیگر نتوان به هم رسیدن

«امیلی دیکنسون» بیهوده نبودن زندگی را چنین می انگارد:  
اگر بتوانم از شکستن یک دل جلوگیری کنم،

زندگیم بیهوده نخواهد بود!

اگر بتوانم یک زندگی را از درد تھی سازم و یا رنجی را فرونشانم،  
اگر بتوانم سینه سرخ مجروحی را کم کنم تا دو باره به لانه خویش بازگردد،

زندگیم بیهوده نخواهد بود.

«اماونٹ» هدف زندگی را یافتن حقیقت می داند و می سراید:  
هدف سفر زندگی،  
یافتن حقیقت است.

در این سفر پختگی ها، درس ها و تجربه ها را باید از سرگزراند.  
هر کس به اقتضای شعور خویش!

«سهراب» با نگاه سبزش می سراید:  
زندگی بال و پری دارد، با وسعت مرگ،  
پرشی دارد، به اندازه عشق.

زندگی چیزی نیست ، که لب طاقجه عادت - از یاد من و تو برود.  
زندگی حس غریبی است که یک مرغ مهاجر دارد.

زندگی سوت قطاری است، که در خواب پلی می پیچد.  
زندگی شستن یک بشقاب است!

توماس هاکلی زندگی را مجموعه از عادات دانسته و می گوید:  
«زندگی شما از مجموعه عادات شما تشکیل یافته است. هرچه عادات شما بهتر و نیکوتر باشد، زندگی شما هم عالی تر و زیباتر خواهد بود. بکوشید به عاداتی معتاد شوید که مایلید بر زندگی شما حکمفرما باشد!»  
«سهراب» می سراید:

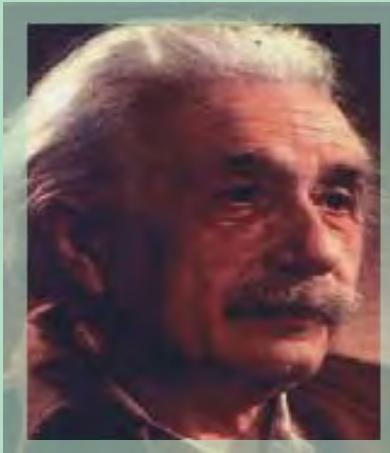
زندگی آبتنی در حوضچه «اکنون» است!  
و آدمی چه دیر می فهمد انسان یعنی، عجالتاً!

«ژوف مورفی» در بیان لطیفی می گوید: «وقتی می خواهی بنویسی «زندگی»، نیم نگاهی به انتهاخ خط داشته باش که کج نزرو!»  
«مارسل پیره ور» علت ناکامی ما در زندگی را چنین بیان می کند:  
«وقتی زندگی چیز زیادی به شما نمی دهد، دلیل آن است که شما هم چیز زیادی از او نخواسته اید!»

«بودا» از پس قرن ها فریاد بر می آورد:  
«یک روز زندگی به روشن بینی، بهتر از صد سال عمر در تاریکی است!»

اما «امرسون» با نگاهی ساده براین باور است که :  
«زندگی انسان یعنی، اندیشه روزانه او!»

«زرتشت» می فرماید: «زندگی شما وقتی زیبا و شیرین خواهد شد که پندار تان، کردار تان و گفتار تان نیک باشد!»  
ادامه دارد...



## جمله های طلایی

گردآورنده : مرسل

قسمت نهم

گاهی یک جمله می تواند انسان را دگر گون سازد.

باور ندارید؟ امتحان کنید.

به قول شمس تبریزی:

کسی یک سخن شنید و در همه عمر،

از آن سوخت

جان من فدای او باد!

- ازدواجی که به خاطر پول به وجود آید، برای پول هم از بین می رود. (رولاند)
- از زندگی خود لذت ببرید، بدون آن که آن را با زندگی دیگران مقایسه کنید. (کندورسه)
- کین خواهی از خاندان یک بدکار، تنها نشان ترس است، نه قدرت انسانهای فرهمند. (اورود)
- از کسانی که با شما مخالف هستند ترسید، از کسانی بترسید که با شما موفق هستند ولی آن قدر جرأت ندارند که عدم موافقت خود را آشکارا به شما بگویند. (ناپلئون)
- خواهش مراد از مرید خاموشی و ژرف نگری است ، و خواهش مرید از مراد ، نشان دادن مسیر پیشرفت . (اورود)
- از گناه تنفر داشته باش نه از گناهکار. (گاندی)
- از محبت هدر رفته سخن مگو، محبت چیزی نیست که هدر رود. (لانگ فلو)
- آنکه به خرد توانا شد ، ترس برایش نامفهوم است . (اورود)
- از مخالفان نهراسید، زیرا کاغذ پران با باد مخالف بالا می رود. (هاملیتون مایر)
- از معاشرت با کسی که قادر به حفظ اسرار و رموز زندگی خود نیست، پرهیز نما. (افلاطون)
- از موفقیت دیگران همان قدر خوشحال باش که از موفقیت خودت خشنود می شوی. (کریستین لارسون)
- از نشانه های جوانمردی این است که به دیگران احترام بگذاریم، حتی اگر فایده ای برایمان نداشته باشد. (ویلیام میکپیس)
- از هزینه های کوچک غیر ضروری بر حذر باشید زیرا یک سوراخ کوچک موجب غرق شدن یک کشتی بزرگ می شود. (بنیامین فرانکلین)

- از همان لحظه که به فکر کردن خوب می گیرید در راه ترقی گام برمی دارید. (پستالوژی)
- اساس خوشبختی های مادی بر اعداد و ارقام بنا شده است. (بالاک)
- استراحت خوب بهتر از غذای خوب است. (ویکتور پوش)
- استعداد بزرگ بدون اراده‌ی بزرگ وجود ندارد. (بالاک)
- هنرمند ناب، هر روز برای خودنمایی در برابر دیدگان مردم نیست. (اورود)
- استعداد های نهفته درون خود را کشف و شکوفا کنید. (آنتونی راینر)
- آنگاه که نمی‌دانم چه می‌گوییم، جز راستی چیزی بر زبانم جاری نیست. (اورود)
- استفاده از موقیت های کوچکی که پیش می‌آید پر منفعت تر از این است که بیهووده شانس بزرگتری آرزو کنیم که شاید هرگز به دست نیاید. (جوانامیکر)
- اشتباه را تصحیح نکردن خود اشتباه دیگری است. (کنفوسیوس)
- راز اندوختن خرد، یکرنگی است و بخشش. (اورود)
- اشتباه نیز جزئی از زندگی است، پس وقت خودت را تلف نکن و خودت را به خاطر اشتباه های گذشته سرزنش نکن. (برادلی تروگلید)
- پرتگاه می‌تواند به وجود آورنده روان و یا کشنده جسم باشد. (اورود)
- اشخاص بزرگ و نامی به کوه مانند. هر چه به ایشان نزدیکتر شوی بیشتر عظمت و ابهت آنان معلوم می‌گردد. (گوته)
- اشخاص عاقل و با اخلاق هرگز کلامی بر زبان نمی‌آورند که احساسات دیگران را جریحه دار سازند. (اسمایلز)
- اشخاصی که بدینختانه به لذات شدید و حاد خو گرفته اند دیگر از لذات معتدل حظ نمی‌برند و همواره با اضطراب دنیال شادی و نشاط می‌گرددند. (فلنون)
- اشخاصی که نمی‌توانند دیگران را ببخشند، پل های را که باید از آن عبور کنند، خراب می‌نمایند. (هربرت اسپنسر)
- اشک های دیگران را مبدل به نگاه های پر از شادی نمودن، بهترین خوشبختی هاست. (گوتاما بودا)
- اصل ایمان، از پاکی روح و صفاتی باطن است. (شارل دولیته)
- اصل شجاعت، اتكا به نفس است. (ژنرال دوگل)
- اصل و نسب مرد وقتی مشخص می‌شود که آنها بر سر مسائل کوچک با هم مشکل پیدا کنند. (شاو)
- اصیل بودن سعادت است اما بهتر آنست که رفتار ما نوعی باشد که احتیاج به پرسشی از اصل ما نباشد. (لا برویر)
- انسان خردمند، تار و پودهای اصلی حیات را می‌یابد. (اورود)
- اعتراض کردار بد، آغاز انجام کردار نیک است. (اوگوستین)
- اعتقاد به بخت و قسمت بدترین نوع بردگی است. (ایبیکت)
- آبادی یک کشور از روی نسبت آزادیش سنجیده می‌شود نه از روی حاصلخیزیش. (مونتسکیو)
- آثار خوب فقط محصول یک زندگی بد است و هر شخص زنده برای این که آفریننده‌ی واقعی باشد باید نابود شود. (توماس مان)
- در دنیا زندگیهای پر تلخی و مرارتی هم هستند که مرگ برای صاحبانشان سعادت است. (نیچه)
- نادانی، خودخواهی به بار می‌آورد. (اورود)
- اگر می‌خواهید حرف‌های شما را باور کنند، از خود سخن نگویید. (پاسکال)
- فر و شکوه زمانی فزونی می‌یابد که دانا نزدمان ارجمند باشد، و کام بدخواه را به زهر بی‌اعتنایی بیالایم. (بزرگمهر)
- هزار تلاش انسان به اندازه یک تقدیر کارساز نیست. (نیچه)
- ادامه دارد...

# حکایت

برای ارباب لقمان، خربوزه‌ای به عنوان هدیه آوردند. ارباب خربوزه را قطعه قطعه کرد و جز یکی، همه را به لقمان داد. لقمان آن قطعه‌ها را می‌خورد و مرتب به تحسین خربوزه و شیرین بودن آن لب گشوده با اشتیاق و میل می‌خورد. ارباب که خوشحال شده بود، در پایان کار شروع کرد به خوردن سهم خود از خربوزه. اما همین که قاج خربوزه را در دهان گذاشت، دریافت که مثل زهر تلخ است.

چون بخُورد از تلخی اش آتش فروخت  
هم زبان شد آبله، هم حلق سوخت

ارباب لقمان با تعجب از لقمان پرسید: «این زهر را و این خربوزه تلخ را چگونه با رغبت میل کردی؟» لقمان که به حق سزاوار لقب «حکیم» بوده است، در جواب حکیمانه اش چنین گفت:

می ننوشم ای تو صاحب معرفت  
رسته اند و غرق دانه دام تو  
خاک صد ره بر سر اجزام باد

شرمم آمد که یکی تلخ از کفت  
چون همه اجزایم از انعام تو  
گر ز یک تلخی کنم فریاد و داد

این حکایت در مقام طعن و اعتراض به آن دسته از انسان‌هایی است که در نعمت‌های خداوند غرق بوده اند و حتی از همان زمانی که نطفه‌ای بیش نبودنده، احسان و لطف و توجه پروردگار در حق آنان جاری بوده و با گذشت روزگار، نعمت‌های خداوند بر ایشان فزونی یافته است. ولی به محض برخورد با اندک ناگواری و اندوه که به نسبت خوشی‌ها و لذت‌ها بسیار ناچیز است، لب به انکار نعمت‌های الهی می‌گشایند و به اعتراض روی می‌آورند و همه رحمت‌ها و نعمت‌های خداوندی را از یاد می‌برند



پادشاهی به دیوانه‌ای رسید که سگی در کنار خود بسته بود و به او گفت: ای آزاد از قید تعقل، سگت خوبتر است یا خودت؟  
دیوانه گفت: تصدق‌گردم! این سگ هرگز از فرمان این گدا سر بر نتابد. پس من و تو اگر خدا را فرمان ببریم، هر دو از سگ بهتریم ور نه سگ از ما بهتر است.



## خدمات بانکی غضنفر بانک

غضنفر بانک با استفاده از همکاریهای بانک مرکزی، در نظر دارد خدمات بانکداری را در هر نقطه کشور و جهان برای مشتریان خویش فراهم نماید. در حال حاضر غضنفر بانک دارای ۱۰ نمایندگی در ۷ ولایت کشور می‌باشد، همه این بخش‌ها باهم در ارتباط هستند. مشتریان می‌توانند برای انجام معاملات مالی خود از هر بخش غضنفر بانک استفاده نمایند.



غضنفر بانک هرجا و هر لحظه با شماست

- Guidelines for Shariah Compliance, Shariah Audit and risk management will cover areas like Internal Shariah compliance, Internal Shariah Audit; investment in shares; policy for profit distribution with PLS account holders, portfolio diversification, financial reporting & general disclosure requirements.
- Finalization of these instructions & guidelines will further contribute towards the process of standardizing practices in the respective areas.

### 3. IFSB Risk Management Guidelines

- Islamic Financial Services Board (IFSB) promotes the development of a prudent and transparent Islamic financial services industry through introducing new or adapting existing international standards consistent with Islamic Shariah principles.
- IFSB has issued standards/guidelines regarding Capital Adequacy, Risk Management and Corporate Governance for institutions offering Islamic financial services. Central Bank should plan to adopt these standards keeping in view the local environment and in consultation with various internal and external stakeholders of Islamic banking.



Before launching any new products the banks are required to get formal approval from the Shariah Advisor regarding Shariah compliance of the product and its related documents.

### **3. Model Agreements of Islamic Modes of Financing:**

- These agreements must be consists of the basic principles of sharia. All the Islamic Banks and windows will follow the process flow designed and approved by Shariah Board of the Central Bank. This will confirm the uniformity of Islamic Banking practices in Afghanistan under the kind supervision of the shariah Board of the Central Bank.
- These Model Agreements for Islamic Modes of Financing will facilitate the existing Islamic banks and the potential market players in developing Islamic banking products in a harmonized manner. It will be easy for Islamic Banking in the market to come up with new products.

### **4. Shariah Compliance and Audit:**

- Central Bank should develop Shariah compliance and Audit department to oversee the process flow of all Islamic Banks quarterly. They will have to design checklist of the process flow and manuals approved by the Shariah Board Central Bank.
- Shariah Inspection helps in identifying variation in procedures adopted by different banks. The decisions on Shariah Inspection findings are also a source that helps in achieving the goal of having standardized procedures for Shariah practices in the Islamic banking industry.

### **5. Meetings of Shariah Advisors:**

- When Shariah opinion is required regarding an Islamic banking issue of mutual/collective interest, the same will be taken up in the meetings of Shariah advisors for discussion and possible resolution if so required.

- In case the issue requires detailed study/clarification, a subcommittee will formed from the panel of Shariah Advisors to do some research and will submit/present their findings to Central Bank Shariah committee.

- Since some of the learned Shariah Advisors are based in other parts of the globe like Middle East, we also get feedback/views based on their global prospective/experience through their representatives.

New Initiatives for bringing in further Standardization in Shariah practices.

1. Central Bank should implement new shariah standards developed by Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI). Shariah Standards developed by Accounting and Auditing Organization for the Islamic Financial Institutions (AAOIFI) are an important and effective source available for bringing uniformity by its implementation.

2. Standardization in the Shariah practices.

- In order to bring our industry at par with the international standards and also achieve standardization of Shariah practices locally, a mechanism for implementation of these Shariah standards should be developed by Central Bank. According to this mechanism the meetings of Shariah Advisors of all Islamic Banking Institutions should be held with a view to thoroughly study the AAOIFI Shariah Standards one by one, for their possible implementation in our market.

Central Bank must develop a schedule of charges for Islamic Banks, charity Account and its utilization, guidelines for risk management and process flow for credit facilities.

# Shariah Framework

## Suggestions regarding Islamic Banking



**Shah Fahad Yousufzai**  
Head of Islamic Banking

Shariah compliance is the most important aspect of Islamic banking. The credibility of Islamic Banking Institutions (IBIs) not only depends on the financial health of the institution but also on its adherence to the Shariah. The target of Islamic Banking must be shariah compliancy and accuracy of the process flow. Under the current strategy for promotion and development of Islamic Banking as a parallel, viable and compatible banking system, Banks will have to take a number of steps to ensure Shariah compliance in Islamic banking and conventional windows of Islamic Banking. To ensure uniform Shariah practices, the Central Bank will have to put together a comprehensive framework and shariah guidelines.

Shariah Compliance Structure to be designed

This structure has the following salient features:

1. Shariah Board at Central Bank
2. Shariah Advisor as per Fit & Proper Criteria
3. Essentials & Model Agreements of Islamic Modes of Financing
4. Shariah Compliance Inspection

### 5. Meetings of Shariah Advisors

#### 1. Shariah Board at Central Bank:

- The Shariah Board of Central bank will advise on the procedures, laws and regulations pertaining to Islamic Banking in line with Shariah principles. All the instructions / guidelines pertaining to the Islamic banking Industry will be issued with the approval of Central Bank Shariah Board.
- Conflict Resolution in Shariah Rulings will also be managed through the Shariah Board of Central Bank as in case of any difference of opinion the decision of Central bank Shariah Board will be consider final. The Shariah Board members are well versed with local & international practices both in the field of banking as well as Shariah and are thus instrumental in ensuring that the advice given to Central bank is in line with international practices

#### 2. Shariah Advisor as per Fit & Proper Criteria:

- Each Islamic banking institution (i.e. Islamic Bank and conventional bank having Islamic Banking Branches) is required to appoint a Shariah Advisor as per Fit and Proper Criteria prescribed by the Central bank. The requirement for Shariah Advisors to meet the said criteria ensures that they have adequate and relevant education, knowledge and experience, which in turn plays a vital role in uniformity of Shariah Practices in different Islamic banking institutions.

- Shariah advisor of the bank is responsible to ensure that all the products and services, operations and documents of the bank are compliant / consistent with the Shariah Rules and Principles outlined for the respective modes of financing.